

flacăra

anul XXXVII
(1704)
VINERI
19 februarie
1988

SĂPTĂMINAL EDITAT DE FRONTUL DEMOCRATIEI ȘI UNITĂȚII SOCIALISTE

În îndeplinirea planului și ridicarea calității

FIECARE ZI, O ZI DECISIVĂ

Repere de anvergură în strategia dezvoltării

Cernavodă, eră nouă

...La 1 decembrie 1878, de pe pasagerul Sophia debarca în portul Cernavodă, printre alți călători și Alexandru Macedonski, poetul „Noptilor”, sosit aici pentru a-și lua în primire postul de prefect al județului, ce avea „capitala” la... Rașova! (o comună din apropiere). De fapt, era vorba de un semicilindru la care poetul se expusese prin versurile și pamfletele sale antimonarhice.

Impresia pe care ți-o lăsa localitatea nu era dintre cele mai entuziaste pentru un tânăr de 24 de ani: un foarte mic tirg prăfuit, cu câteva case mărunte și magazine insalubre, cu nelipsite sacale pentru apă (un paradox: deși trăiau pe malul Dunării, cernavodenii au suferit mult timp de lipsa apei!) o piață și... cam atât!

Către sfârșitul secolului urbea s-a mai animat ceva dato-

rită construcției podului lui Anghel Saligny și a „Ideal”-ului — o fabrică de ciment ce a constituit ani de-a rândul singura industrie a orașului.

Se producea aici un ciment bun, dar la un preț de cost foarte ridicat, ceea ce a determinat, firește, închiderea fabricii.

Datorită mediei ridicate de vîrstă a populației, Cernavodă acest „loc unde nu se întîmpla nimic” a fost numit și „orașul pensionarilor”, ceea ce reflecta sugestiv involuția dinamicii vieții social-economice.

Noua împărțire administrativ teritorială a țării, de la care s-au împlinit, chiar în acest 15 februarie 1988, 20 de ani a însemnat un prim pas hotărît spre noul destin la care Partidul Comunist chema Cernavoda, asemenea altor numeroase localități ale țării, cu o

existență pînă atunci insignifiantă.

Dar certa devenire a orașului, mutațiile fără precedent în istoria sa au survenit odată cu construcția grandioaselor ctitorii ale Epocii Nicolae Ceaușescu: Canalul Dunăre — Marea Neagră, noul pod rutier și de cale ferată de peste Dunăre, Centrala nucleare-electrică.

La Cernavodă se vorbește astăzi foarte mult folosind timpul viitor: acest drum va face parte din autostrada trans-europeană nord-sud; aici, unde se demolează acum, vom face un „pat” de loess de 6-7 m., pe care vom construi noul centru al orașului; aici, vom

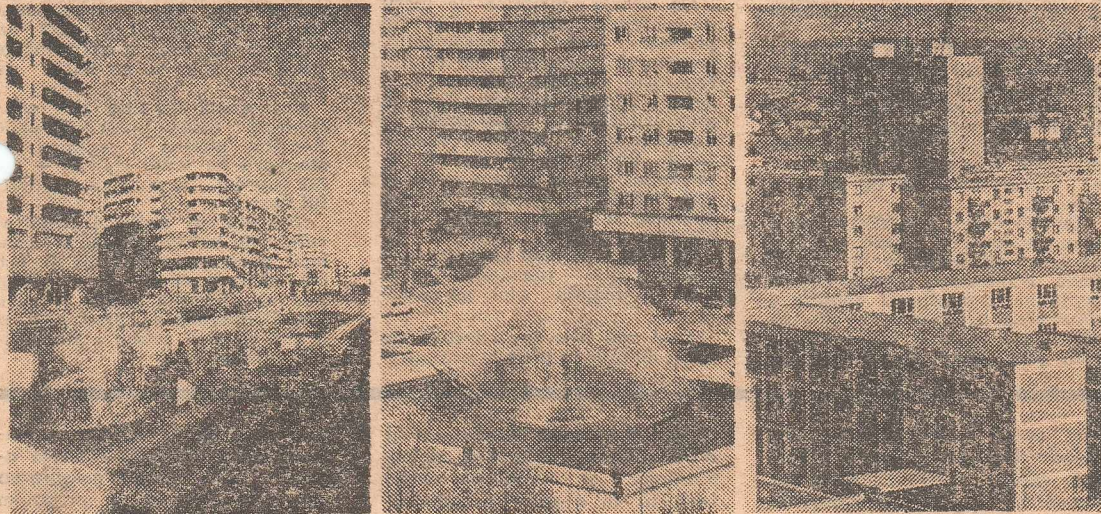
(Continuare în pag. 2)

Reportaj de CONSTANTIN ISMAILEANU

Fotografii de MIHAIL ȘERBĂNESCU

Să privim chipul țării

Două decenii de strălucită confirmare a unei mari idei: județele

Aceste imagini din Craiova, Tg. Jiu, Drobeta-Tr. Severin, Slatina și Rimnicu Vilcea sînt o prefață la prezentarea celor cinci județe ale Olteniei care cunosc, ca și celelalte județe ale țării, în urma reorganizării administrativ-teritoriale de acum 20 de ani, o împlinire spectaculoasă, multilaterală

Opinii

Informație și progres

Creșterea ponderii părții conceptuale incorporate în produsele realizate, constituie o caracteristică generală și esențială a activității productive desfășurate în contextul actualei revoluții tehnico-științifice, care presupune valorificarea înainte de orice a resurselor de inteligență, de creativitate. Și nu este vorba doar de inteligența și capacitatea creatoare a unei elite, ci de o creativitate de masă, pentru care în foarte multe țări s-au asigurat forme de manifestare specifice. La noi în țară, Festivalul Național al Muncii și Creației „Cîntarea României” constituie un cadru adecvat de manifestare plenară a activității maselor de oameni ai muncii, de identificare și promovare a noului, în toate domeniile activității economico-sociale.

Mutațiile tehnologice rapide, care se produc în activitatea productivă au dus la creșterea

ponderii produselor cu performanțe de vîrf, creșterea competitivității produselor și serviciilor fiind direct proporțională cu gradul de introducere a progresului tehnic. În condițiile actuale ale penuriei de materii prime, materiale și energie în arena competiției produselor pe piața internațională a fost introdus un nou criteriu de selecție, potrivit căruia cîștigă acele produse care sînt realizate cu materii prime, materiale și energie mai puține, deci cu costuri mai mici, dar care totodată prezintă bunuri care înmagazinează ultimele realizări ale științei și tehnicii, deci mai multă informație.

Considerînd procesul muncii drept o încorporare a informa-

(Continuare în pag. 2)

GHEORGHE ANGHIEL
directorul Institutului Național de Informare și Documentare

Priviți-i! Sînt frumoși, de o candoare fără margini și însetați să descifreze cit mai multe din lucrurile acestei lumi. Și, mai ales, la ani fragezi încă fiind, dornici să afle cit mai grabnic și dintr-o sursă demnă de încredere cine sînt și se oglindesc în ochii noștri pentru ca să-și dea seama cu exactitate care ar fi cea mai bună cale pentru a deveni oameni adevărați, folositori societății. Iar una din posibilitățile de a se cunoaște pe ei înșiși a fost și rămîne arta. În librării și biblioteci pot fi văzuți cu cîtă dragoste sîring la piept cărțile, îndeosebi pe cele dedicate adolescenței și tineretii. În muzee și galerii de artă pot fi descoperiți contemplînd fermecați lucrările expuse, și trebuie înțelegi de ce zăbovesc cu precădere la cele care celebrează puritatea și vigoarea vîrstelor. La teatru, la piesele cu tineri și despre

tineri, ascultă cu sufletul la gură și își aleg în taină eroii cu care vor să semene. De aceea nu-i de mirare cînd, în aceste zile, casele de bilete ale cinematografulor unde rulează filmul *Extemporal* la dirigenție sînt asaltate de mulțimi de adolescenți. Desigur, așa cum reiese și din cronica pe care o publicăm în acest număr, respectivul film nu este o capodoperă. Însă el dezvăluie, ca și precedentele din această serie, cîtă nevoie avem, la o anumită treaptă a existenței noastre, să ne confruntăm cu o imagine ca a noastră mai mult sau mai puțin plauzibilă. Un film cu elevi, desore elevi? Da, dar în același timp o lecție deschisă de viață, la care participă toți cei aflați la vîrstă întrebărilor, cu speranța că multe din răspunsurile pe care le vor primi îi vor ajuta să se împlinească potrivit năzuințelor lor.

(Urmare din pag. 1)

Înălța noul spital și alături noua casă de cultură, vom înființa un liceu pe profil energetic pentru a asigura cadrele necesare centralei; vom construi și în acest an 400 de apartamente; vom ridica un monument al constructorilor. VOM!

Este acesta un viitor al certitudinii împlinirilor socialiste, căci Cernavodă reprezintă pentru România de astăzi o expresie dintre cele mai sugestive a politicii de perspectivă lucidă, înțeleaptă, în care se edifică patria.

Cernavodă este un oraș pe care-l zidim astăzi, cu gândul la anul 2000.

Centrala

Impactul construcției primei centrale nucleare-electrice asupra orașului este covârșitor. Aceasta se resimte încă de la gară, liniștită gară a Cernavodă, străjuită de pandurul din bronz de la capătul podului lui Anghel Saligny, în care până mai ieri coborau 2-3 călători, este acum luată cu asalt, mai ales luna și simbata, când vin și pleacă navetiștii. În spatele gării așteaptă întotdeauna un autobuz încăpător; nu scrie nimic pe el, dar toată lumea știe că merge la centrală. Transportul este gratuit.

Navetiștii reprezintă însă o mică parte din mii de muncitori, tehnicieni, ingineri și specialiști din diverse domenii, mai ales specialiști, care au venit aici pentru a realiza o operă tehnologică de pionierat, fără precedent în industria construcțiilor energetice din România.

Centrala nucleară de la Cernavodă este, ca volum de investiții, complexitate tehnică și însemnată economică — ne spune tovarășul Valeriu POPA, adjunct al ministrului energiei electrice, un ministru în salopetă, pe care poți să-l întilnești zi de zi în punctele cele mai fierbinți ale vastului șantier, — un obiectiv ce nu-și găsește comparație cu vreo altă realizare de până acum.

El reprezintă pentru întreaga economie românească o „prioritate a priorităților” căci, în afară de colaborări cu partenerii din Canada, S.U.A., Italia, India, numeroase alte unități industriale și institute de cercetare și proiectare românești, întreaga noastră industrie, cu sectoarele ei de vîrf contribuie cu un volum uriaș de piese, instalații, subsambluri, proiecte cu soluții ingineresti originale. O enumerare din memorie a acestora este pîdită de riscul de a omite pe cineva și totuși, iată pe cîțiva din „marii” industriei noastre care produc la ora actuală pentru Cernavodă: combinatele siderurgice Galați, Hunedoara și Tirgoviste, întreprinderi cu profil metalurgic din Buzău, Roman, Cimpia Turzii, „Republica”, I.M.G.B., „Vulcan”, „Independența”, Sibiu, I.U.C. Ploiești, I.M. Timișoara, „Automatica”, „Electronica”, „Electroputere”, „Electrotehnica”, I.M.U.A.B., întreprinderile de motoare grele București, Fabrica de calculatoare, fabricile de avioane din București și Brașov, numeroase combinate chimice, unități de cercetare, coordonate de C.N.S.T., alte întreprinderi specializate din Constanța, Drobeta Tr. Severin, Ploiești, Iași, Timișoara, Cluj-Napoca etc. etc.

Intreaga țară, după cum se vede, este „prezentă” astăzi la Cernavodă prin ceea ce produce mai bun, fără nici-un rabat de calitate, produse de o fiabilitate maximă, cu o garanție de minimum 30 de ani, la nivelul

scump și foarte, foarte greu de procurat.

Reprezentă asta un impediment insurmontabil? Nicidecum! Românii s-au pus la treabă și, în cel mai scurt timp, Centrul de cercetări pentru lacuri, vopsele și protecții anticorozive București a realizat cercetarea respectivă, iar Combinatul chimic Rm. Vilcea — produsul finit. În urmă cu numai câteva zile — ne spunea cu mindrie nedismulată tovarășul Gabor, specialiștii canadieni au concluzionat că produsul româ-

anul 1983, ca șef de promoție, a Institutului de fizică de la Măgurele. Am venit aici împreună cu soția mea, profesoară de matematică la liceul Cernavodă și vom rămâne, pentru că Cernavodă este un oraș dinamic, un oraș tânăr, cu oameni tineri.

Gradul de automatizare al centralei — informează inginerul Sergiu MOLIN, director al Antreprizei nuclear-montaj — este comparabil poate doar cu cel al unui avion supersonic ultramodern. Aici se va utiliza conducerea prin calculator „on line”

mului paralel”, noi am început încă de pe acum să-i recrutăm și să-i perfecționăm pe cei ce vor lucra, asemenea unor cosmonauți, într-un domeniu inedit, valorificându-și o șansă deosebită de realizare profesională. Firește, candidații sînt supuși unor teste, nu tocmai simple, de pregătire profesională, de capacitate psihică etc. În anul ce a trecut, spre exemplu, din 2000 de candidați prezenți, au fost recrutați doar 200, deci, 10 la sută. Dar merită să încerci, pentru că, a fi unul din pionierii acestui nou domeniu al energiei românești, reprezintă cred, o satisfacție cu adevărat majoră, împlinirea fericită a idealului de muncă și viață pentru orice tânăr specialist român.

Cel care ne spunea aceste cuvinte, inginerul Cristian TALMAZAN, secretar al Comitetului de partid al I.N.C., omite să spună că, el însuși este unul din acei pămîși ai meseriei ce au venit la Cernavodă tocmai de la Mintia—Deva, atrași ca un magnet de miracolul noului, de dorința de a face ceva deosebit în domeniul său de afirmare profesională.

Viitorul

La un oraș tânăr — primar tî-

năr
...Pe Nicolae BUTOI îl cunoscusem mai demult, cu cîțiva ani în urmă, cînd era comandant al Șantierului național al tinereții de la Combinatul petrochimic Midia-Năvodari, iar apoi aveam să-l reîntîlnesc în noua sa calitate, aceea de organizator de partid pentru platforma Centralei nucleare-electrice.

De mai bine de un an, Nicolae Butoi este noul primar al orașului care se reconstruiește aproape din temelii. Tocmai de aceea, aspectul său diurn este acela al unui front deschis de lucru. Se trasează noi artere de circulație, străzi și alei, se demolează zona veche, dinspre Dunăre, se pun în practică importante proiecte social-edilitare:

„Într-un răstimp scurt, aici au fost construite 4 000 de apartamente, spații comerciale și de servicii pentru populație. Cei ce vor veni să lucreze la centrala nucleară de la Cernavodă au dreptul să găsească aici toate condițiile și confortul urban presupuse de nivelul unei vieți civilizate, în bună stare: apartamente, școli și grădinițe pentru copii, un spital modern, cluburi și o casă de cultură, terenuri de sport, numeroase spații verzi (numai în acest an vom planta peste 4 milioane de flori) ba chiar și un bazin de înot.

În această direcție sînt concentrate astăzi toate eforturile noastre, pentru a asigura un standard de viață ridicat — lăul suprem al politicii partidului nostru.”

Sub semnul antic al Gînditorului de la Hamangia, ai cărui ochi prospectau viitorul și sub cel contemporan al atomului pus să lucreze pasnic, pentru om, Cernavodă se împlinește ca o altă mindră cetate a României contemporane.

Repere de anvergură în strategia dezvoltării Cernavodă, eră nouă

Interlocutorii noștri: Valeriu Popa, Nicolae Butoi și ing. Dragoș Gabor

celor mai înalte și exigente standarde internaționale și chiar, superioare acestora.

Nu spunem o noutate pentru cititori afirmînd că pe acest vast șantier, sau pentru el, s-au realizat numeroase premii tehnologice, în construcții și montaj, multe colective de tehnicieni probîndu-și aici competențe și capacități profesionale înalte.

Ceea ce dorim să subliniem este însă că, la Cernavodă, construcția primei centrale nucleare românești, are un impact deosebit de favorabil asupra industriei în întregul său, determinînd-o să-și sporească nivelul de competitivitate și capacitate tehnologică. Și dacă e nevoie să întărim afirmația cu un singur exemplu de dată recentă, iată-l, oferit de tovarășul Dragoș GABOR, unul dintre cei mai vechi oameni de pe acest șantier, directorul întreprinderii de centrale nucleare, altfel spus, beneficiarul lucrării.

Pentru partea de construcție betonată a centralei a fost necesar un material cu care să se izoleze rosturile, acele imbinări care, știu ei constructorii, nicio dată nu ies perfect etanșe. Era nevoie de un material special, deosebit de rezistent, chiar și la radiații. El se numește Tiocol — un produs din import foarte

nesc este mai bun decît al lor și l-au recomandat pentru piața internațională!

La Cernavodă, revoluția tehnico-științifică este un concept transpus în practică, zi de zi.

Atomiștii

Cele 5 reactoare, sau grupuri energetice — cum le numesc specialiștii, — vor produce în final 3500 megawați pe fiecare oră energie electrică. S-a optat pentru această centrală de tip Candu (similară cu cele ce funcționează deja în Canada, Argentina, Coreea de Sud) deoarece ea permite utilizarea de combustibil nuclear pe care îl producem la noi în țară, fără a fi deci dependenți de materia primă.

Se impune firește, observația esențială că, o sursă de materie primă prețioasă, aflată în subsolul patriei și neutilizată pînă în prezent, este acum atrasă în circuitul productiv, cu o mare eficiență economică. O vor face ei, viitorii atomiști de la Cernavodă.

Pentru orice specialist și, mai ales, pentru cei tineri, centrala nucleare-electrică de la Cernavodă reprezintă, poate reprezentarea locală împlinirii depline a unui ideal profesional — ne împărtășește tînărul inginer Marian ȘERBAN, absolvent din

a procesului, un calculator ce nu se rezumă a furniza informații, ci este direct introdus în fazele de producție, dictînd decizii. Un robot ultraperfecționat asigură, de asemenea, încărcarea-descărcarea de combustibil în reactor, iar securitatea celor ce conduc procesele, datorită apelării la soluții ale tehnicilor de lucru la distanță și a izolațiilor perfecte, este în afără de orice pericol.

De altfel, toți specialiștii cu care am discutat au ținut să evidențieze că, în această centrală, nimic din ceea ce s-ar putea întâmpla accidental, nu poate avea asupra oamenilor și a mediului înconjurător, efectele unei catastrofe nucleare.

Cu ocazia vizitelor de lucru pe șantierul centralei, încă din primele faze de construcție, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cerut ferm constructorilor și montajorilor să ia toate măsurile necesare și să respecte obligatoriu toate standardele de siguranță, impuse pentru asigurarea securității depline în exploatarea acestor unități nucleare-energetice.

Cine sînt viitorii atomiști, sau nucleariști? (termenul fiind încă în dispută aici, pe șantier...)

Deși mai este încă destul de mult de muncă pînă la ora „pri-

angajată într-un efort impresionant de reducere a decalajelor care o separă de țările dezvoltate și care și-a propus ca strategie promovarea accentuată a exporturilor, care reclamă produse competitive.

Una din componentele principale care determină competitivitatea unui produs sînt performanțele sale tehnice, conferite prin activitatea de concepție și de proiectare. La stabilirea per-

ale unei piețe au în vedere, standarde și norme tehnice proprii, cerințe privind protecția muncii și a mediului înconjurător, aspecte legate de tradiții, de gusturi și preferințe caracteristice, precum și condițiile de mediu în care urmează a fi exploatate produsele expediate. Este necesar deci un marketing serios susținut de informații pertinente.

În această perioadă cînd pe

pentru decelarea tendințelor și a ritmului de creștere a performanțelor și cerințelor, astfel încît să se asigure o sincronizare între cerere și ofertă.

Comportarea în exploatarea a unui produs și posibilitățile de întreținere în stare de funcționare („service”) joacă un rol din ce în ce mai important în asigurarea competitivității. Este necesar să funcționeze permanent un „feedback” informațio-

rare și refolosire a unor subsambluri constitutive. În toate aceste faze, pentru asigurarea calității este necesar un volum mare de informații într-o concepție sistemică integratoare.

Conținutul și esența modificărilor care au loc în activitatea productivă mondială se reflectă în procesul cunoscut sub numele de „producție la nivel mondial”, care a devenit o cerință imperioasă și pentru economia noastră, care trebuie să realizeze la nivelul anului 1990, ca 95% din produsele românești să fie de nivel mondial, iar 2-5% dintre acestea să reprezinte priorități mondiale.

Fără a fi informat și documentat la zi, fără utilizarea la adevărată lor valoare a resurselor informaționale disponibile pentru cunoașterea nivelului atins pe plan mondial în toate domeniile producției materiale, nu se poate atinge și cu atât mai mult depăși o performanță mondială, pentru că numai efortul propriu al specialistului în asimilarea, evaluarea și interpretarea informațiilor în scopul utilizării lor în producție, constituie una din laturile esențiale ale oricărui proces de înnoire.

(Urmare din pag. 1)

ției în structuri materiale și energetice, specialistul nu este, din această perspectivă, nici o mașină mecanică, nici o mașină informațională, ci transmîțător asupra obiectului muncii al unei informații complexe pe care el o creează și o amplifică în mod continuu.

Informația este recunoscută astăzi ca o resursă a producției la fel de necesară ca și resursele de energie și materii prime; ea face parte integrantă din strategia dezvoltării.

Accentul pus astăzi pe modernizare, organizare, raționalizare și pe găsirea soluțiilor noi, capabile să contribuie la economisirea bazei de materii prime, combustibili și energie înseamnă și capacitatea de a depista, de a acumula și de a valorifica în mod superior și mai ales inteligent informațiile.

În etapa actuală, în care economia mondială este caracterizată de o adîncire a interdependenței universale, concomitent cu o ascuțire a competiției, creșterea competitivității produselor reprezintă o necesitate vitală pentru o țară ca a noastră, încă în curs de dezvoltare,

formanțelor la care urmează a se realiza un produs de vîrf, trebuie să se pornească, pe de o parte, de la performanțele produselor similare existente pe plan mondial, de la cerințele specifice pieței pe care se intenționează a se penetra, iar pe de altă parte, de la consumurile normate de energie, materii prime etc. Cunoașterea performanțelor produselor similare existente pe plan mondial presupune o activitate de informare și documentare susținute și crearea unor bănci de date pe produse. Cerințele specifice

plan mondial competiția calității produselor se desfășoară cu un dinamism nemaîntîlnit, a asigură competitivitatea produselor în condițiile în care uzura morală este accentuată și durata de viață a unui produs este de multe ori mai mică decît durata de realizare a lui (de la concepție pînă la livrare), mai este necesară o previzionare a performanțelor care pot fi competitive la date cînd urmează a fi scos pe piață produsul respectiv. Sînt necesare deci prognoze, bazate pe statistici industriale supuse unor analize complexe,

nal, care să asigure asimilarea promptă a tuturor datelor de exploatare și introducerea rapidă în fluxul de producție a corecțiilor necesare.

Calitatea produselor devine din ce în ce mai mult o componentă esențială a competitivității. Calitatea nu poate fi realizată prin adoptarea de măsuri exclusiv în sfera producției. Ea, presupune a aborda globală, complexă a tuturor fazelor din ciclul de viață al unui produs: cercetare, proiectare, execuție, livrare, servicii post vînzare și mai nou posibilitățile de recupe-

Informație și progres

De veghe în lanul îmbelșugat

Asta, zice inginerul Gheorghe Stoian, directorul Stațiunii centrale de cercetări pentru combaterea eroziunii solului, a fost sarcina noastră de bază trasată de secretarul general al partidului, în urma vizitei sale de lucru la stațiunea Perieni: să generalizăm, da, la nivelul întregii țări, experiența bună, câștigată în mulți ani de muncă.

— Era, deci, septembrie 1982. Ce s-a întâmplat după aceea?

— Dat fiind faptul că terenurile în pantă, cele din zona colinară a țării, reprezintă cam 42,6 la sută din suprafața totală a terenurilor agricole, și că toate aceste terenuri colinare sunt afectate de procesul de eroziune, s-au înființat, în 34 de județe, 35 de unități etalon (Iașul are două), pe o suprafață de 63.780 hectare.

— De fapt ce reprezintă experiența Perieni?

— Înainte de toate, o atitudine față de avereă asta tot mai drămuțată, pământul țării; o interogație în fața unui proces de stricare sau autostricare a naturii, fiindcă sănătatea pământului înseamnă sănătatea naturii, înseamnă terburii, pășuni, păduri, recolte bogate, ape curate, iar astăzi toate la un loc, știți dumneavoastră bine, întrețin în niște parametri normali viața.

— Asta din punct de vedere etic, moral, patriotic, cetățesc; dar din punct de vedere mai tehnic?

— Înseamnă o gamă de măsuri și metode de lucru care au scurgerea apei la suprafața solului, să nu sape tranșele alea pe care le vedeți uneori pe dealuri, să nu le transforme în ripi, fenomen pe care îl numim eroziune, creșterea astfel condițiilor pentru dezvoltarea normală a culturilor agricole și pentru creșterea din ce în ce mai puternică a fertilității solului, distrus, cîndva, de eroziune. În acest fel, la Perieni, pornindu-se de la recolte de o mie-două mii kilograme de cereale la hectar, am ajuns, prin aplicarea măsurilor antierozionale pe întreaga suprafață, la producții nesperate: 5,7 tone griu, între 8 și 9 tone porumb, 3,6 tone fasole, 30 tone de masă verde. În 13 și 14 tone struguri la hec-

tar. Ce putem înțelege de aici? Că terenurile erodate, de pe care nu se recolta mai nimic, pe care uneori nici iarba nu mai creștea, reprezintă o mare rezervă de creștere a producțiilor agricole, devin o mare speranță.

Dusă în 34 de județe din țară, aplicată întocmai, acolo unde oamenii au fost înțelepți și cu dragoste pentru pământul țării, această experiență a dublat și uneori a triplat producțiile la hectar. Inginerul Gheorghe Stoian, omul acesta marcat de încercările muncii și ale vieții, care mie mi se pare că iubește pământul ca pe propria-i viață, rostul lui și sensul existenței lui fiind de mult vindecarea pământului de răni considerate de atâtea ori de alții nevindecabile. Îmi citează din memorie, fiindcă i s-au imprimat demult acolo, dintre numeroasele exemple, citeva doar.

La C.A.P. Pocola, de pildă,

at, astă-vară, zumzetul albinelor, al miliardelor de albine, al păsărilor care săgetează tonic văduhul, cîntecul lucrătorilor din porumburi, din lanurile cu griu și orz, am ascultat tăcerea fertilă a oamenilor din laboratoare și mi-am dat seama că știința agricolă ne poate servi cea mai teribilă, mai fascinantă pilulă împotriva dezolării, a angoaselor moderne din fața crizelor de tot felul.

— Programul național de irigații, desecări și combatere a eroziunii solurilor prevede, ne spune inginerul Gheorghe Stoian, trecerea, în toată zona colinară, la un sistem de agricultură nou, bazat pe lucrări antierozionale, pe experiența de la Perieni și a unităților etalon din județele unde ființează, sistem ce se va contura pînă în 1990 pe toate dealurile României.

— Nu e nevoie și de mașini speciale?

el, cu aceeași amărăciune în cuvinte, spune: vedeți, parcă îmi pare rău că am renunțat la amnar. Înțeleg, sigur, ironia lui sfichiuitoare, nu de amnar îi pare rău, ci de lipsa de ambiție a oamenilor care se mulțumesc să rămână într-un stadiu înapoiat al efortului lor, care nu se bat să cunoască mai mult, să facă mai mult în profesia lor. Și iar zice: cel care lucrează astfel, fie în agricultură, fie în industrie, n-au nici o mindrie, nici un fel de orgoliu al meseriei, nu-și asumă nici o responsabilitate.

— Poate unii nu au cu ce lucra acolo, pe dealuri?

— Dar v-am spus că pe pante de pînă la 16 la sută, cu tractorul pe care-l avem, se poate lucra pe direcția curbei de nivel. „Scuza” asta nu rezistă. E adevărat că pentru pante mai mari e nevoie de o sistemă nouă de mașini, corespunzătoare acestor

se lucrează bine și foarte bine, — Unii care n-au văzut, poate că nu s-au convins că ripele de altădată pot deveni dealuri roditoare?

— Poate, dar Perieni nu-s în America. Zic asta, fiindcă odată am primit aici o carte poștală în care, printre alte răutăți, autorul, care nu avusesse atîta curaj încît să semneze, mă întreba muștrător: „De ce nu spui domnule că lucrezi cu mașini americane?”. Mașini americane, auzi, și noi nu avem nici măcar un brăzdar de plug american. Sau, da, dacă autorul anonim s-a referit la asta, lucrăm cu tractorul pe care noi îl exportăm în America, tractor românesc.

— Ați creat, cu specialiștii de la Perieni, cu alții care ani și ani au lucrat aici, un model, i-am spus Modelul Perieni. Ce sentimente degajă o astfel de reușită?

— Sentimentul că ne-am atins scopul pentru care am fost, ca stațiune, înființată. Că în bună parte ne-am făcut corect datoria. Este, sigur, o mindrie că șeful statului ne-a apreciat munca, a cerut să fie generalizată, dar asta nu este un motiv de automulțumire. Ar fi periculos și păgubitor să gîndim că nu mai avem nimic de făcut. În agricultură, ca și în medicină, se lucrează cu material biologic, viu. Iar viu este în permanență schimbător, ceea ce e valabil azi, mâine poate fi perimat, iar cercetătorul pus din nou în fața altor și altor probleme.

Iar mie, omul acesta modest și cam mucalit, inteligent și sensibil, mi s-a părut a fi, în permanența lui stare de veghe asupra solului, o veghe mereu în schimbare, mi s-a părut a fi asemenea unui alergător de cursă lungă aflat în fruntea plutonului, cu efortul lui, cu singurătatea lui, cu pilda lui. Nu e deloc ușor pentru cei ce vor să-l urmeze, au nevoie de morală și de rigurozitatea efortului lui, au nevoie de tăria lui, de măreția celui din frunte. Toate acestea implică, însă, efort, disciplină, rigurozitate, comportament, dăruire de sine, sacrificiu. Altfel, modelul nu mai e model.

N. GRIGORE MĂRAȘANU

Modelul Perieni

din județul Bihor, se obțineau doar 1040 kilograme griu la hectar, ca după aplicarea experienței noastre să obțină 3950 kilograme la hectar, deci să-și tripleze producția, iar la porumb să ajungă de la 1180 kilograme la 4060 kilograme la hectar. La C.A.P. Lechința, din județul Bistrița-Năsăud, la C.A.P. Roma, din județul Botoșani, C.A.P. Apața, județul Brașov, C.A.P. Popești, județul Iași, C.A.P. Lugoș, județul Timiș, și în multe, în foarte multe alte unități agricole din alte județe, producțiile s-au triplat, alteleori fiind și mai mari.

— Să sperăm că dealurile României, acelea care mai sînt supuse în prezent eroziunii, vor putea deveni într-un viitor mai apropiat, mai îndepărtat, adevărate grădini?

— Priviți dealurile din jurul Perienilor: cu ani în urmă erau ripi, coame sterpe, pământuri ale dezolării. Priviți-le acum și veți găsi singur răspunsul.

Le-am privit, le-am călcat cu piciorul în lung, în lat, am mîngiat o plantă frumoasă, am rupt un ciorchine de strugure, am mirosit o floare, am ascu-

— Tractorul pe care-l avem — U650 — poate lucra bine pînă la pante de 16 la sută, pante care, în terenurile arabile de care vorbim, dețin, cum s-ar spune, ponderea cea mai mare. Din păcate, altul e necazul: se mai întîlnesc cazuri cînd pe astfel de pante, dealuri, se fac arături, lucrări de semănat și întreținere din deal în vale, lucrări contraindicate, care favorizează și accelerează procesul de eroziune a solului.

— Acești mecanizatori, agromoni care lucrează astfel nu știu că fac rău pământului? Că toarnă, într-un fel spus, foc peste rănilor solului?

— Eu cred că știu, e un lucru care se-nvîrtă mai peste tot. Nu țin cont de învățatură, însă, să execute orice lucrare pe curba de nivel, ci aleg calea cea mai simplă, comodă, fără bătaie de cap, modul de lucru cel mai ușor.

(Oftează și se chinule cu încăpăținare să aprindă o țigară, pentru care a consumat pînă acum vreo cinci bețe, eu mă uit ce antet are cutia, e produsul unei fabrici foarte aproape de noi, dar ce mai contează cînd

lucrări. Se lucrează, știu eu, în prezent la tractorul SM 851 (1010), tractor cu care vom putea ara și semăna și pe pante mai mari. I se aduc o serie de îmbunătățiri, i se mai fac unele remedieri tehnice, îl vom avea cred eu destul de curînd. Pînă atunci însă sîntem obligați să lucrăm bine și cu ceea ce avem, să nu dăm vina pe alții. Vina, dacă există una, trebuie să o căutăm în noi și acolo, de cele mai multe ori, o vom găsi. Nu vreau să par moralizator, dar cînd știți să faceți, cînd alți cu se face și faci altfel, înseamnă că vreți cu orice preț să-ți faci răul cu mîna ta, înseamnă că e vorba de o comoditate, de o mentalitate strîmbă, păguboasă, pe care n-o mai putem tolera.

— Specialiștii stațiunii de la Perieni acordă asistență tehnică unităților etalon?

— Avem specialiști în toate județele, stabiliți acolo. Dacă apar alte condiții locale le analizăm, adaptăm metodele noastre la condițiile de acolo, nu sîntem nici excesiv de orgolioși, nici convinși că n-am mai avea nimic de învățat. În general

Un interviu interesant nu doar pentru tineri

— Așteptîndu-vă, am admirat în biroul dumneavoastră nu mai puțin de șapte titluri de Erou al Muncii Socialiste și de Erou al Noii Revoluții Agrare cucerite în ultimii zece ani de Cooperativa agricolă de producție pe care o conduceți și trei drapele pentru locul întâi pe țară, decernate pentru realizările economice ale unității. Se spune (și așa este!) că e mai ușor să ajungi la un moment dat în frunte decît să te menții; cum faceți să vă mențineți?

— Ne păstrăm o stare de îndrăgire. Pe motiv că agricultura e o activitate ciclică, poți foarte ușor slăbi ritmul. Dar eu sînt convins și nu m-am lăsat pînă cînd nu le-am băgat asta în cap și colaboratorilor mei că agricultura nu oferă „ferestre”. În agricultură nu se hibernează! Tăranii din aceste locuri știu lucrul acesta și nu slăbeau ritmul nici un moment. E o greșală să se creadă că i-ar fi învățat cineva sau că i-ar fi ajutat cineva la munca pământului; le-o spunea lor sufletul, inima. Tatăl meu a fost un mic meseriaș, venit aici din Oltenia; prin două improprietăți succesive, a primit 4 hectare, dar n-a avut parte să se bucure de noul lui statut de țaran, a murit cînd eu aveam 14 ani. Prin mamă, prin dragostea tatălui meu pentru pămînt și prin diminețile copilăriei mele, cînd mergeam înăntea boilor și-ntorcînd capul îl vedeam pe ai mei semănînd în brazdă ou mina, eu mă consider țaran. Am fost întotdeauna atent la vorbe și la credințele țărănilor de pe aici, am crescut alături de ei, muncind fără oprire și iarna și vara. Învățînd că dacă vrei ca pămîntul să ro-dească nu trebuie să stai nici o clipă. Totodată nu ai voie să te împaci cu ideea unei recolte pierdute. Cauzele în agricultură sînt o mulțime: dă gerul, cade bruma, nu plouă la timp. Tăra-

nul adevărat trebuie să știe să treacă peste toate. Un an pierdut e irecuperabil. În industrie, ca să fac o comparație, ai greșit ceva, improvizezi un circuit nou, refolosești materialul, în cel mai rău caz îl topești și o lei de la capăt. Aici, n-ai de la ce capăt s-o mai lei! Nu te mai întîlnesti niciodată cu producția pierdută.

— Cum faceți ca să nu pierdeți, ați spus singur că e foarte ușor să se întîmpe una ca asta?

— Poate pentru că am dus-o atît de greu în copilărie, pen-

de utilități care uimesc delegațiile străine. În comuna noastră nu avem 7.000 de lucrători agricoli pentru cele 7.000 de ha. Și nici n-ar fi normal să fie așa. Atracția tinerilor pentru activitățile industriale este firească și, vînd să-i aducem în agricultură, noi sîntem obligați să le creăm în agricultură locuri de muncă asemănătoare cu cele oferite de industrie. Pe tineri trebuie să-i atragem ca mecanizatori, zootehniști etc. N-am fi obținut rezultatele economice care ne mențin de cîtiva ani în

pundere morală, n-ai de ce să ocupi postul. Dacă într-o zi voi simți că nu mai fac față aici, singur mă dau deoparte.

— Am vizitat „fabrica de sucuri”, ultima realizare a C.A.P.-ului. Recunosc, nu mă așteptam să văd într-o comună, oricît de dezvoltată ar fi ea, o asemenea instalație industrială automatizată...

— Vedeți? Asta e prejudecata! De ce la țară să nu fie așa ceva? E prea modernă? Prea face singură totul? Prea stau în halate albe tinerii de-acolo și

reusit, linia a intrat în funcțiune în noiembrie, cu o capacitate de prelucrare de 20.000 tone anual, numai la fructe; capacitatea de prelucrare la legume este de 5.000 conserve pe oră. Cu această linie, avereă obștească va crește cu 200 milioane lei (dublu față de ce am agonisit pînă acum). Să-mi mai pară rău după zburciumul cu care am izbutit s-o pun pe roate?!

— Spuneți-mi, ce este mai important pentru dumneavoastră în muncă?

— Să cred în ceea ce fac. Nu pot înlăptui lucruri de complezență, fiindcă „așa se cuvine”, „așa se face” etc. Trebuie mai întîi să mă conving eu că e rentabil și în interesul obștii.

— Mi-ați spus că sînteți țaran, dar nu și că sînteți doctor în științe agricole; am aflat-o de la alții...

— Păi, una n-o anulează pe cealaltă! Am fost mai întîi președinte de cooperativă cu șapte clase, de-abia peste doi ani am terminat liceul. Primeam aici ingineri, nu era normal să le dau ordine știind mai puțin decît ei; am devenit inginer. Pe urmă, luptîndu-mă cu pămîntul am experimentat fel de fel de procedee, nu le mai făcuse nimeni, erau noi și s-au dovedit bune. N-a fost un scop în sine să obțin titlul de doctor. A fost o consecință.

— Credeți că agricultura va deveni o activitate deplin stăpînită de om?

— Altfel de ce m-aș fi îmbolnăvit stînd vara pe tractoare? De ce n-aș dormi nopțile? De ce m-aș face incomod pentru cei comoi, cărora le cer mereu prea mult?

— O ultimă întrebare cu care puteți întări tot ce ați spus pînă acum sau... Ce meserie vrea să îmbrățișeze fiul dumneavoastră de 17 ani?

— Agricultură, fir-ar să fie! Nici nu concep altceva!

MONICA ZVIRJINSCHI

„Dacă n-ai o răspundere morală, de ce să ocupi postul?”

Reproducem din ziarul Scînteia tineretului (nr. 12 038 din 16 februarie) convorbirea cu Eroul Muncii Socialiste IOAN JOSU, președintele Cooperativei Agricole de Producție Topolovașu Mare, județul Timiș, în ale cărui răspunsuri ni se relevă, înțeleaptă și luminoasă, dragostea aceluia ce știe să stea de vorbă cu încredința pămîntului

tru că am văzut-o pe biata măică-mea mereu cu ochii pe cer, speriată ba de norii prea negri, ba de preaseninul zării, mi-am jurat să fac tot ce pot ca muncă în agricultură să nu mai stea sub semnul hazardului. Cred fierbinte în chimizarea și mecanizarea agriculturii. Pentru că vreau ca oamenii să trăiască mai bine și pentru că nu stăm în loc. Iată, am devenit președintele acestui C.A.P. în 1959; avea cu totul 2.000 de hectare, o zestre de 10 milioane lei și un sediu închiriat de la un particular. Astăzi avem 7.200 ha pămînt și peste 100 milioane avere obștească, iar sediul este cel pe care l-ați văzut, o clădire cu două etaje și tot felul

frunte dacă n-am fi organizat și un complex pentru 5.000 de taurine și ovine, dacă n-am crește într-o singură serie 40.000 pui de carne și 10.000 găini ouătoare. Toate aceste activități cvasiindustriale sînt la adăpost de capriciile naturii. Cu mecanizarea și chimizarea, dar mai ales cu munca asta îndrăgită de care vorbeam, cu munca fără „ferestre”, am făcut mai sigur și pămîntul. Oricît de grele ar fi condițiile, găsești leac la toate. Am multe nopți în care nu dorm, gîndindu-mă cum trebuie procedat într-o situație dată. Cu frămîntare, cu știință de carte, cu tenacitate se găsește mereu o soluție. Și mai ales cu răspundere. Dacă n-ai o răs-

apasă pe un buton? Dar asta e viitorul! Mergem înainte! „Fabrica” asta (noi îi zicem mai modest „linie”) era o necesitate. Între altele am plantat o mulțime pe aici: viță de vie și pomi. Avem 350 ha pomi fructiferi. Toamna, mi-era o jale, erau roșii dealurile de merele căzute. Să nu credeți că nu se recolta bine! Dar fructele se sortează, se pun în lădițe, se expediază, cele de masă. Restul, „căzăturile” — se pierdeau. Și era păcat. M-am gîndit că o linie de prelucrare, aici, unde ele sînt proaspete și nu s-ar cheltui nici bani pe transport, ar fi cea mai bună soluție. Din păcate, a durat nițel pînă să mă fac înțeles. Esențialul e că am

Luminînd în patru continente

De cîte ori se pomenesc ceva despre începuturi — care nu sînt, de altfel, îndepărtate — Nicolae Fieraru folosește termenul „timiditate” iar Gheorghe Finteanu expresia „nivel zero”. Prin asta înțeleg cei doi că se poate explica activitatea de export a întreprinderii „Romlux” din Tirgoviste, în urmă cu doar cinci ani.

Oricît de timizi or fi fost și indiferent de la ce nivel au plecat, e limpede însă că oamenii au învățat bine de tot, încă din start, cele trei elemente ale alfabetului comercial: calitatea, respectarea termenelor, cunoașterea tendințelor și exigențelor pieței. „Să fiu cu un pas înaintea cerinței” li se părea a fi devisa cea mai potrivită pentru ceea ce aveau de gînd a împlini.

După cea mai simplă logică, nu poți vinde un lucru ce n-are căutare. Așa, că, ambiționîndu-se să-și situeze produsele la nivelul standardelor internaționale, „Romlux” a lansat tot ceea ce se cerea și se căuta: lămpi electrice cu incandescență pentru iluminat general, lămpi cu vapori de mercur, lămpi fluorescente cu descărcări în gaze de joasă și înaltă tensiune, balasturi de diferite puteri, startere. Primele loturi, pe care prudent, eventualul beneficiar le cerea „de încercare” au adus după ele, de fiecare dată, un val de comenzi, nu pentru că au rezistat mereu celor mai dure teste, ci și pentru că, așa cum spune partenerul din R.S. Cehoslovacă, „produsele date de Romlux sînt mult mai bune decît ale multor altora”. Lămpile cu marca „Romlux” luminează astăzi patru continente din cinci, printre beneficiarii stabili numărîndu-se firme din Polonia, Ungaria, S.U.A., Anglia, R.F. Germania, Olanda, Liban, Arabia Saudită etc.

— Putem vorbi acum, după cinci ani, de clienți tradiționali, care aleg constant marca românească — îmi spune inginerul Gheorghe Finteanu, șeful Biroului import-export. Avem „priză la public”.

La „Romlux”, într-o zi „bună”, cum o numește directorul Nicolae Fieraru, se realizează astăzi întreaga producție pentru export a anului 1982. La sfîrșitul lui octombrie se împlinise planul anului trecut, iar în prezent, Romlux-ul este în măsură să dubleze producția lui 1987 destinată exportului „dacă avem totul asigurat, in-

clusiv ambalajele necesare” subliniază directorul. „Pentru că, mai adaugă, ni s-a întîmplat să stăm cu becurile în așteptarea cutiilor. Or, din cea mai simplă socoteală reiese că valorificarea cartonului prin ambalaje pentru produsele executate de noi, este de 15 ori mai mare”.

Promptitudinea și calitatea odată asigurate, nu înseamnă nici pe departe pentru specialiștii tirgovistenilor soluționarea tuturor problemelor care le ridică serioasa concurență a pieței mondiale. Încercînd să ajungă, cu o clipă mai devreme în întîmpinarea cerințelor, întreprinderea „Romlux” reușește deseori să sugereze, grație noutății, viitoare dorințe și, implicit, cereri.

Modernizări și reproiectări, cercetări intense, au impus gustului și nevoilor lămpi fluorescente în construcții reduse, căci miniaturizarea se impune astăzi, nu doar electro-nicii ca și becuri energointensive ce folosesc o sticlă de lampă mult mai ieftină.

„Fabricanții” de la „Romlux” au înțeles că cine va obține cit mai multă lumină cu cit mai puțină energie, acela va fi cîștigător. Cercetări asidue, finalizate astăzi le dau dreptul oamenilor din Tirgoviste să se considere posesorii unui valoros secret. Linia de lămpi fluorescente miniatură — originală, executată prin autoutilare — noutate de ultimă oră a „Romluxului”, va spori fără îndoială, reputația prestigioasei firme. Corpurile de iluminat cu lămpi fluorescente miniatură, prezentate în mai multe variante constructive, împlinesc chiar acest dificil deziderat: lumină mai multă cu energie mai puțină. O asemenea lampă, de 4 pină la 8 wați, echivalează fluxul luminos al unui bec de 40 wați.

Avînd „în buzunar” un astfel de produs, căruia-i stau alături starterul cu licărire universală în toată gama de puteri de la 4 la 80 wați, sau balastul inductiv pentru lămpi fluorescente în construcție redusă. E firesc să privești cu indulgență la trecut, pîrîndu-ți că te aflii atunci „la nivel zero”, cum la fel de firesc e să te îndrepți cu încredere și liniște spre piața viitorului. Este ceea ce și fac astăzi acești foști „timizi” de la „Romlux”.

LIANA MOLNAR ■

La Baza de aprovizionare tehnico-materială din Sibiu, poezia iernii se scrie în cifre. Aici, în cuprinsul celor 13 hectare ale bazei, unde se află valori de cîteva miliarde de lei, numai o ordine desăvîrșită poate să asigure eficiența muncii iar cei 370 de oameni care lucrează aici înțeleg prin ordine în primul rînd depozitarea corespunzătoare, pe sortimente și dimensiuni, a materialelor aflate în gestiunea lor, dar și livrarea ritmică a acestor materiale către beneficiari. Și zilnic, oamenii aceștia numără și măsoară, cîntăresc și calculează, vorbind într-un cod special ce exprimă realitatea muncii lor, valoric, în lei, iar fizic în bucăți și litri, în kilograme și tone, în metri liniari și pătrați. „Sibiul, spune directorul bazei, Marius Buda, este unul dintre județele puternic industrializate ale țării, din acest punct de vedere el se situează pe locul 6 sau 7 și se înțelege astfel și importanța deosebită a muncii noastre, răspunderea care apasă pe umerii tuturor celor ce lucrează aici, în cadrul acestei baze de aprovizionare tehnico-materială. Pe teritoriul județului, 176 de unități economice sînt beneficiarii noștri iar din acestea 78 sînt întreprinderi repubblicane. Gestiunea bazei cuprinde materiale în aproximativ 85 000 de sortotipodimensiuni și putem spune că, în fiecare lună, numai pentru expedierea materialelor către unitățile economice din județ facem peste 800 000 de operațiuni. Însă avem un calculator al nostru și chiar acum ne străduim să terminăm o clădire adecvată în care să-l instalăm, pentru a putea urmări în cadrul oficiului de calcul al bazei relațiile cu furnizorii și cu beneficiarii, pentru a putea avea un control eficient al stocurilor și pentru a executa operațiunile contabile cu viteză pe care specificul muncii noastre o cere”.

În fiecare zi, în medie, pe poarta bazei ies materiale a căror valoare e de aproximativ 18 milioane de lei. Și dacă a nins, iar stratul de zăpadă e abia de-o palmă, ritmul de expediție către întreprinderile sibiene a fost menținut, dar dacă iarna se va înăspri, deodată, a putea fi menținut acest ritm al aprovizionării? Ne răspunde directorul adjuncț, economistul Gheorghe Nicolaescu: „Am adus, de pe acum, în incinta bazei, cantitățile necesare de materiale care impun condiții speciale de transport și depozitare. Apoi, am încheiat niște acțiuni gospodărești absolute obligatorii în cadrul pregătirilor pentru iarnă. Ne-am reparat singuri, cu forțe proprii, linia ferată de 5 kilometri care merge spre Turnișor, în zona industrială vest, iar locomotiva noastră va putea funcționa în trei schimburi, avînd și plug pentru zăpadă. Bineînțeles, am curățat acele de pe calea ferată a bazei și le-am uns cu antigel. Cit privește transportul auto, pentru derularea lui corespunzătoare am adus nisip, în cantități suficiente, și e sigur că vom putea

folosi pe orice fel de vreme căile rutiere de acces către platformele bazei. Am luat și alte măsuri, cum ar fi protejarea hidranților împotriva înghețului, mai exact a inelelor de presiune, dar important asta este — și asta putem să afirmăm — că iarna nu ne face să ne temem că ar apărea probleme deosebite în munca noastră.”

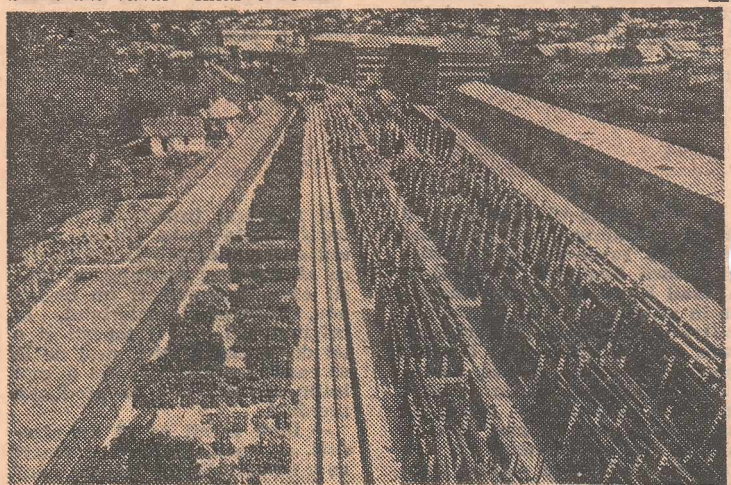
Ceea ce știe mai puțină lume este însă că o bază de aprovi-

Eficiența prin ordine

zionare are datorla nu numai de a expedia diverse materii prime și materiale către unitățile economice, dar și de a controla legalitatea și eficiența cu care ele sînt folosite. În cadrul bazei din Sibiu, un compartiment condus de inginerul Petre Diaconescu și alcătuit, ni se spune, numai din ingineri, controlează serviciile tehnice ale întreprinderilor beneficiare iar constatările lor privind felul cum e utilizată baza materială și cum se realizează concret încadrarea în consumurile prevăzute duc la această concluzie clar exprimată: „ansamblul general e absolut pozitiv”. Asta nu înseamnă însă că pe durata ultimului an, de exemplu, nu s-au dat și un număr apreciabil de amenzi. Cu sau fără amenzi, activitatea acestui compartiment a dus, în multe cazuri, la modificări tehnologice ale unor produse care, păstrîndu-și intacte calitățile funcționale, au reprezentat o utilizare cu un grad sporit de eficiență a materialelor. În cadrul bazei din Sibiu am văzut chiar o seamă

de exemple de repere sau piese care au coeficienți necorespunzători de utilizare a materialelor și asupra cărora s-au aplicat ori se vor aplica soluții tehnice de îmbunătățire. La „Balanta”, bunăoară, o așa-numită manetă distribuitor avea greutatea brută de 726 de grame iar greutatea netă de 170. Diferența de material se pierdea prin strunjire. Prin reproiectare tehnologică, aceeași piesă are greutatea brută de 170 iar greutatea netă de 150 de grame. Zeci de exemple de același fel am fi putut nota de la întreprinderea de piese auto ori de la „Independența”. Ne oprim însă la exemplul oferit, chiar în ziua în care ne aflăm la baza din Sibiu, de către nota de constatare întocmită de inginerul Gheorghe Ionaș. Acesta lucrează în cadrul biroului pentru controlul utilizării resurselor materiale și abia se întorsese de la un atelier al întreprinderii județene pentru producție mică și prestări servicii. În vederea unor produse destinate exportului, pentru anul 1988, atelierul ceruse o cantitate destul de mare de prenadex. Verificarea acestei cereri a dus însă la constatarea citorva fapte. Mai întîi, atelierul încă nu avea contracte de export, pentru 1988, și asta înseamnă că nu dispunea de nici un temei legal pentru cererea lui. Îl al doilea rînd, pentru cazul că el va ajunge, totuși, să aibă niște contracte de export, norma de consum medie pentru produsele lui nu era de 0,472 kg, pe bucată, ci mult mai mică. Astfel încît cererea de 1888 kg, apăsă complet nejustificată. Dacă atelierul ar fi avut — sau va avea — comenzi pentru numărul de produse specificat, necesarul nu poate fi decît de 885 de kilograme! Ceea ce e cu totul altceva decît 1888. Iar acest exemplu ilustrează un adevăr simplu: pe parcursul iernii — și nu numai al iernii — o bună aprovizionare tehnico-materială depinde, destigur, în primul rînd de felul în care se muncește la baza specializată. Dar și de felul în care se muncește în oricare altă întreprindere.

D. CONSTANTINESCU ■

Șomuzu Mare în amonte și aval de Fălticeni

Cînd nu vezi dincolo de ograda proprie

Riul Șomuzu Mare izvorăște de sub virful Poiana Ciungilor, tale ferm Podișul Sucevei și, trecînd prin Fălticeni, se varsă în Siret. Lucrul este cunoscut pînă și de școlarii celor șapte sate care se înșiră între Fălticeni și Dolhasca, adică exact distanța pe care viața riului se împletește cu viața omului. Ați citit bine, se împletește, fiindcă, deși lungimea riului a rămas aceeași, 51 km. de la izvor și pînă la Siret, iar drumul îi este neșchimbător, trecînd prin aceleași localități, apa lui nu mai face nimănui bine. Dimpotrivă. Iată, un fragment dintr-o scrisoare, încheiată cu 123 de semnături, care spune lucrurilor pe nume: „De la Fălticeni la Dolhasca curge riul Șomuzu Mare, care udă șapte sate pe aproximativ 30 km. Această apă ne-a servit ca adăpitoare pentru animale, la topitul cîinilor, la scăldatul tuturor doritorilor. De multe ori mergeau cetățeni cu crîșnicul și undița la pește și la prins raci. Acum, Șomuzu Mare are înfățișarea a ceea ce s-ar putea numi Șomuzu „Ne-

gru”, deoarece apa uzată a orașului se varsă fără nici o milă în el, deși Fălticeniul este dotat cu stații de purificare. Actualmente în Șomuz nu mai este nici un fel de viață”. Rîndurile acestea sînt expediate din comuna Dolhești, satul Dolheștii Mici, și se termină cu o rugăminte: „să ne ajutați să trecem peste acest impas greu suportabil, care s-a abătut asupra noastră și a celorlalte sate, din neglijența unora”.

Ce știe O.G.A. Suceava

La O.G.A. se știe tot. Se cunoaște pînă la cel mai mic amănunt situația riului, a stației de epurare Fălticeni, a întreprinderilor care n-ar trebui să-l polueze. Iată, telegrafic, cum se prezintă riul de care ne ocupăm. ■ Șomuzu Mare este poluat (degradat biologic) ■ Stația de epurare Fălticeni este exploatată necorespunzător (omogenizatoarele au defecțiuni din construcție constatate încă de la punerea în funcțiune) ■ Pînă de curînd, în stație nu ajungea întreaga cantitate de ape uzate

din oraș, deoarece nu exista un colector care să aducă și de la Filatura de in și cîinapă o parte din aceste ape ■ A fost evacuată nelegal o parte din apele uzate printr-o conductă care ocolea stația ■ Apele numite „convențional curate” de la întreprinderea chimică Fălticeni, ape care merg, direct în ri, sînt, de fapt, poluate ■ Adevărat, din stația de neutralizare a aceluiași întreprinderii, apele uzate destinate epurării ajung la stația orășenească avînd un indice de calitate (pH) cu totul necorespunzător, prezentînd un pericol deosebit pentru treapta biologică a acesteia.

Acestea sînt pe scurt cîteva dintre constatările Oficiului de gospodărire a apelor, în totalitate ele alcătuind două dosare voluminoase temeinic susținute și de zece amenzi (numai pe 1987). Așadar, spre lauda instituției respective, la O.G.A. se știe totul, sînt evidente și eforturile de a îndrepta lucrurile, dar eficiența demersurilor este, lesne de constatat, destul de scăzută. Însă, judecînd corect,

datoria oficiului este de a veghea la starea de sănătate a apelor, utilizînd instrumentele de constrîngere pe care legea i le pune la îndemînă, iar datoria unei stații de epurare sau preepurare, indiferent cui aparține, este de a „produce”, dacă termenul nu vi se pare forțat, această sănătate, iar Șomuzu Mare este bolnav.

Cine este beneficiarul

Cine n-a văzut Fălticeniul de zece ani, nu-l mai recunoaște. Superbelor tradiții culturale li s-a adăugat în ultimii ani o industrie puternică, de aici urmînd toate celelalte: artere noi, apartamente confortabile, o arhitectură de ultimă oră. Există astăzi șase unități industriale importante (întreprinderea chimică, Fabrica de amidon și glucoză, Fabrica de sticlă, Filatura de in și cîinapă, Fabrica de mobilă și pal, Fabrica de lapte praf), s-au construit 6000 de apartamente, iar populația este de aproximativ 30.000 locuitori. Orașul este frumos, primăria deosebit de activă în a-l spori frumusețea, iar fălticeniienii, ca întotdeauna, gospodari.

Pentru ca toate aceste obiective să prindă viață, firesc, s-au alocat sume importante din partea statului. Dar, în același timp, pentru ca industria, pe lingă binele pe care-l aduce, să nu facă și rău mediului incon-

jurător, sume foarte mari au fost prevăzute și pentru păstrarea sănătății Șomuzului Mare, astfel ca el să aibă tot atîta viață cită are înainte de a ajunge la Fălticeni. Și așa ajungem la Stația de epurare mecano-biologică Fălticeni care, în terminologia constructorilor, se numește beneficiar. Ea beneficiază de ceea ce a proiectat Institutul de cercetări și proiectări pentru epurarea apelor reziduale din București, prin subproiectantul de specialitate, Institutul de proiectări construcții industriale, și, ulterior, de ceea ce a construit Trulstul de construcții industriale din Gh. Gheorghiu-Dej. Dar a ne opri la acest nivel, al terminologiei de investiții, ar însemna să pierdem din vedere esențialul: apa și oamenii. ce se bucurau de ea, care sînt, de fapt, adevărații beneficiari. Dovadă și scrisoarea primită la redacție care nu ne-a fost trimisă de E.G.C.L. Fălticeni instituție ce administrează stația de epurare. În virtutea acestui adevăr, să vedem de ce stația de epurare nu epurează.

La E.G.C.L. Fălticeni

Aici am aflat o sumedenie de lucruri din cele amintite mai sus, privind dezvoltarea orașului. De asemenea, de la șeful stației de epurare, subinginerul Nicu Pintilie înțelegem cum a

Probabil că, până cînd James Watt și Robert Fulton s-au gîndit să folosească forța aburului în interesul oamenilor, acest năzdrăvan fuor fierbinte de vapori de apă a trînit multe capace de pe oalele de bucătărie la pămînt, spre disperarea gospodinelor. Dar cînd același a propus în secret lui Napoleon să invadeze Englitera, invincibilă pe mări, cu niște vase bazate pe forța aburului, care erau independente de capriciile tiranice ale vîntului și dezvoltau o viteză superioară și celor mai rapide goalele de pe atunci, genialul strateg l-a taxat drept impostor care vrea să-l păcălească, auzind banii pe o drăcovenie la care căscașeră ochii parizienii pe malurile Senei. Fulton a trecut amărît oceanul, aburul disprețuit de Napoleon a încîntat peste măsură pe pionierii preliilor și bătrînul Mississippi s-a trezit încălecat peste noapte de stranii corăbii fără pinze, cu coșuri ca niște trabucuri uriașe cu tutun de Virginia care scoteau fum, fără să-și fi cerut permisiunea să fumeze, trimițînd rotocoale invirtețite în aer și nechezînd de plăcere.

„Tu cu armura, cu dubla ta bătaie de inimă, cu cadența răsuflării convulsive / Trupul tău negru și cilindric, cu alăturile scîlipind ca aurul, cu oțelul strălucitor ca argintul / Cu grelele tale bare laterale, cu biebele care-ți mîngie coapsele...“ erau versurile entuziasmate ale poetului Walt Whitman, adresate unei locomotive, iarna. Cînd Stevenson a inventat-o și a agățat de ea primele vagoane rudimentare în chip de trăsuri, unele gazete puritane, considerînd invenția drept diavolească, sfătuiau pe cuminții lor cititori să nu îndrăznească să urce în cele trăsuri pentru că la viteză... necurată de citeva zeci de mile pe oră, sârmanul corp omenesc s-ar dezintegra. Inaugurat, totuși, la 15 septembrie 1830 în Anglia, transportul mecanizat pe șine era considerat în domeniul transportului ceea ce a fost odinioară, la 1475, invenția lui Gutenberg în tipăriul cărților. Noutatea tehnică care scotea fum dar care lăduse drumul cailor din șleauri produse, cum era și firesc, admirație și entuziasm. Un ziar al vremii scria: „Douăzeci de trăsuri legate unele de altele și încărcate cu 240 persoane sînt trase toate deodată și cu o tîmire care întuneacă mintea de mirare“.

Astăzi, poetul Walt Whitman ar scrie, probabil: „O, locomotivă, tu, uzină pe roți!“

cum îmi spunea deunăzi mecanicul de întreținere Popa Florian de la depoul C.F.R. Oradea. Cum stă așa, cu coșul pieptului turtit de oțel, am impresia pe moment că omul asta vrea să vi se vire de viu în locomotivă. El intră în metal și metalul intră în el, abia mai respiră, își suge burta și-și mai poartă lungi brațuli drept, doar doar dă de intestinul conductei de refulare a pompei principale de la locomotivă. Față de un chirurg care dispune de ustensile necesare și

asistenți grișului în preajmă, mecanicul de întreținere Popa Florian nu are nimic în afară de mina cu degete lungi și puternice care pipăie surub după surub în burta locomotivei. Din cînd în cînd închide ochii, stă nemișcat citeva secunde și iar începe să scotocească cu ochii țiviți de amprente ale degetelor. În sfîrșit, cînd mina lui a făcut ordine în harababura de cilindri, valve și pistoane se ridică și abia acum îl vîd cit e de înalt și zdrăvăn. „Sînt bucuros că nu mă RAD“ îmi zice el și eu îl privesc deconcertat: omul este prea proaspăt bărbierit pentru a spune asta. Îmi explică că RAD înseamnă în argoul mecanicilor de întreținere „Reparație Accidentală cu Demontare“ care îți ia foarte mult timp și că el tocmai a reușit să evite

tele lui și nimeni și nimic nu l-au mai putut desface și asta spre norocul depoului C.F.R. și a Regulatorului de circulație și mișcare din Oradea, distins pe anul 1986 cu titlul de „Evidențiat pe ramură“ și care slujește cu mare sirg trei județe: Bihor, Sălaj și Satu Mare. Pe ploaie și pe furtună, în miez de noapte sau pe ceață intensă, pe căldură sau în ger năprasnic, ia o simplă apăsare pe pîrghie, undeva, la sute de metri depărtare, un macaz se lipește cuminte de linie ca un copil de pieptul unei mame ca să poată trece nestingherit Balt-Orient-Expres-ul, ca la o altă comandă, să se desprindă pentru a expedia marșruta cu prețioasa alumina orădeană la Slatina pentru a fi preschimbată în aluminiu. Este impresionantă le-

fel de... clepsidră cu nisip, un mic container cu pulbere. „Ce-i trebuie unei locomotive nisip, că doar nu-i aerostat?“ am întrebat la depou. Mi s-a explicat că atunci cînd locomotiva urcă în pantă și șinele de cale ferată sînt ude, mecanicul acționează un buton și aerul comprimat împinge nisipul printr-o conductă pe șinele de cale ferată, înaintea roților de la locomotivă spre a mări astfel forța de frecare și a evita rotirea în gol a roților. Iată, că locomotiva a convertit ireversibilă și tulburătoarea curgere a nisipului din clepsidră într-o acțiune pur mecanică și dovedind încă o dată inteligența practică a omului. Spre deosebire de alte domenii de activitate, la ceferiști, asprimă regulamentele de ordine interioară este proverbială. De

supra mecanicilor de întreținere care repară locomotiva. De 37 de ani Zigre Victor repară locomotive: Diesel, Diesel electric, hidraulice și vagoanele „WIT“ pentru încălzirea trenului. Cine conduce o locomotivă care a trecut prin miinile lui Zigre Victor nu are probleme. Chiar și la cele mai afurisite reparații cum ar fi schimbarea regulatorului centrifugal, schimbarea garniturilor ghaco, el dă dovezi de înaltă măiestrie, împreună cu ortacul său, Popa Florian. În grija lor sînt dați ucenicii: Luncan Mircea, Oșan Aurel, Cuc Sorin, Deac Virgil și Costolaș Cornel care învătă „pe viu“ totul despre locomotivă: din partea de jos unde ire 48 de saboți de frînare de 11 kg fiecare pînă în partea de sus unde compresorul, încălzindu-se foarte tare, poate servi drept sobă de încălzit în timpul iernilor aspre.

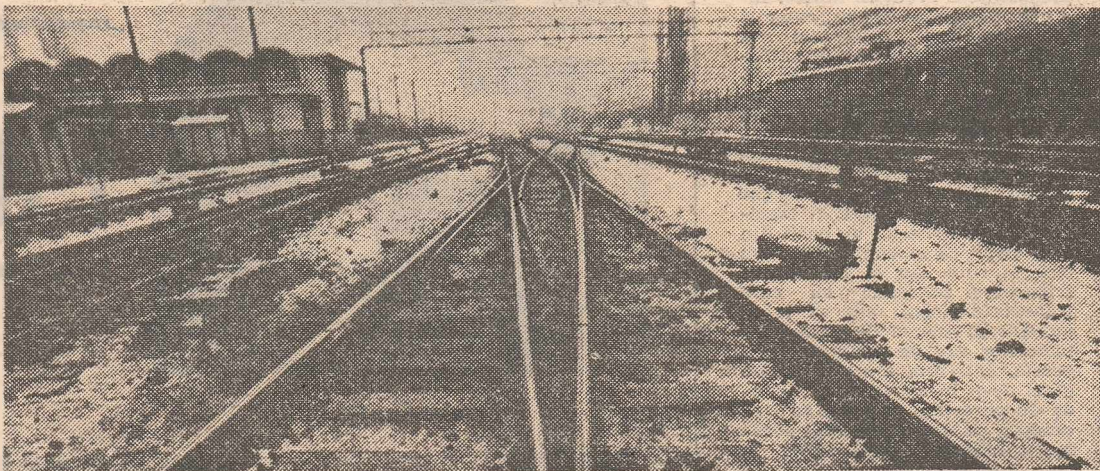
Din cercul turnantei rotative șinele de cale ferată pornesc ca niște raze de oțel, înfingîndu-se în întunericul galeriilor unde locomotivele Diesel așteaptă. Afară, în burta unei colivii metalice vopsită în dungi galbene și negre și căreia i se spune „Zebra“, Popa Alexandru, roteste turnanta ca pe turela uriașă a unui tanc și întinde covorul metalic la picioarele Domniei sale, Locomotiva. Intrată pe turnantă, ea se îndreaptă spre garnitura de vagoane încărcată cu mobilă în stil colonial sau rustic executată la Beiuș ori Dr. Petru Groza, cu costumele de la întreprinderea de confecții Oradea și care rivalizează cu cele englezești, ori cu încălțăminte de bună calitate confecționată la întreprinderile „Arta“, „Crisul“, „Solidaritatea“, „Bihoreana“ Marghita, gata pentru a fi expediate în țară ori peste hotare. Dar Popa Alexandru nu are timp să se uite gales după locomotivă. Din altă galerie strălucesc, în seara înfrigurată, ochii fosforescenți ai altela, ca unei uriașe pantere. Omul din burta „Zebrei“ roteste turnanta în așa fel încît cele două șine să vină în dreptul celor pe care se află locomotiva: „pantera de oțel“ trece pe turnantă și, desată de acest om cu salopetă roșatică ce strălucește orbitor în luminile ochilor electrici, trece mai departe, iar pupilele ei mărite la maximum, salutînd balițele avertizoare ale semafoarelor, vor sfîșia, în curînd, întunericul coborît peste văile munților.

Cine și-ar fi putut închipui — cu peste un secol și jumătate înainte! — că „drăcovenia“ lui Stevenson care a virît spaima și neîncrederea în puritani — a june să fie un adevărat mit, sursă de inspirație pentru poeți și una din cele mai frecvente și necesare realități ale lumii contemporane? Cînd filosoful Karl Marx vorbea despre revoluții, el scria: „Revoluțiile sînt locomotivele istoriei“, un motiv în plus de mîndrie legitimă pentru toți ceferiștii că unul din întemeietorii marxism-leninismului a făcut această superbă comparație.

PAȘCU BALACI ■

Fotografie de PAUL AGARICI ■

„O locomotivă, tu, uzină pe roți!“

o astfel de reparație. „Cînd locomotiva DIESEL e bolnavă rău, îl ridicăm cutia cu cele patru vinciuri pentru „operație“. Popa Florian are 32 de ani, s-a născut în satul Sărând, comuna Chijic din Bihor. Are trei băieți și lucrează la depoul de locomotive din Oradea. El a fost singurul „fraier“ care nu s-a lăsat de meserie și nu a încălecat locomotiva să ia o leafă mai bună și să se plimbe prin țară. A rămas tot mecanic de întreținere pentru că asta-i plăcerea lui: să vadă colosul de oțel cum iese, suierînd, din minile lui. El și cu „veteranul“ Zigre Victor sînt echipa de șoc a depoului: repară orice stricăciune într-un timp record. Zigre Victor a învățat meserie pe vechile locomotive cu aburi, mînjindu-se din cap pînă-n picioare cu ulei și zgură, dar a rămas și el „fraier“ — nu a urcat pe locomotivă să conducă, ci a rămas sub ea, s-o repare. „Cînd n-a băut apă din tender, nu rămîne în depou“, îmi spune el o străveche maximă a ceferiștilor. S-a întîmplat că el a băut însă apă din locul cu pricina și ciocanul, cheia franceză, ranga și surubelnița s-au lipit de dege-

gătura ce se asigură neîntre-rup prin puternice megafoane între „statul major“ al marilor stații și de la triaj cu „soldații“ — manevranții și frînarii — pentru care transeele de luptă sînt euclidienele paralele metalice ale liniilor ferate tăiate cu precizie de alte paralele — traversele de gorun ori beton armat.

Puternica locomotivă Diesel înlocuiește mușchii zvicnind de încordare a peste 2100 de cai. Acești „cai“ sînt adăpați de patru rezervoare a patru mii de litri de apă și de două rezervoare a 1000 litri de motorină. Grupul generator, „inima“ locomotivei, costă nouă milioane de lei și are toate componentele din cupru curat. Energia termică dezvoltată cu ajutorul motorinei este preschimbată în energie electrică, aceasta, la rîndul ei, în energie mecanică ce învîrte grelele roți ale cetaceului de oțel. Ai putea crede că, spre deosebire de mica locomotivă stevensoniană care a îmboldit inspirația lui Walt Whitman, mătăhala de oțel de astăzi nu mai are nimic romantic. Și totuși, această „uzină pe roți“ ascunde sub puternica-i inimă un

pildă, somnul dovedit în timpul serviciului la personalul din siguranța circulației se sancționează cu desfacerea disciplinară a contractului de muncă, precum glăsuiește Ordinul 2400/1976 al Departamentului Căilor Ferate. Am fost amuzat, ca orice profan care nu cunoaște regulile de fier ale ceferiștilor, cînd am citit într-o dare de seamă de la depoul orădean că un mecanic, Bein Pavel, „a refuzat să intre în odihnă“. Odihna, după o cursă, este absolut obligatorie, dacă te așteaptă o altă cursă. Exprimarea insolită a „refuzului de a intra în odihnă“ nu scutește de sancțiuni, împede exprimate, pe cei care refuză să se odihnească. „Sînt odihnit și în stare normală“ sînt cuvintele sub care trebuie să semneze „propria manu“ atît mecanicul ce conduce locomotiva cit și fo-chistul. Semnînd, el și-au asumat întreaga răspundere civilă și penală de a executa serviciul comandat în depline condiții de siguranță a circulației.

Să fi speriat astfel de exigențe spartane pe Zigre Victor și Popa Florian? La drept vorbind, nu, avînd în vedere că aceeași răspundere, apasă și a-

lucrat fiecare, proiectantul și constructorul. „Proiectantul a lucrat bine. A luat în considerare factorii poluanți comunicați de fiecare întreprindere în parte, fapt menționat în niște minute. Constructorul a lucrat aproape bine, pentru că la etanșare, rosturile orizontale și verticale n-au fost tratate cu atenție și, în timpul exploatării, apar exfiltratii“. În ceea ce privește industria orașului, lucrurile se complică. Subinginerul Nicu Pintilie: „Întreprinderea chimică trebuie să procedeze adeseori la corectarea ph-ului, indicator privind epurarea biologică. Fabrica de amidon trimite o cantitate de suspensii peste limita admisă în înțelegerea cu proiectantul. Deșeurile rezultate de la Filatura de in și cînepă (scame, cîlți etc.) infundă grătarele stației. În urma unei atenționări, situația s-a mai îndreptat. Dar, repet, problemele cele mai mari ni le pune Întreprinderea chimică“.

La întreprinderea chimică Fălticeni

Interlocutorii noștri sînt: inginerul Tiberiu Asaftei, director adjunct, subinginerul Nicu Pintilie și subinginerul principal Constantin Burciu, de la O.G.A. „Noi recirculăm 90 la sută din apa primită, spune directorul

Tiberiu Asaftei. La ora actuală funcționează o stație de neutralizare care preia apele acide din fabrică și le trimite la stația de epurare cu un pH 7 (n.n. tovarășul director nu umblă cu jumătăți de măsură, alegînd o cifră care exprimă un indice de calitate ideal). De altfel, analizele le facem în comun cu stația“. Nicu Pintilie, șeful stației: „Analizele le facem împreună dar dacă ne uităm în registru, vedem că ele nu se îndreaptă doar către un pH 7“. Tiberiu Asaftei: „Ar fi cam cinci momente pe an cînd aciditatea apelor scade brusc și pentru neutralizarea lor e nevoie de un agent mai mare de neutralizare. În 1978, stația noastră de neutralizare nu era pregătită să preia asemenea șocuri care au apărut mai tîrziu odată cu punerea în funcțiune a unei instalații de metacrilat de metil. Am chemat din nou proiectantul, timpul a trecut și acum este în curs de execuție încă o stație de neutralizare“. Constantin Burciu: „Această investiție a trecut de jumătate ca realizare deși ea avea termen de dare în folosință decembrie 1987“.

Desigur, n-am insistat în aceste rînduri asupra cifrelor care exprimau indicatorii de calitate anul trecut și anul acesta.

Ele afirmă, uneori cu prudență, ceea ce vezi și cu ochiul liber: că lingă Șomuzu Mare nici nu poți respira. Dar altceva te

frapa în discuția amintită: toatala indifferență cu care se pomeneau indicatorii de calitate, ca și cum, în spatele lor, nu se afla un rîu mort. Un rîu care pînă în preajma orașului are treia acumulari cu o apă adevărată, pentru ca după stația de epurare să semene cu un canal colector. Ba mai mult, subinginerul Nicu Pintilie făcea două observații de antologie: „Să știți, că dacă iei apa în palmă, ea este mult mai limpede decît așa, văzută în albie. Și rîul are ceva viață, el am văzut ieri sau alaltăieri o broască“. Judecați cum se cuvine aceste cuvînte. Singurul participant cu suflet la această anchetă era reprezentantul Oficiului pentru gospodărire a apelor, instituție mult mai profund implicată în sănătatea rîului decît primăria Fălticeniului, care are în subordine și EGCL-ul, care la rîndul lui, este „proprietarul“ stației.

Stația de epurare Fălticeni

E cazul să spunem de la început că oricît ne-am străduit să aflăm de la șeful stației care sînt neajunsurile în exploatare, propriile neajunsuri, n-am reușit, „ei, dacă vreți să găsiți neapărat un vinovat...“, fiind refrenul care ținea locul oricărui răspuns concret. De la înălțimea stației, singurul vinovat este industria. Cu sprijinul reprezentantului O.G.A. am putut ieși

din cercul în care ne tot învîrteam ăre bune și, iată, telegrafice constatările noastre.

■ Omogenizatorul de rezervă (instalație deosebit de importantă pentru procesul tehnologic) n-a mers niciodată ■ În ultima săptămînă a lunii ianuarie, consumul biologic de oxigen era depășit, poluarea fiind dublă față de limita autorizată ■ Randamentul slab al stației se datorează fluxului tehnologic instabil ■ Instalația de automatizare a stației funcționează parțial ■ Timp de 3 ani s-au evacuat apele uzate de pe platformă prin canalizarea stradală, printr-o conductă realizată împotriva tuturor normelor legale ■ Starea disciplinară a oamenilor stației, potrivit afirmațiilor lui Nicu Pintilie: „Este bună. În ianuarie s-au desfășurat două contracte de muncă pentru beție“. ■ Șefii de tură nu au calificarea necesară ■ Asistența tehnologică în schimbul de noapte rămîne tot la priceperea acestora (Nicu Pintilie: „I-am mai găsit și dormind și jucînd cărți, dar s-au luat măsuri“).

Concluzii

Însumați tot ceea ce ați citit pînă aici și veți înțelege de ce Șomuzu Mare arată atît de rău (Din buletinele O.G.A.;

„degradat din punct de vedere biologic“). Altfel spus, cu excepția broaștei amintite, nu are nici floră, nici faună. Și pentru acest lucru s-au cheltuit aproape 70 de milioane de lei, la care se vor adăuga alte milioane pentru reparații și construirea unui colector ce trebuia realizat odată cu stația, (colector care a fost pus în funcțiune după patru ani, observîndu-se o ușoară îmbunătățire a apei).

Puneți cap la cap indifferența celor mai mulți, recepțiile de mintuală făcute lucrărilor de construcții, exploatarea stației cu oameni mediocri calificați și veți înțelege pentru ce din milioanele de care am amintit nu iese decît o apă de care vitele nici nu se apropie. „O viitură în primăvară ar spăla albia, sună o altă perla a șefului stației, și rîul s-ar curăța“. Se poate, dar pentru asta nu era nevoie de atîția bani. Pe logica asta ar fi o soluție. Și anume, prin alte investiții, să se întoarcă Șomuzu Mare, să curgă la deal și să se verse în Moldova de unde iau și fălticenenii apa potabilă. N-avem nimic împotriva, dar cei ce exploatează și întretin stația, precum și întreprinderile care poluează rîul, neprecîntînd legea, s-o facă pe banii lor.

RAZVAN BARBULESCU ■

Iarna bunului gospodar

Chiar dacă în zicală numele bunului gospodar este legat de anotimpul în care-și face căruța sau sania, cei de la C.A.P. Petrești din județul Satu Mare merită cu prisosință acest calificativ de laudă, deși nu s-au mai ocupat de vehiculele hipo. Nu fiindcă nu le-ar folosi, căci, după cum vom vedea, le utilizează chiar la „turație” maximă, ci pentru că le-au construit de la început rezistente, „fiabile”. Cară cu ele aproape de capacitatea unui camion și rar le duc la „service”. Cu alte treburi s-au îndeletnicit însă ei încăut cu căpătat legitimația de oameni prevăzători și rostuiți. De cum cocorii au dat zvon de ducă, s-au apucat să meștească la tocurele ușilor și cercevele ferestrelor de la grajduri ca ele să fie cit mai etanșe și să asigure o atmosferă călduță înăuntru în lunile reci. În adăpostul animalelor e plăcut și temperatura tocmai potrivită, deoarece oamenii au astupat toate crăpăturile prin care căldura biologică s-ar scurge afară, în loc să climatizeze interiorul. Peste tot curat, s-a asigurat confort. Vacile stau comod în compartimentele lor, cu mîncarea servită la iese, după rația și meniul afișate alături de plăcuța cu arborele lor genealogic, greutatea și producția de lapte. Pînă la primăvară cele 1240 de bovine nu mai ies din grajd și n-au intîlnire cu frigul. Mîncarea este transportată după un plan bine pus la punct și gunoiul este evacuat mecanizat, fără porți larg deschise și un du-te-vino care ar răci interiorul grajdului. Vacile nu resimt stresul iernii și producția de lapte se păstrează ridicată, în medie 12 litri pe zi. Deși e februarie, și ieri, multe dintre ele au dat la muls cîte 28 de litri. „Printr-o atență muncă de selecție și ameliorare am reușit să avem numai exemplare de performanță din rasa Bălțata Românească, ne spune șeful fermei, Ștefan Rimili. Și ieri, am livrat 20 de bovine cu peste 600 kg fiecare. Oferim și acum material de prăsilă, taurasi și juninci de valoare în mai multe județe. Iarna e un anotimp ca oricare altul, numai că trebuie să dai filele calendarului înainte și să-l pregătești din timp”. Buni gospodari ca furnica din fabula ce l-a rușinat pe greier, cei de la C.A.P. Petrești au avut grijă să fie pline „cămărilor” încă de cînd vremea era caldă. Adunînd „grăunță” cu grăunță”, de la prima coasă din mai și pînă la eliberarea terenurilor de sîc, ei au strîns 1200 de tone de fin, peste necesar, căci „poate veni o viforință și la începutul primăverii”, 5000 de tone de nutrețuri, grosierele în totalitate. Și resursele vegetale secundare (pleava de la combine, vreji de mazăre etc.) s-au insușit și furajat căci sînt un material proteic valoros. Finul e sub finare, într-o arhitectură agricolă aspectuoasă și funcțională, parcul de furaje s-a împrejmuț, suculentele nu suferă de frig în platformele betonate acoperite cu folii peste care s-au așezat grosierele.

Ordinea mîinii de gospodar! Nimic nu e la intîmplare. Hrana se eliberează zilnic cu bonuri pe baza unor rații științifice ca să ajungă. Deoarece depozitarea a fost bine realizată aproape nimic nu se depreciază, chiar dacă e viscol și omăt. Viața aici curge firesc. Oamenii au creat condiții pentru „normal” și la temperaturi cu minus. Chiar în această săptămînă una din vaci a fătat un vițel de 70 de kilograme, un fel de record, mai ales iarna. Nașterea a fost grea, pe muchie de cuțit. Au stat lîngă ea pînă-n zori președintele Francisc Moser, inginer Ecaterina Merca, chiar și inginerul șef zootehnist al CUASC-ului, Horia Vulcan. Totul s-a terminat cu bine și vițelul a trecut în grajdul de tineret, acolo unde, fie că e vară sau iarnă, cîntarul arată că fiecare exemplar se îngreșă cu un kilogram pe zi. Ștefan Giurgiu, Ștefan Holczmann, Gheorghe Csik, alături cu soțiile, îi îngrijesc cu dragoste, ca pe ochii din cap, astfel că mortalitatea e sub unu la sută. Au și 150 de cai frumoși și puternici cu care transportă hrana, așa că iarna nu sînt probleme de derapaj a pneurilor sau de motorină congelată. Într-una din zile pe un polei de-ți făceai freza în oglinda de pe drum, oamenii au fost obligați să vină pe jos de acasă mulți kilometri sculîndu-se la trei dimineața. Nimeni n-a intîrziat mai mult de 5 minute. Ora de masă a animalelor trebuia respectată. Așa cum ne arăta contabilul șef Eugen Lazin, cele 8200 kg griu, 9300 kg porumb, 42 de mii kg de sîc la hectar și cele 24 de milioane în cont se adaugă la realizările din zootehnie și argumentează speranța că C.A.P. Petrești se va număra printre cei investiți cu titlul de Erou al Noii Revoluții Agrare ce va sta alături de celelalte distincții obținute de-a lungul anilor.

Nici vecinii de la C.A.P. Foeni nu consideră iarna ca pe un sezon de relaxe, de stat la gura sobei. „O agricultură modernă e aproape o tehnologie cu foc continuu”, ne spune Ioan Gustuș, instructor la secția agrară a Comitetului județean de partid, pe care-l intîlnim în cîmp. Sub conducerea șefului de fermă, Ștefan Pop, Maria Barta, Eva Spienhier și ceilalți taie de rod merii. Au început cu două săptămîni mai devreme, așa că acum sînt pe terminate. Deși cu mîinile înghețate au făcut o tunsoare frumoasă coroanelor pomilor. Cu căciulile adînc infundate, sprînjinite de sprîncene, Radu Badiu și Suler Martin împrăstie îngrășămintele pregătind culcușul semînțelor de cartofi timpurii. „Trebuie să îngrijim de acum aceste terenuri sărace, denumite nisipuri zburătoare, ca să obținem producții bune de fructe, legume, furaje, la fel ca anul acesta”, zice Ștefan Lovag. Iarna e primul și ultimul pas al anului. Cei de aici vor să-l încheie bine ca să-l încheie tot așa.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Sat românesc

Poezia cald se naște, fremătînd de dor de țară
Cînd dau buzna în semînte, flăcări dulci de primăvară,
Cînd spre cer în zboruri largi, ciocirliile pornesc
Ca un murmur de lumină într-un suflet românesc.

- Rostuite arderi urcă din pămînt nașteri frumoase,
Curge satul românesc ca un fluviu de mătase;
Zorile spuzesc cu seve nemișcarea din ferestre,
Și mereu cu dor de muncă ies țărani din poveste.

Visul lor e bucuria de-a iubi finul sub coasă,
De a-și pune-n chezășia plantelor sudoarea arsă,
Cerul știu citi și ziua, noaptea după Carul Mare
Ca un semn al moștenirii, din țaran, țaran răsare.

TUDOR MATREȘU ■

„Mi-ai adus ziarul?”

Erau, desigur, mai multe drumuri, dar unul era acesta: să treci Putna de mai multe ori, pe la vadurile cele mai lesnicioase știute de localnici, iar apoi să urci către comuna Andrieș, dincolo de care începea Vrancea, din dealul Fetigului, intrarea în acest ținut fiind semnalată printr-o poartă pe care trebuia s-o deschizi și s-o închizi apoi la loc. Țara Vrancei avea o identitate pe care ținerea o face cunoscută oricui i-ar fi trecut pragul și, după cum ne încredințează mărturia unuia dintre colaboratorii lui Dimitrie Gusti, în urmă cu o jumătate de veac poarta aceasta încă mai exista. Cît despre lumea mai grăbită care a urmat, o lume care s-a aflat întotdeauna

cu mina pe schimbătorul de viteze, se înțelege că ea n-ar mai fi avut timp să deschidă și să închidă nici o poartă de felul aceleia de pe dealul Fetigului. Serafim Vilcan este primar de șase ani și, cu mult înainte de-a fi el primar la Paltin, s-a intîmplat ca din sat să plece, într-un răstimp destul de scurt, destul de mulți oameni, cei mai mulți se duceau să lucreze ca mineri pe Valea Jiului, familii întregi precum Poienaru sau Doldor. În cîteva ani, la Paltin au fost de numărat vreo 50 de familii mai puțin. Iar ca să vină alții în locul acestor oameni nu era de crezut, de așteptat, și pe bună dreptate: cine să vină, de prin alte părți, tocmai aici, sus, pe firul Zăbalei, lîngă streășina

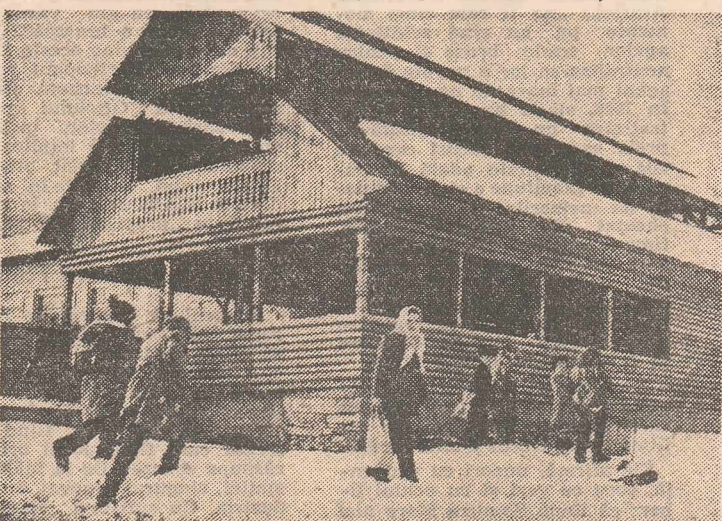
muntelui, între Năruja și Nereju? Piatra rece a muntelui e mingiăată doar de umbra omului care chiar la munte se naște, altfel ea rece rămîne. Și nu trecea luna fără a afla că s-a mai hotărît să plece încă unul. Intîmplarea aceasta a făcut să scapere însă o idee neașteptată, ca o reacție surprinzătoare, fiindcă în vreme ce unii plecau iar alții se pregăteau să plece a apărut necesară, celor care vroiau să rămînă pe loc, ridicarea unui semn de statornicie la Paltin. Pentru acești oameni neaflîndu-se pe lume un semn de statornicie mai plin de înțeles decît acela intruchipat în zidirea unei case. Așa s-a ridicat o casă, din mîinile tuturor, o casă-muzeu. Și ce muzeu adevărat nu este, de fapt, un legămint al trecutului cu viitorul?

Dacă astăzi vine vorba despre Muzeul de etnografie și artă populară din Paltin localnicii știu că, la urma urmei, puține comune din țară pot să fie dre ca din vreunul la fel de bogat și de bogat. Nu l-au amestecat în vreo încăpere liberă a școlii și nu l-au încropit din cîteva piese strînse în grabă și la intîmplare, doar ca să mai implinească un punct din programele de activitate culturală, ci au construit din lemn nou o casă așa cum la Paltin știau și mai știu încă a face mulți meșteri dulgheri, între ei mai cunoscuți fiind Nicolae Stoica, Ion Cîntacea, Ion Vătafu, Ștefan și Hristea Mocanu. Însă nu greșim chiar deloc dacă repetăm că ridicarea acestui așezămint de cultură și alcătuirea colecției lui au fost fapta întregului sat. În privința asta, primarul Serafim Vilcan știe el bine ce știe atunci cînd spune: satul a vrut, satul a făcut.

Putea să fie muzeul acesta tabla de materii a unei lumi care dă înapoi și, retrăgîndu-se în umbră, în uitare, lasă doar cîteva semne ale amintirii ei? Putea să fie și așa, ca să vorbim drept, dar la Paltin a fost altfel. Satul, știind că are de mers și hotărînd să meargă repede înainte, vruse să-și reamintească încă o dată dîncotro vine iar această improspătare a memoriei a redat oamenilor știința și ambiția de-a nu lăsa ca balanța să incline peste măsură înspre ceea ce este numai util ori strict necesar. Avînd a construi, oamenii aceștia au făcut dovada instinctului sigur al intuiției unui echilibru perfect între tradiție și modernitate, știind ei prea bine că nu ajunge să faci o casă doar ca să nu te plouă și că trebuie, în mod obligatoriu, să fie și frumoasă. La cîțva timp după construirea muzeului în care se regăsesc astăzi mărturii despre istoria, portul, datinile ce intruchipează identitatea arhaică a satului, a început la Paltin ridicarea unui

Trece-un car cu boi alene, pe lîngă blocul specialiștilor

S-a deschis o piață nouă

Indrăzneli

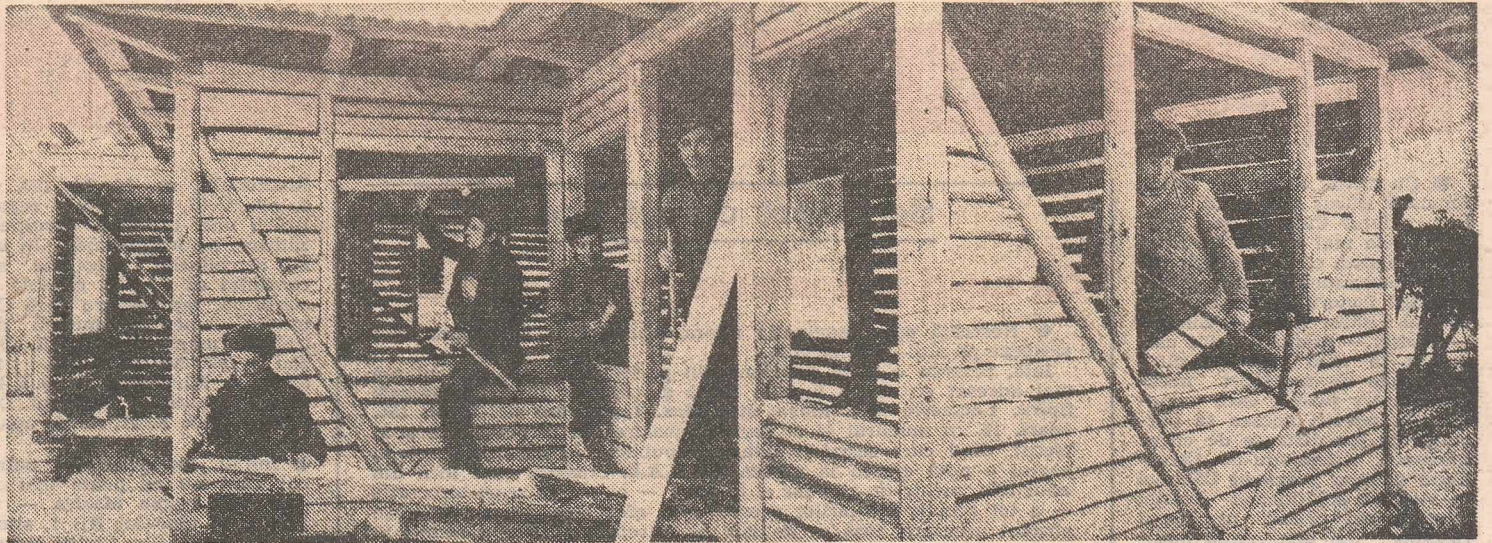
la

Paltin

sediu nou politic-administrativ și cultural. Valentin Păun, președintele Consiliului comunal al Frontului Democrației și Unității Socialiste, își amintește: „Din fondurile de jumătate de milion, care ne fuseseră alocate, s-a ridicat o clădire al cărei preț atinge trei milioane, găzduind căminul cultural, primăria, biblioteca și poșta comună; această sporire de preț se datorează faptului că arhitectura locală și-a găsit pentru prima oară expresia într-o clădire monumentală, cu balcoane și stilul și acoperiș concepute după proiecte, așa zice, străvechi. A fost, aceasta, hotărârea limpede exprimată a tuturor, aici, la Paltin. Și hotărârea includea și voința de-a înfăptui, cu toții, ceea ce cu toții gîndiserăm”.

Nu altfel s-a întâmplat cu dispensarul uman, o altă îndrăzneală, ca să zicem așa, valoarea construcției trecînd cu mult de cele trei sferturi de milion cit reprezenta inițial investiția. A venit apoi rîndul blocului cu 15 apartamente ridicat pentru specialiști. De data aceasta li se acordaseră fonduri de un milion și jumătate. Aici s-au ținut mai mult după proiectul inițial, tot ce-au schimbat au fost balcoanele, pe care nu le-au făcut din fier-beton, ci din lemn, și acoperișul. Adică n-au turnat doar planșul de ciment ci au făcut chiar un acoperiș adevărat, din sîndrila, care dă altă înfățișare construcției și lasă să lungeze zăpada, pe la Paltin nefiind de înțeles că ar putea să treacă iarna fără să și ningă.

Da, este într-adevăr frumos ceea ce s-a construit aici, noile edificii ale comunei avînd o înfățișare, indiscutabil, modernă, ca de stațiune de vacanță, nu în felul în care atît de mult discutata modernitate s-ar vîdi în

La Paltin se mai păstrează un obicei: bărbatul să aibă casa lui înainte de a se însura

tr-un cartier oarecare dintr-un oraș ci păstrînd nealterată întreaga artă străveche de-a lucra lemnul și de-a-l face, după împrejurare și după dorință, fluier, puncte sau casă.

Cînd au început ei, tîrîanii din Paltin, să construiască muzeul cu care se laudă acum, prin sat se mai aflau doar cîțiva băbăți care trăiau de pe urma lucrului în lemn. Meseria asta o știau mai mulți dar o părăsiseră, zicîndu-și că ea n-ar mai avea cine știe cîtă căutare. Unii intraseră ca muncitori la exploatarea forestieră, alții se pregăteau să plece din sat pe urma celor ce le scriau cit se cîștigă în nu știu ce meserie. Dar tocmai cînd erau pe cale

de a se risipi, care încotro, acești meșteri care lucrau fiecare pe unde apuca, azi avînd de lucru iar miine poate că nu, au fost adunați în cadrul unor ateliere și li s-au asigurat și o scamă de drepturi, inclusiv de pensie. Iar ceea ce s-a construit la Paltin a fost consecința directă a acestui gînd bun de a nu lăsa să se piardă învățătura dobîndită la școala unor meștesuguri transmise din generație în generație. A fost deschis, astfel, un adevărat izvor de bogăție pentru comună și în această privință ar ajunge să spunem că, de zece ani încoace, veniturile aduse de industria mică au crescut și ele de zece ori, trecînd acum de zece milioane de

lei în fiecare an. După ce instituțiile principale ale comunei s-au mutat în case noi, meșterii din Paltin au fost chemați să lucreze la Focșani, la Panciu, la Vinători, și tot aceștia au făcut și dantelăria în lemn de la tabăra de pionieri construită la Gălăciuc, cea mai frumoasă lucrare a lor, după cum se zice. În afara veniturilor aduse de meșterii ei, comuna și-a urmat în acest rîstimp datoria de a-și cultiva livezile și de a-și îngriji vitele, în '87 contribuind la fondul de stat, de exemplu, cu 150 tone de carne și 600 hectolitri de lapte. Însumate, aceste venituri au îngăduit ca Paltin să fie o comună care se autofinanțează. Ceea ce este important,

pentru că sorșii de izbîndă al oricărui proiect depind de puterea de-a-l înfăptui iar la Paltin există, în continuare, astfel de proiecte privind dezvoltarea și sistematizarea comunei. „Chiar în acest an, ne spune primarul Serafim Vilcan, se vor încheia lucrările de canalizare în centrul de reședință al comunei. Ar mai fi nevoie și vrem să mai facem un bloc pentru specialiști. Mai vrem să modernizăm și să extindem spațiile comerciale și pentru prestări de servicii. Apoi, pentru că pe riul Zăbala se vor construi trei centrale electrice și vor apărea trei lacuri de acumulare dintre care unul chiar la Paltin, de 15 hectare, vrem să construim un hotel pentru turiștii care ne vizitează. Tot pentru ei am construit o cabană, cu cîțiva ani în urmă, și am făcut și un camping cu mai multe căsuțe”.

La Paltin s-a construit mult și se va mai construi. Mult, dar și frumos. Tocmai aici, în această comună despre care se zice că era una dintre cele mai sărace de pe valea Zăbalei. Pe vremuri, cei care erau cit de cit înstăriți, se mai zice, își ridicau casele arătoase la Năruja, unde era centrul de plasă. Iar mai încoace, înspre noi, cînd multe familii s-au desprins din vatra satului ca să plece încotro cîștigul părea că este mai bun, într-un suprem efort de restabilire a necesarului echilibru între statornicie și temeritate, acest echilibru a fost căutat cu înfrigurare și el s-a alcătuit, iată, la fel de firesc precum între coroana avîntată spre cer și rădăcinile înfipte în pămînt ale paltinului legendar de la care satul își trage numele.

D. CONSTANTINESCU
Fotografii de ELENA GHERA

Au venit turiștii

— Alo! Lucica la telefon!

Sus, la Vidra, trenul poate încă urca!

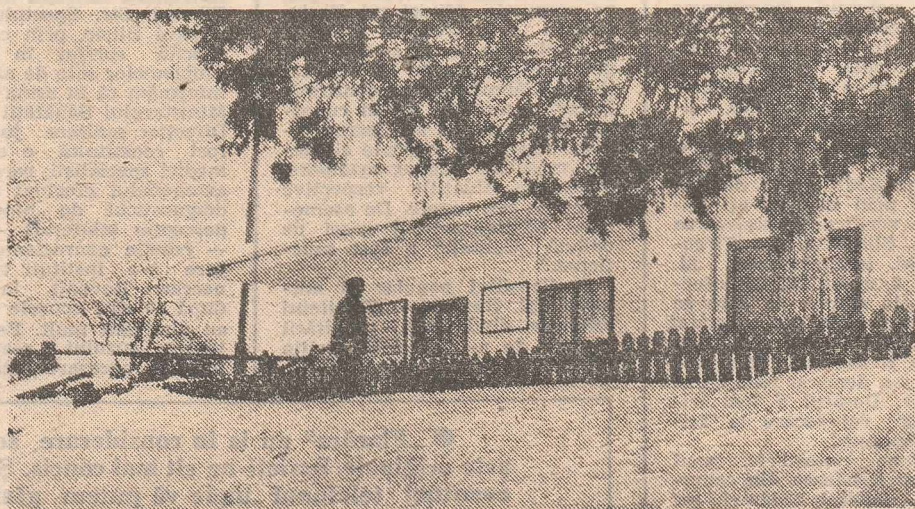
Cu atît de multă îndreptățire s-a zis că problema întelepiciunii și-o rezolvă fiecare cum poate. Cînd s-a deschis linia ferată îngustă de la Odobesti pînă la Vidra, pe 27 de kilometri, era limpede că ea n-a fost construită de florile măru-lui. Exploatarea forestieră făcuseră necesară găsirea, cu întelepiciune, a soluției celei mai economice de transport. Iar după ce vreme destul de îndelungată locomotivele mici, cu abur, au tot fluierat, cu folos, prin cele cîteva comune de la poarta Tării Vrancei, a venit ceasul ca ele să se retragă definitiv la depou. Desigur, nu trebuie să se grăbească nimeni să pună la îndoială că închiderea circulației pe această cale ferată n-ar fi fost și ea o hotărîre justificată economic, la acea dată. Pe atunci, ca peste tot în lumea largă, se gîndea că nu e nevoie ca benzina și motorina să fie drămuite. Cum între timp s-a schimbat ceva, și încă mult, în această privință, oamenii de prin partea locului și-au reamintit însă de vechea cale ferată iar propunerea ca ea să fie redeschisă circulației se cuvine să fie analizată de forurile competente chiar dacă analiza întreprinsă de ele va fi ceva mai complicată, mai deficilă decît ar părea la prima vedere. Fiind ușor de înțeles că nu ajunge să spunem, ca și cînd am pleca la horă, gata, să redeschidem linia, ci trebuie stabilit exact, bunăoară, și ce reparații vor fi aduse acestei linii care s-a mai degradat între timp. Prin urmare, ceea ce se cere în primul rînd este un studiu economic de specialitate ale cărui concluzii să reiasă din compararea cheltuielilor de redeschidere și de funcționare a acestei linii ferate cu cheltuielile înregistrate de mijloacele de transport auto.

De la Vidra mai sus, în inima Tării Vrancei, se află încă 9 comune. Legătura acestora cu Focșani, capitala de județ, se face acum, zilnic, cu 20 de autobuze care trec, toate, prin Vidra. Dar dacă între Focșani și Vidra s-ar circula cu trenul, autobuzele ar prelua călătorii de la Vidra și ar avea de străbătut distanțe mult mai mici pînă în aceste comune. Pe de altă parte, ni se spune, ca să aduci de la Vidra pînă la Focșani un vagon de marfă, mijloacele de transport auto te costă 2700 de lei. Lăsînd la o parte faptul că la întoarcere camioanele și remorcile nu au ce să transporte, re-

ținem că pe linia ferată transportul aceluiași marfă ar costa doar cîteva sute. Și această diferență contează chiar foarte mult dacă ținem seama că din această zonă au fost și sînt, mereu de transportat lemn, piatră, carne și lapte, fructe, inclusiv cantități mari de fructe de pădure etc.

Din perspectiva primarului comunei Vidra, Nică Micu, despre trenulețul acela harnic, dispărut în urmă cu vreo 15 ani, se poate vorbi astfel: „Era un tren mititei, dar ne făceam treaba cu el”.

D. CONSTANTINESCU

Gara există, linia, dacă dai zăpada la o parte, se vede și ea. Cine va șterge însă de pe ele și praful uitării?

■ Cu ceva timp în urmă, Emanoil Bucur din satul Zimbru, județul Călărași, ne scria în numele mai multor locuitori despre faptul că — în ciuda tuturor demersurilor întreprinse pe lângă factorii de resort — pe traseul Lehliu Gară — Zimbru — Făurei — Ulmu nu sînt asigurate în mod corespunzător mijloacele de transport necesare, motiv pentru care oamenii sînt nevoiți adesea să parcurgă pe jos distanțe de cîteva kilometri. Adresîndu-ne Consiliului popular județean Călărași în vederea soluționării acestei situații, am primit următorul răspuns: „La intervenția noastră, întreprinderea de transporturi auto Călărași, prin adresa nr. 24/1988, ne-a comunicat că s-a stabilit reluarea curselor pe traseul amintit, iar Autobaza Lehliu a luat măsurile necesare pentru asigurarea parcului auto, astfel încît autobuzele să circule cu regularitate”.

■ Nu constituie nici un secret pentru nimeni faptul că birocrăția, ca mod de manifestare a neglijenței, dezinteresului și irresponsabilității, deține o înțelegere paletă de nuanțe, pe cît de anacronice, tot pe atît de păgubitoare. O „mostră” în acest sens ne oferă scrisoarea semnată de Florea Staicu din comuna Uimi, județul Giurgiu, care ne relatează că în urmă cu cîteva ani, cu gîndul de a-și reamenaja locuința, s-a adresat Cooperativei „Constructorul” din Capitală în vederea procurării materialelor necesare, achitînd cu acel prilej și suma de 7.000 lei. După un timp, unitatea respectivă i-a livrat o cantitate de tablă galvanizată în valoare de 2.830 lei, dar... Dimache — cum se spune — „a intrat la apă!” Cine e Dimache?? — Maistrul care, desemnat fiind de către cooperative, a întocmit formele de eliberare a materialelor, materiale care nu au mai ajuns însă la beneficiar pentru că Dimache avea „incurcături”. Așa se face că din anul... 1981 Florea Staicu nu a mai primit nici restul de materiale și nici diferența de 4.170 lei! Omul a tot sperat, apoi a insistat, a fost în audiențe, dar degeaba: i s-a spus că pînă nu se clarifică situația „domnului Dimache” nu se poate face nimic... Cu cîteva luni în urmă, F. Staicu ne-a vizitat la redacție, relatîndu-ne necazul său. L-am înțeles și, în mod firesc, ne-am adresat în scris tovarășului președinte al Cooperativei „Constructorul” cu rugămintea de a soluționa acest caz. Dar din păcate, răspunsul său nu ne-a parvenit nici pînă astăzi. Motiv pentru care publicăm aceste rânduri, cu speranța că se va găsi poate cineva care să-l impulsioneze în privința clarificării situației. Nu de alta, dar F. Staicu nu a încheiat un contract cu un meșter particular, ci, cu un reprezentant al unei unități socialiste cu responsabilități juridice. Și... vorba proverbului: obrazul subțire...

■ Ministerul Sănătății — Direcția asistenței medicale: „Ca răspuns la scrisoarea trimisă dumneavoastră de către Neculai Anghel din Tirgu Ocna, str. Costache Negri, bl. A 7, sc. B, apart. 17, vă facem cunoscut că s-a dispus internarea sa la Spitalul județean Bacău pentru stabilirea diagnosticului și prescrierea tratamentului adecvat. De asemenea, s-a luat legătura cu Institutul de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă din București pentru revizuirea dosarului de pensionare.”

N.R. — Adăugăm acestui răspuns și o constatare care nu poate decît să ne bucure: adresîndu-ne frecvent Ministerului Sănătății, ori de cîte ori un om aflat în suferință ne-a scris, solicitîndu-ne sprijinul, am putut remarca grija constantă manifestată de acest for medical în privința fiecărui caz în parte, înțelegerea exprimată față de nevoile oamenilor aflați într-un moment de restriște a vieții. Multumim!

■ Ne scrie medicul Fedon Grigoropol din Slănic, str. 23 August nr. 20, județul Prahova: „Pe data de 4 martie 1986 am restituit unei mari bibliotecă din București situată pe Bulevardul Dacia nr. 27 — cele două cărți de specialitate împrumutate de mine anterior, apelînd la serviciile poștei. Dar cărțile, însă, nu au mai ajuns nici pînă astăzi la destinație. Ca orice om de bună

Scrisoare comentată

Să nu-ți pui mîntea cu E.C.R.A.L.!

■ Nesecată este imaginația unora, atunci cînd își propun să-și gîsaneze pe alții cu orice chip! Iată, primim o nouă scrisoare din partea unui om care ni s-a mai adresat cu cîteva luni în urmă și care se numește Dionisie Spiru. Locuiește în Craiova, str. Alex. Ioan Cuza nr. 9, bl. 156, apart. 16. În numărul 44 al revistei noastre din 30 octombrie anul trecut, dînd curs sesizării sale, am publicat în coloanele acestei pagini o notă critică la adresa E.C.R.A.L.-Craiova, care încă din anul 1984, printr-un abil joc al hirtoriilor — numit pe scurt birocrăție — a tot promis locatarilor acestui bloc efectuarea unor reparații absolut necesare, fără ca de fapt să întreprindă absolut nimic. Și pentru că D. Spiru s-a încumetat să ne scrie, iar pentru că noi ne-am permis să semnalăm în revistă situația, ce credeți că a „întreprins” E.C.R.A.L.-Craiova? Cîtăm din scrisoare: „Mă pregăteam să vă răspund și să vă mulțumesc, deoarece după două zile de la apariția articolului, E.C.R.A.L.-ul s-a apucat de treabă, trecînd la schimbarea jghebului de la acoperișul blocului. Eram în sfîrșit bucuros că nu voi mai fi nevoit să pun prin casă diverse vase în care să colectez apa cînd plouă, sau cînd se topește zăpada. Dar... stupoare! Au înlocuit jghebul exact pînă la limita apartamentului meu, astfel încît, cu o precizie matematică, toată apa adunată de pe terasa unei jumătăți de bloc se revărsa ca o cascadă spre apartamentul meu! Este inutil să vă descriu care sînt urmările acestei „penalizări” pe care mi-a aplicat-o E.C.R.A.L.-ul, așa că, mai bine vă trimit două seturi de fotografii care sînt edificatoare”.

Situația pare a fi de domeniul absurdului. Motiv pentru care, deocamdată ne abținem să o comentăm, preferînd să așteptăm măsurile severe ce vor fi aplicate tuturor aceluia care nesocotesc nu numai îndatoririle ce le revin, ba chiar și legile nescrise ale omeniei!

C. BALACCIU ■

credință, pentru a le dovedi acelor oameni care mi le-au încredințat că sînt corect, că eu, de fapt, le-am trimis cărțile, am făcut nenumerate demersuri — în privința cărora nu mai insist — în vederea clarificării situației. Drept rezultat, abia la 23 decembrie 1987 — deci, după mai bine de 1 an și 9 luni — Direcția transporturi poștale București confirmă în sfîrșit, după un alt răspuns eronat, că „trimiterea a fost pierdută în timpul transportului”, iar eu voi fi despăgubit cu suma de... 20 lei, plus taxele percepute la prezentare.

Doresc să fiu bine înțeles: mai întîi de toate, vrînd-nevrînd, am înșelat încrederea unor oameni; apoi, valoarea celor două cărți este cu totul alta decît suma stabilită drept despăgubire; și, în sfîrșit, este inexplicabil răspunsul „senin” al Direcției transporturi poștale București prin care se precizează laconic că „trimiterea” a fost pierdută în timpul transportului”, de parcă ar fi fost firesc ca așa să se fi întîmple.

N.R. — Din păcate, nu este prima dată cînd ne sînt semnalate asemenea cazuri. În ceea ce ne privește, în repetate rânduri am apelat la forurile de resort pentru stoparea perpetuării unor asemenea situații. Și, de fiecare dată am fost asigurați că lucrurile nu se vor mai repeta, că măsurile luate vor fi eficiente. Realitatea însă, ne îndreptățește să credem că asemenea răspunsuri nu au fost decît formale, că este timpul ca ministerul de resort să intervină mai prompt, pentru ca interesele cetățenilor să nu mai fie lezate de neglijența și nepăsarea unora dintre lucrătorii din subordine.

■ Consiliul popular municipal Rimnicu Vilcea, referindu-se la scrisoarea adresată nouă de Victor Popescu Gheran, om al muncii la întreprinderea de reparații utilaj de calcul electronic — Vilcea, ne comunică: „Din verificările întreprinse rezultă că petentul îndeplinește condițiile cerute, motiv pentru care Comitetul executiv al Consiliului popular municipal a aprobat cererea sa de stabilire a domiciliului în Rimnicu Vilcea.”

■ Procuratura Generală a R.S.R.: „La adresa dumneavoastră nr. 6932 din 21 decembrie 1987 prin care ne-ați trimis spre verificare scrisoarea Veselinei Elisabeta din Tirgoviște, Bd. Independenței, bl. I.P.I., et. 8, apart. 36, vă informăm că, în cauza la care se referă sus numita s-a constatat că hotărîrile instanțelor s-au dovedit a fi netemeinice și nelegale și s-a declarat recurs extraordinar. Dosarul a fost trimis pentru rejudecare la Tribunalul Suprem.”

■ În luna noiembrie, anul trecut, Ion Condescu din comuna Nana, județul Călărași, șef de echipă la A.C.M. nr. 5 București, ne-a vizitat la redacție, prilej cu care ne-a relatat o se-

rie de neajunsuri privind transportul navetiștilor posesori de abonamente care se deplasează zilnic pe ruta Nana — București în vederea desfășurării activităților pe unele șantiere. Fiind, fiind vorba despre o problemă de mai larg interes cetățenesc, am înaintat scrisoarea sa conducerii întreprinderii de transporturi auto București, care, abia în ianuarie 1988 a formulat răspunsul următor: „La scrisoarea dumneavoastră prin care solicitați să vi se pună la dispoziție un autobuz pentru transportul personalului muncitor de la A.C.M. nr. 5 domiciliat în comuna Nana, care să plece din Piața G. Coșbuc la ora 16.30, vă facem cunoscut că din verificările efectuate a rezultat că, de la unitatea dumneavoastră, numai un număr de 6 muncitori sînt abonați pe direcția Nana, fapt care nu justifică deci utilizarea unui autobuz în exclusivitate...”

În aparență, așa ar fi. Numai că lucrurile, sîntem dispuși să credem că nu stau tocmai așa cum se afirmă în referatul semnat de inginerul M. Radu — directorul exploatarei auto — atîta vreme cît I. Condescu, semnatul scrisorii, ne-a pus la dispoziție și două tabele confirmate prin semnături și ștampile, în care sînt consemnate numele a peste 50 de muncitori care sînt abonați pe acest traseu, ba chiar sînt trecute pînă și sumele cu care aceștia și-au achitat abonamentele. Pentru edificare, păstrăm la redacție tabelele respective. Însă în locul unor răspunsuri formale, continuăm să credem că vom primi și răspunsuri conforme realității, în concordanță cu necesitățile stricte ale unor oameni care pleacă din casele lor dimineața devreme și se reîntorc tirziu, în ceasul serii, peste zi muncind pentru îmbunătățirea condițiilor noastre de confort.

■ În legătură cu scrisoarea semnată de Ion Puicoiu din comuna Poenari, județul Argeș, ne răspunde Ministerul Turismului: „Sesizarea, în care au fost reliefate unele aspecte negative constatate de I.P. în stațiunea Călimănești se confirmă. Drept urmare, vă facem cunoscut că am dispus analizarea tuturor aspectelor relatate și luarea măsurilor corespunzătoare, pentru ca situațiile respective să nu se mai repete. De asemenea, administratorul casei de odihnă „Carpați” a fost sancționat.”

■ Consiliul popular al municipiului Buzău — Comitetul executiv, dînd curs solicitării noastre de a-l acorda sprijin Mirelei Radu din Buzău, Bd.

Stadionului nr. 10, bl. 100, et. 2, apart. 87, în privința reparației unei locuințe corespunzătoare, ne informează: „În urma cercetărilor efectuate s-a constatat că situația relatată se confirmă, fapt pentru care Comitetul oamenilor muncii din cadrul Complexului C.F.R. Buzău a fost de acord să-i fie atribuită Mirelei R. o nouă locuință situată în cartierul Dobanți, bloc F. 21, sc. A, apart. 4.”

■ Inițial, lucrurile s-au petrecut cum nu se poate mai firesc: Gheorghe Marica — un locatar al blocului NB 1, situat în București, Str. Codrîi Neamțului, nr. 13, Sect. 3, mutîndu-se într-o altă locuință, după întocmirea tuturor formelor legale, a solicitat asociației locatarilor de la fostul domiciliu restituirea sumei depuse de dînsul la fondul de rulment. Numai că, deși trecuse o bună bucată de vreme de la mutare, asociația respectivă, sub diverse pretexte l-a tot refuzat. Pentru verificarea și soluționarea situației, ne-am adresat la vremea respectivă Consiliului popular al Sectorului 3, sperînd că astfel, omului i se va face dreptate. Dar răspunsul primit a fost cu totul altul decît cel așteptat.

În urma insistențelor lui Gh. M., care demonstra clar, cu acte în regulă, că adevărul a fost din nou dat de-o parte, consiliul popular a precizat din nou: „La scrisoarea dumneavoastră prin care sesizați refuzul conducerii Asociației de locatari a blocului NB 1 de a vă restitui suma de 600 lei depusă drept garanție, vă comunicăm că din verificările efectuate și din discuțiile purtate la fața locului cu membrii conducerii asociației respective s-a constatat că asociația urmează să vă restituie o diferență din garanții în sumă de 233,59 lei, motivat de faptul că din suma inițială de 600 lei se vor reține cheltuielile de întreținere pentru lunile mai și iunie 1986 cu care figurați restant în evidențele asociației. Restituirea se va face la data cînd veți prezenta la asociație chitanța pentru depunerea celor 600 lei garanție și procesul verbal de predare a apartamentului la ICRAL.”

Nu vom insista comentînd pe larg acest răspuns, ci ne vom rezuma numai la cîteva precizări: 1 — chitanța seria C a nr. 931 din 11.07.1986 — purtînd ștampila asociației de locatari — prin care se atestă plata întîrzierii pe lunile mai și iunie 1986 se află la noi în original și poate fi văzută de către oricine care ar fi curios să o facă; 2 — chitanța privind depunerea celor 600 lei garanție, emisă la 12.05.1986 și ștampilată de aceeași asociație poate fi consultată, de asemenea, tot la noi; 3 — aceste dovezi au fost prezentate de Gh. M. peste tot pe unde s-a plîns; 4 — dacă procesul verbal de predare a apartamentului nu a fost încă predat, am fi curiosi să aflăm cine a aprobat mutarea în asemenea condiții?

Și, în sfîrșit, fără voie, ne stăruie în minte cuvintele... „din verificările efectuate și din discuțiile purtate la fața locului...” Interesante verificări, serioase discuții!

■ Din nou, un răspuns favorabil primit din partea Ministerului Sănătății: „Urmare scrisorii adresate dumneavoastră de Alexandru Savitchi din comuna Tileagd, Str. Sportului nr. 664, județul Bihor, prin care acesta solicita sprijin în rezolvarea problemelor sale de sănătate, vă informăm că în urma dispoziției Ministerului Sănătății transmisă Direcției sanitare județene a fost constituită o comisie de medici specialiști, care, în urma examenului efectuat au stabilit diagnosticul de „hipoacuzie de percepție bilaterală — acufene — reacție neurastenică” pentru care s-a instituit tratamentul necesar. Revenit la control, după 10 zile, acuzele bolnavului au diminuat mult. Pentru protezarea auzului i s-au întocmit formele necesare către Centrul

de protezare Cluj-Napoca și Centrul medical de fonaudiologie și chirurgie funcțională ORL București. Bolnavul a rămas în continuare în evidența și tratamentul medicilor specialişti.”

■ În legătură cu scrisoarea semnată de Elisabeta și Boris Bucică din Craiova, Cartier Braza din Novac, bl. L 2, sc. 1, apart. 19, ne răspunde Consiliul popular al municipiului Craiova: „Comitetul executiv avînd în vedere cererea legitimă a petenților, aflați la o vîrstă înaintată și bolnavi, de a se muta într-un apartament la un etaj inferior, a repartizat acestora apartamentul 12 din blocul D 24, spațiu cu care cei doi soti s-au declarat a fi mulțumiți”.

Pagină realizată de
CONSTANTIN BALACCIU ■

Poșta redacției

Doru Mihăilescu — Dorohoi: Încercați la redacțiile muzicale ale studiourilor centrale de radio sau televiziune, str. Nuferilor nr. 60—62, 79756, respectiv Calea Dorobanților nr. 191, 79757 — București. ■ Sucă Aurel — Craiova: Pentru că mai mulți cititori se interesează cu insistență de instalata concepută de dv. pentru prevenire și avertizare în caz de inundație în apartamente, despre care ne-ați scris anul trecut și noi am publicat în această pagină, vă rugăm să reveniți cu noutăți.

Jitu Traian — București: P. teți vedeți mașina care vă interesează acolo unde funcționează, la C.A.P. din comuna Calafindești, județul Suceava. ■ Oprolu Vasile — București: Am trimis scrisoarea dv. Spitalului județean Bacău, unde sperăm să fiți programat pentru consult. ■ Goran Mircea — Breaza: Ni se pare normal să fie valabil actul notarial. ■ Nicolae Ioan — Galați: Oficiul farmaceutic Galați vă va comunica unitatea tehnico-medicală de unde puteți cumpăra produsul solicitat. ■ Popescu Elisabeta — Alexandria: Plata ajutoarelor pentru mamele cu mai mulți copii se face începînd cu data de 4 a fiecărui luni, timp de 6 zile. Este însă necesar ca și dv. să respectați planificarea pe zile, făcută de Comitetul Executiv. ■ Man Aurel — Baia Mare: Sperăm că de data aceasta termenul a fost respectat de către E.G.C.L. ■ Manea Nicolae — com. Banca (Vaslui): Adresați-vă întreprinderii de produse ortopedice și protezare, București, str. Negustorii nr. 8, ca execută la comandă, în baza recomandării medicale, cărucioare triciclu manuale pentru deficienți motori, în patru variante.

■ Cernat Eleonora — Galați: Unitatea vă poate reprimi în aceeași funcție sau pe alt post corespunzător pregătirii dv. În cazul cînd nu are posibilitatea reincadrării, vă poate da o negație pentru a lucra în altă unitate. În cazul reincadrării, unitatea vă poate acorda concediu prenatal numai cu condiția ca nașterea să aibă loc pe parcursul a 9 luni de la data desfacerii contractului de muncă pentru îngrijirea copilului. Pe timpul cît mama angajată alăptează, beneficiază de program redus de lucru (Codul Muncii și H.C.M. 880/1965). ■ Mușteanu Silvia — Drobeta-Tr. Severin: Sînteti în evidența Oficiului central farmaceutic pentru rezolvarea cererii dv. ■ Ciobanu I. Dumitru — satul Govora, com. Mihăiești (Vilcea): Într-un cît evidența depunerilor la C.E.C. se ține numai după numărul libretelor de economii, neexistînd o evidență alfabetică a titularilor, în cazul pierderii libretului și a necunoașterii numărului lui, pentru identificarea libretului este necesar să indicați cu exactitate: felul libretului, unitatea emitență și data emiterii sau data efectuării unor operații și unitatea la care s-au efectuat acestea.

REGHINA VARVICI ■

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Cîntarea României

Permanența izvoarelor

Scriam în paginile acestei reviste despre revirimentul cîntecului popular în cadrul emisiunii de televiziune „Tezaur folcloric”. Parcă voind să mă confirme, redactorul acestei emisiuni, distinsa folcloristă Marioara Murărescu, a făcut un fel de cîntec perpetuu din promovarea cîntecului popular și a interpreților săi de cea mai bună factură.

Ultimele ediții ale emisiunii amintite s-au întrecut pe sine, oferindu-ne în program pe doi dintre cei mai populari rapsozi contemporani, chiar dacă unul cu vocea și cel de-al doilea cu taragotul. Este vorba de Benone Sinulescu și Dumitru Fărcaș, amîndoi destul de cunoscuți nu numai în țară, ci și dincolo de fruntariile acesteia.

„Auzi cum sună izvorul”: așa și-a început Benone Sinulescu emisiunea în cadrul căreia s-au mai succedat și alte capodopere interpretate de el, între care „Cîntec Sîrîl de mare”, „Cîntec eram tînar codrean” și cîntecul deopotrivă colind și alinare de leagăn, interpretat în duet, cu colega sa, moldoveanca de mare talent Mioara Velicu, „La pădurea dintre fagi”.

Benone Sinulescu, pe care-l cunosc de peste un sfert de veac, de pe cînd cînta „La Lenuța sub cerdac”, pe care am avut prilejul să-l aplaud alături de ascultători, cu entuziasm, la Helsinki sau la Leninigrad, continuă să manifeste o tinerețe fără bătrînețe în interpretarea cu aleasă nuanțare a cîntecului nostru popular. Și deși se apropie de jumătatea de veac, rămîne unul din cei mai buni cîntăreți alături de marile stele ale cîntecului popular în ambianța exigentă în care s-a format. Mă gîndesc la Maria Tănase, Maria Lătărețu, Ioana Radu sau colegele sale de la Școala medie de muzică, Ileana Constantinescu și Victoria Darvai. Vocea lui Benone Sinulescu e inconfundabilă cum inconfundabil este și repertoriul său de mîntenesc. În popor se zice despre destinul unui om „ce ți-e scris, în frunte-i pus”. Ce-i este scris lui Benone Sinulescu e pus în vocea lui evocatoare a multor cîntece de neuitat de la doine și balade la cîntece de petrecere. Cum am avut prilejul să le remarc de fiecare dată, nu voi mai insista, avînd sentimentul că forțez.

Să-mi permită ascultătorii și cititorii, de aceea ca pe cel de-al doilea exponent al „tezaurului folcloric” să-l evoc printr-o poezie pe care i-am dedicat-o incitat de vultele superbe ale taragotului său care mă urmăresc întotdeauna, pe mine ca și pe alți admiratori și prieteni ai săi. Iată versurile în spirit popular:

Mîtrului o întrebare
Pe-o nîvîrită din cîntare.

Mître, mîndrile rapsod,
Nepereche-n taragot,
Ia mai zi-ne tu, cîntarea,
Care să ne umple zarea,
Cu urzeala dorului,
Din pragul priporului,
Cu Codrul Lăpușului,
Și Someșul Cîiului.
Dar spune rogu-te frate,
De ce dai capul pe spate,
Cîntecul cînd face roată
Și-ochii-n lacrimi înnoată?
— Nicolae, Nicolae,
Adevărul tău așa e,
Însă și cîntecul meu,
Ca pădurea e de greu,
Iar țapina cine mi-i
De nu propta înemii,
Genele, sprincenele
Ce-l susțin ca penele,
Cu frunzarul cetinii,
Să-mi alîn prietenii,
Peste ei se scutire
Cu aripi de fluture.

Dar Transilvania, pe lingă marele rapsod cu taragotul, Dumitru Fărcaș, mai are și cîteva interprete, pe Sava Negrean Brudașcu, pe cele vreo patru Florici bihorene, pe lingă Angela Buciu, această Vicoveancă a nordului maramureșean, pe o cîntăreță mai din centrul Transilvaniei, pe Veta Biriș, pe care am văzut-o și am ascultat-o recent la emisiunea „Tezaur folcloric”. E bine zis: am văzut-o, pentru că Veta Biriș are și un mod de a cînta cu ochii. Mai ales în cîntecele despre Avram Iancu și Horea, ca și în cele reluate după Lucreția Ciobanu. E atîta monumentalitate, atîta compasiune sufletească în interpretarea Vetei Biriș, o interpretare aprofundată, pe deplin înțeleasă!

Statuile pe care le toarnă din fluidul melosului popular Veta Biriș, sînt tot atît de impresionante, ca operele unui Vlasu sau Romulus Ladea.

NICULAE STOIAN ■

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

De partea omului

Am admirat, într-o zi, o superbă finită artizană care își arunca jerbele de ape în combinații pline de farmec. Peste cîteva ore însă, cînd am revăzut-o, apele ei nu mai curgeau și, din pricina înghețului, luase naștere în locul torentelor zvirlite spre cer, o fastuoasă operă a naturii pe lingă care nu puteai trece nicidecum nepăsător. Era un castel de gheață în miniatură, cu crenele, cu turnuri care atrăgeau, pe drept cuvînt, privirile tuturor. Și totuși, un artist adevărat n-are de ce să fie invidios pe o asemenea operă miglăită sub semnul hazardului și al indiferenței. O lucrare de artă care vrea să înfrumusețeze profund conștiințele n-are cum să rămîind sub pavăza întimplătorului, a capriciilor de-o clipă. Ea nu poate fi decît o tentativă de a oferi învățăminte pentru om, de a-i arăta trestiei gînditoare că fragilitatea sa este aparentă și că există întotdeauna o posibilitate de salvare și o modalitate de a izbîndi. Cu atît mai mult este nevoie de astfel de creații într-un secol care a cunoscut cele mai mari fărîdelegi îndreptate împotriva stăpînului acestei planete. Iar printre artiștii, scriitorii români care și-au asumat în perfectă cunoștință de cauză datoria de a medita la destinul semenilor și de a descoperi soluții de viață ce pot fi urmate cu toată încrederea se numără și Geo Bogza. Paginile scrise de el alcătuiesc o carte impunătoare și captivantă prin care răul este demascat și supus unui rechizitoriu fără cruțare, iar faptele ce înalță făptura umană sînt celebrate în cuvinte de o solemnitate tulburătoare. Ori de cîte ori îi citești cărțile sau îi parcurgi intervențiile în presă simți

cît se poate de pregnant cum cel care le-a compus s-a aflat și se află întotdeauna de partea omului, a dreptății și a năzuinței sale la fericire. O conștiință în permanentă stare de veghe scrutează cu luciditate epoca pe care o traversează azi omenirea și se simte dator să arate căile cele mai potrivite prin străbaterăa cărora se poate atinge împlinirea în conformitate cu nobile idealuri ale umanismului. Geo Bogza seamănă cu un înțelept care mai întîi descoperă emblemele ambianțelor unde descinde și apoi le acceptă sau le respinge cu virulență, potrivit convingerilor sale în legătură cu menirea condiției umane. De aceea el nu pătrunde printre petroliști, mîneri, tăbăcari, moși, nu suportă rașagile războiului și nu petrece o sută șaptezeci și cinci de minute la Mizil numai pentru a consemna avid și fidel ceea ce i se întîmplă în astfel de ocazii, ca pe urmă să astîmpere foamea de senzational a cititorilor. Scriitorul nu e un martor impasibil care se mulțumește să relateze coerent și exact faptele pe care le-a cunoscut ci își spune răspicat opinia despre ele.

Cuvintele lui Geo Bogza nu sînt elegante și ineficiente „joc cu mărgele de sticlă”. Ele vor să povățuiască, să vestejească sau să laude, deci să exprime întotdeauna o atitudine fermă față de o anumită stare de lucruri. În vreme ce primele raze de soare vor distruge acea construcție de gheață de care am amintit în început, marea literatură — din care face parte și opera lui Geo Bogza — rămîne invincibilă.

GEORGE ARION ■

Artistul — conștiința a epocii sale

Cătălina Buzoianu:

„Teatrul înseamnă pentru mine
singura formă de a cunoaște
și a înțelege viața”

— Stimată Cătălina Buzoianu, ai montat de curînd un spectacol Pirandello — Uriașii munților — la Teatrul Bulandra, revenind astfel asupra unui autor care, cu ani în urmă, v-a prilejuit un mare succes pe scena Teatrului Mic: Să îmbrăcăm pe cel gol. E o întoarcere de spirală?

— Într-un fel, da. Uriașii munților e o piesă la care m-am gîndit demult. Voiam chiar s-o construiesc ca o replică a spectacolului de la Teatrul Mic pe scena Teatrului Mic, cu Valeria Seciu și

Ștefan Iordache în rolurile principale, în aceleași decorațiuni, dar întoarse pe dos. Asta ar fi marcat atunci raportul dintre textele dramatice — primul (despre condiția personajului) întemeind simbolul pe o poveste de viață, celălalt (despre condiția creației) urcînd de la succesiunea de metafore la

metafora-sinteză.

— Este Pirandello un spirit emblematic pentru ideea dumneavoastră de teatru?

— Poate. Am găsit în Pirandello întrebări și răspunsuri în anumite probleme de estetică teatrală (cum ar fi, de pildă, natura duală a creației: viață/formă) care mă preocupă.

— Ai anunțat o carte despre Pirandello!

— Cartea există deja, e scrisă, mai puțin capitolul final, care ar trebui să fie precedat, pentru experiența mea, de un film după Caietele lui Serafino Gubbio operator. Aș vrea numai să sugerez o anume nuanță: cărțile mele nu sînt cărți de ficțiune, în sensul strict literar al cuvîntului, ci mai degrabă jurnale, caiete de regie, meditații asupra profesiei mele, asupra a tot ce intră la un moment dat în raza ei. Publicînd Novele teatrale (pînă în ultima clipă am avut îndoieli că acest volum tipărit la Editura Meridiană chiar trebuie să apară, era o carte destul de veche, era o confesiune), adunînd material pentru alte două cărți, apoi scriînd romanul pe care-l con-

(Continuare în pag. 14)

TANIA RADU ■

Sunetul diapazonului

Vrem, nu vrem, Nicolae Corjoi și George Șovu au cîștigat pariul succesului de public. O multime foarte bine informată aștepta în fața cinematografulor în dimineața zilei cînd era programată premiera cu *Extemporal la dirigenție*, cea de a treia „serie” a „liceenilor” (cum se vede, titlul celui de-al doilea film le-a „înghițit” categorial, pe celelalte!). Aceeași multime de tineri care a umplut sălile țării la proiecțiile cu *Declarație de dragoste* și *Liceenii* (ba chiar și la alte filme și spectacole care au avut șansa să numere între protagoniști pe Adrian Păduraru, Teodora Mares, Mihai Constantin, Oana Sirbu etc.), aceiași liceeni care umpleau în verile trecute amfiteatrul de la

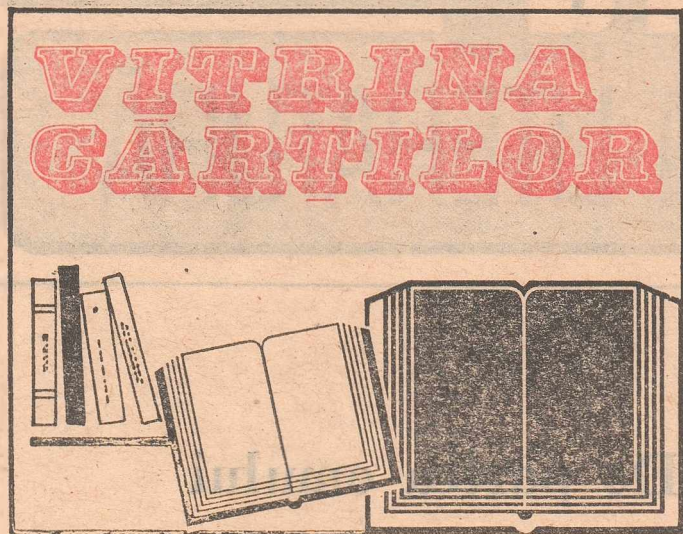
Costinești și plaja discuțiilor matinale pe marginea proiecției. Despre ce le oferă filmele lui Nicolae Corjoi și George Șovu acestor foarte tineri și, unii dintre ei, foarte recenți cinefili, am mai avut prilejul să vorbim: sinceritate, firesc, tinerete, căldură umană, un fel special de fraterniza cu buimăceala romantică și idealistă a virstei de trecere, într-un cuvînt, un pact cu adolescența, al cărui secret se dezvăluie poate cel mai bine în secvența primei ore de dirigenție pe care Socrate o ține la „a noua” în cea mai recentă peliculă.

Extemporal la dirigenție este, într-un fel, un film în colaborare cu publicul. Socrate, profesorul ideal (Ion Caramitru)

a făcut un pas mai departe: nu numai că-și ține orele în mijlocul elevilor, șezînd dezvoltat pe vreun pupitr, cu spațele la dispoziția, docta catedră, dar, senzația este, de această dată, că a pășit direct în sala de cinematograf. Jocul actorului este, în acest film, în evidentă complicitate cu spectatorul. Un anumit fel de a trage cu ochiul în sală, la reacția noastră, facilitează comunicarea, nu însă fără a-i da o notă facilă.

(Continuare în pag. 14)

R. TANIA ■

Sub semnul dialogului

După cum am mai informat pe cititorii noștri, cotidiane japoneze au redat pe larg, cu fotografii pe prima lor pagină, în milioane de exemplare, premiul mondial a premiului de poezie acordat de Societatea japoneză Soka Gakkai poetului Ioan Alexandru, subliniindu-se că prin laurii acordati primului poet european, cultura japoneză actuală intenționează să deschidă un dialog fertil între Asia și Europa în vederea refacerii mesajului spiritual unitar al lumii prin lucrarea poeziei, prin dimensiunea umanistă integratoare a artei. Între timp ne-au parvenit și alte informații. Astfel revista ilustrată Seikyo Shimbun publică o fotografie a întâlnirii și convorbirii avute de poetul Ioan Alexandru la Tokyo cu Daisaku Ikeda, președintele Societății Soka Gakkai. De asemenea, ziarul Seikyo publică pe pagina întâi dialogul pe care poetul român l-a purtat, în prezenta întoarcerii sale în țară, cu marele poet japonez Obayashi Sigheru și cu jurnalistul Nakamoto Hiroshi din departamentul de presă al societății.

ION ZUBAȘCU

În același ziar a apărut o fotografie din timpul conferinței pe care Ioan Alexandru a ținut-o la Universitatea din Tokyo, „Despre inima omului și inima poemului”, în prezența rectorului universității din capitala niponă, a cadrelor didactice și studenților, cu bucuria că poate dialoga pe vadul deschis în cultura lumii de valorile românești recunoscute, Brâncuși, Enescu, Eliade, că poate astfel să reprezinte literatura română actuală într-o țară al cărei „miracol” mizează în continuare pe valoare, cu sentimentul că orice poet al lumii s-ar fi simțit onorat să facă țării sale o astfel de propagandă culturală.

Și dacă o țară atât de avansată în economia mondială ca Japonia, prin tehnica ei, care a cucerit toate pietele lumii, se întoarce spre vatra de spiritualitate a artei, descoperind cu uimire că în Munții Carpați sînt izvoare care pot îmbogăți viitorul omului, înseamnă că poezia are un cuvînt greu de spus în destinul de miine al omului, înseamnă în fond recunoașterea faptului că tehnica nu poate rezolva toate problemele actuale ale umanității dacă se îndepărtează de abisul de adevăr, bună-tate, frumusețe din inima artei și că întoarcerea spre valorile din inima și cuvîntul poeziei este una din marile șanse de a păstra integralitatea ființei umane în univers. Sau, așa cum scria poetul Ioan Alexandru acum patru ani în revista Flacăra: „Națiunea este acest rol dinamic angajat pe calea legilor morale de-a intensifica vieții, de-a îmbogăți umanitatea pe calea aprofundării darurilor personale spre bucuria și nuanțarea frumosului umanității.”

Cronica literară

de Romul Munteanu

Exerciții de fidelitate

O nouă carte a nunților împlinite, proiectate, imaginare sau eșuate, o nouă carte despre afinitățile electice, o nouă carte despre fluxurile ancestrale care ne dirijează destinul sub forma unor mituri culturale a realizat Mariana Ionescu în romanul său **Exerciții de fidelitate** (Ed. Cartea Românească, 1987).

Intr-o epocă în care iubirea a fost profund demitizată de contextul actual al civilizației moderne de consum, cînd bărbații sînt considerați niște mașini dezirante, iar femeile sînt reduse la rolul unor obiecte erotice de consum (Deleuze, Guatari), Mariana Ionescu construiește nucleul conflictual ce amintesc de Dafnis și Cloe, Tristan și Isolda, Romeo și Julieta etc. etc.

Transferul conflictelor din planul sexualității hedoniste sau pur reproductivă în cel al spațiilor abstrase de conștiință ni se pare de o mare importanță. Bătrînele doamne (N. Sarraute, M. Durras) ce contribuieră vreme îndelungată la fama noului roman francez au dat tonul și în această direcție, exact în momentul în care erosul părea alungat din literatură și refugiat în formele cele mai triviale ale sexualității brutale, foarte evidente, în romanele polițiste și de spionaj, ca și în filmele de același gen. Exponenții acestui tip de infracultură rețineră din psihanaliză doar clișeele despre copilul pervers-polimorf sau despre adultul nemulțumit din cauza reprimării anarhismului său pansexualist. Nimic, așadar, despre modurile de autosublimare a erosului, nimic despre libidoul înțeles ca energie (Jung), ca o emanație a vieții interioare (G. Bataille), ca o probă de-a fi ca destinatar al dragostei (V. Jankelevitch). A fost necesar ca în această epocă aparent dezertizată să fuzioneze cele mai variate concepții despre erotism cu psihanaliza existențială, sensibil îndepărtată de libidoul conceput ca o pură energie sexuală pentru ca relațiile interindividuale să fie cîntărite prin ceea ce arată, ca și prin ceea ce ascund sau deghizează, iar sexualitatea să nu mai fie privită ca o simplă dorință de putere, ci ca un raport fundamental între realitatea umană și existență (Jeanson).

Conștiința coextensivă a pătruns astfel din nou în roman, iar trăirea între Eros și Thanatos apare ca un dat fundamental, inevitabil al destinului omenească.

Tot acest corpus doctrinar poate fi regăsit în **Exerciții de fidelitate** sub o formă deghizată, exemplificată uneori de modul de-a fi al unor personaje, altele configurîndu-se explicit ca un lung monolog autoreflexiv și digresiv. Mariana Ionescu nu face parte dintre acei prozaatori contemporani care scriu, mai ales, sub presiunea eului lor epic excepțional. Ea este o scriitoare erudită, poate prea dornică să lase să se vadă acest lucru; dar ea și-a propus să integreze micile nucleee epice ale cărții sale în ample scenarii de idei evidente și latente. Proza actuală a Marianei Ionescu și-a găsit modelele în unele experimente mai vechi și mai noi ale noului roman francez, așa cum s-a metamorfozat pînă azi în diferitele cărți ale lui N. Sarraute. Elemente referențiale puține și uneori voit opacizate, fluxuri de conștiință ale unui emițător vag precizat, sonde în psihologia actului sau a reflecției care abia germinează, relatarea ca act de rememorare tîrzie, iată cîteva din atributele acestei proze experimentale ce pot fi găsite cu ușurință și în **Exerciții de fidelitate**.

Pină și apelul la miturile antichității, evidente și în topografia unor spații urbane (Alain Robbe-Grillet) nu lipsește în romanul Marianei Ionescu.

Circulară, intriga din **Exerciții de fidelitate** funcționează intermitent, fiind adeseori transferată în planul reflecției. Puține, nucleeele epice au o funcție iradiantă în toate direcțiile. Personajele care ritmizează intriga, în măsura dorită de autoare, sînt Augusta, Anthonia, Horia, Drăgăuș, Drăgăuș și Horia. Între vederea mireselor de după grădina casei părintești (vatra mitică) și găsirea tîrzie a osemintelor mireselor arse, înmormîntată în cimitirul din sat (matricea), se găsește așezămîntul copilăriei ce fusese vîndut. În acest timp — spațializat — s-a instalat această vagă intrigă sinusoidală și circulară, hrănită cu evenimente extrem de reduse. Pe Mariana Ionescu o interesează însă cu precădere comportamentul uman, trecerea de la inocență la eroare, fie ea și numai ideatică, modurile elementare, stihnice în care ființele umane doresc să se ia în stăpînire unele pe altele. Între animus și anima, mariajele fericite din **Exerciții de fidelitate** sînt extrem de rare, dar și acestea deced în timp în stadiul unor mecanisme parodice. De fapt, între personajele din roman funcționează atracții elementare, asemănătoare cu tropismele, respingeri nemoțivate, instinctive sau stări de rezistență față de tendința celuilalt (a) de luare în posesiune.

Familiarizată cu gîndirea psihanalitică jungiană, Mariana Ionescu extrage din filozofia medicului elvețian acele informații care-i pot servi la descrierea arhetipală a comportamentului uman. Controlat de conștiință, comportamentul arhetipal este de factură instinctivă, fiind puternic marcat de inconștient. Dinamic, arhetipul funcționează ca un model în care omul se inscrie prin instinct și prin educație. Școala, cultura duc în cele din urmă la o mitologie interiorizată (Jung), omul realizînd astfel acte spontane (iubire, prietenie, repulsie) pe care nu și le poate explica în mod obișnuit. Miturile culturale (Tristan, Isolda, Romeo, Julieta etc.) în care se inscriu tiparele existențiale ale unor personaje din romanul Marianei Ionescu sînt elocvente în acest sens. Un asemenea comportament arhetipal, rezultat din fabrica de similitudini a realității este relevat de Maestrul (personaj principal autoreflexiv) într-un mod foarte limpede.

Timpul, marea ceașornică afectiv al ființei umane, perturbat și el uneori de o anumită febră, reprezintă dimensiunea pe care sînt proiectate personajele cărții, văzute în desfășurarea lor minuțioasă, marcată de idei, gesturi, fapte, esecuri. Timpul uman este însă inscripționat în calendarul nașterii și al morții. Văzută ca asceză și spaimă de animalitate (Maestrul, Augusta), existența are aceeași circularitate pentru Romeo și Julieta din versiunea Shakespeare sau pentru aceleași personaje apărute astăzi într-un metrou bucureștean. Citatul cultural se face din nou auzit: „Omul născut din femeie are puține zile de trăit, dar se satură de neacazuri. Ca și floarea, el crește și se veștește și ca umbra el fuge și e fără de durată”.

Carte fără intrigă, fără dialog și fără personaje și situații balzaciene (excepție fiind Horia, descrierea forfetei din piață și înscenarea de furt), **Exerciții de fidelitate** constituie un excelent roman al existenței, scris cu mijloace literare de un mare rafinament stilistic.

FLORIN CONSTANTINIU

Puntea de legătură*)

Intr-o concepție modernă, fiziopatologia constituie puntea de legătură între disciplinele medicale funcțional-biochimice fiziologice sau biologice și disciplinele cu caracter clinic, avînd ca bază, totodată, fiziologia normală, biochimia, genetica și deschizînd orizontul de înțelegere asupra mecanismelor fiecărei entități morbide. Aceasta este viziunea care a guvernat elaborarea „Tratatului de fiziopatologie”, apărut la Editura Academiei R.S.R., sub redacția prof. dr. doc. Mareel Saragea, viziune scîlnală la atare de la apariția primului volum și care se menține și se amplifică pe parcursul volumului II recent apărut. Astfel, dincolo de înșirarea unor capitole cu caracter clasic, ca de pildă cele privind istoricul progresului ideilor în imunologie, substratul morfologic al sistemului imun sau ontologia sistemului imun, intil-

• Cartea de știință • Cartea de filosofie • Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

Cronica în actualitate

„Cu dulceață lăste oareșcum o povești cinevaș de patriia sa și a istorii de ceale ce s-au înțimplat neamului său...” astfel începe **Hronograful** lui Dionisie Eclesiarhul, cronică a Țării Românești în anii 1764—1815, văzută într-un larg context de istorie europeană. Dumitru Bălașa și Nicolae Stoicescu au dat acum prima ediție critică a **Hronografului** în cadrul valoroasei colecții **Cronicele medievale ale României** (Editura Academiei R.S. România, 1987). Asocierea celor doi editori a fost cit se poate de fericită: Dumitru Bălașa s-a preocupat statornic, într-o activitate științifică, devenită prin durată și rezultate, venerabilă, de viața și opera lui Dionisie Eclesiarhul; Nicolae Stoicescu a venit cu bogată sa informație care dă impresia revărsării unui computer al medievisticii. A rezultat o ediție excelentă atît prin acuratețea reproducerii textului, cit și prin studiul introductiv și notele explicative.

Dionisie Eclesiarhul, născut pe la 1740 în Vilcea, a fost un cărturar modest, trăit mai mult prin provincie, desfășurînd o foarte bogată activitate de caligraf și arhivist. Și-a încheiat viața, obscur și sărac, pe la 1820. Între lucrările rămase de la el, **Hronograful** este desigur cea mai importantă. Dionisie a fost un mare povestitor, sensi-

bil la vicisitudinile venite asupra țării și poporului său, capabil să evoce sugestiv fapte și oameni. Ceea ce impresionează în această cronică este bogăția informațiilor despre istoria Europei pe care le-a cules din cărți sau gazete dar și din auzite. Este cu totul remarcabilă înțelegerea unor situații — de pildă — din Franța din timpul marii Revoluții izbucnite în 1789, deși în alte cazuri el se înșală asupra sensului evenimentelor sau le percepe și relatează cu ferme cătoare năvitate, ca de pildă în această prezentare a împrejurărilor în care Napoleon s-a proclamat împărat: „Apoi, mai trecînd ceva vreme la mijloc, Bonaparte iar s-au mesteșugit ca un maestru de au intrat cum am zice supt pielea tuturor miniștrilor și a tuturor boerilor mari ai Franței...”.

Cînd înfățișează stări din țară, Dionisie Eclesiarhul dă știri de cel mai mare interes iar tablourile suferințelor provocate locuitorilor de războaiele ruso-austro-turce sînt — fără exagerare — cutremurătoare.

Lectura **Hronografului** este deopotrivă instructivă și atractivă, istoria și literatura noastră avînd în Dionisie Eclesiarhul un izvor și un povestitor de valoare.

Istorie și mister

„Mai aveți un Brestoiu?” — „Nu” — „Mai primiți?” — „Nu știu” — „Unde aș putea să-l

mai găsesc?”. Un dialog pe care l-am auzit repetat, cu mici variante, în librării, în ultimul timp. Nu este greu de bănuît că el privea ultima carte a lui Horia Brestoiu, **O istorie mai puțin obișnuită** (Editura Politică, 1987). Mai vechile lucrări ale autorului, **Acțiuni secrete în România și Impact la paralele 45°** dăduseră publicului cititor măsura calităților lui Horia Brestoiu de explorator al arhivelor secrete și de narator al istoriilor senzaționale. Periclii care au pus mina pe ultima lui carte au avut confirmarea acestor daruri și haruri. O relatare alertă, bogată în suspens-uri, întretesută cu numeroase documente din arhive, dezvăluind episoade ale războiului secret rămase pînă acum ascunse în întunericul de mister al confruntărilor pe frontul spionajului.

Cine citește cartea lui Horia Brestoiu nu mai are nevoie de romane polițiste, lectorul constată încă o dată că realitatea este mai bogată decît ficțiunea. Misteriosul dr. A. Tester sau episodul dublului agent, C. Bursan sînt doar două exemple concludente pentru episoadele care țin literalmente cu suflul la gură pe cititor.

Din prezentarea aceasta, n-ar trebui însă să se înțeleagă că ultima lucrare a lui Horia Brestoiu este doar o carte de senzație. Nu; ea reprezintă o valoroasă contribuție la cunoașterea istoriei contemporane a României, mai ales în ajunul și la începutul celui de-al doilea război mondial. Faptele rela-

te și documentele aduse în circuitul științific de autor aruncă lumini noi asupra regimului antonescian de dictatură îndeosebi a crizei sale precum și a contextului internațional în care s-a desfășurat drama României din acei ani.

Există, desigur, în această carte plină de noutăți documentare și un sir de probleme care vor trebui reluate în paginile revistelor de specialitate (activitatea lui A. Tester, antecedentele parașutării grupului „Autonomous” etc.). În curînd, istoricul englez Dennis Deleat va publica manuscrisul cărții despre România a lui Archibald Gibson și vom dispune și de alte date despre acest personaj. Arhivele engleze mai cuprind desigur date despre G. de Chastelain, iar coechipierul său Ivor Porter va sfîrși, poate, într-o zi prin a ieși din rezerva cu care se înconjoară acum.

Pînă atunci cartea lui Horia Brestoiu oferă o informație valoroasă pentru cunoașterea unor aspecte nevăzute pînă acum ale istoriei noastre contemporane. De prisos, în a mai stăruî că războiul secret nu este numai o sursă de povestiri palpitante, ci un capitol esențial al marii conflagrații din anii 1939—1945. Autorul promite în carte să revină asupra unor probleme abordate. Îl așteptăm cu nerăbdare, convinși că Horia Brestoiu mai are încă multe surprize în marea-i desăgă arhivistică, în măsură să reînnoiască cunoștințele noastre despre istoria României în anii

SEMNAL

Din benefică perspectivă a unei geografii literare nu va putea fi omisă contribuția scriitorilor sătmăreni ale căror cărți se adună, de la o vreme, în rafturile bibliotecii „din Nord”, cu o ritmicitate ce exprimă talentul și tenacitatea, deopotrivă.

■ Prin **Sintagmele nopții** (ed. Eminescu), Radu Ulmeanu își configurează cu pregnanță domeniul liric înconfundabil, întregindu-și tendințele anterioare în poeme vizionare, de combustie lirică romantică, de o tulburătoare încălcare filozofică, mereu contrară de evadări în teritorii impresioniste, post-moderniste. În comentariile critice de pînă acum au fost invocați Novalis, Alecsandri, Rilke, Eminescu, Blaga, Barbu, Arghezi, dar și Nichita Stănescu și Ioanid Romanescu. Fără îndoială că preluarea de motive și tehnici poetice își are riscurile ei, dar nu în cazul lui Radu Ulmeanu, poet care își construiește domeniul lui cu tenacitatea și răbdarea ardeleană, cistigîndu-și de fiecare dată amprenta personală prin felul propriu de orînduire a cuvintelor în vers, prin întregiile subînțelese în imagini grele de materie, de senzații, de lumină și umbră, de calvarul lăuntric al eului spre „starea trează” ca „ființă lăuntrică de aur fierbinte a lumilor”. El nu refuză ceremonialul, adorația, dar nici mărturisirea simplă, sinceră, directă, în mîrnurări corale sincronizate cu muzica sferelor.

Sintagmele nopții este un volum remarcabil prin care Radu Ulmeanu își illustrează încă o dată, dacă mai era nevoie, maturitatea talentului, profunzimea „domeniului” său poetic...

■ Remarcat îndeobște că există — Literatură și eveniment (ed. Dacia), — dar și ca apreciat traducător din literatura sovietică, Alexandru Pintescu este un admirabil poet, stăpîn pe arta și meseria versului său, după cum o probează în volumul **Coloșurile vinului** (ed. Albatros). Alexandru Pintescu își structurează volumul în trei cicluri: „Nordul iubirii”, „Concert pentru faun și orchestră”, „Transînfinat”. Vom găsi în poeme voluptatea jocului pur al fanteziei prin versuri cantabile, diafane, în care măiestria de orfveru a poetului se pune deplin în valoare, culgînd delicii stilistice, rime rare, mireasma arhaismului și a oximoronului, luxuriantă verbală

și imagistică. Poemele se ordonează într-o elegiacă peregrinare a timpului vămuind trecerea anilor. În același timp, Alexandru Pintescu își asumă cu o anume responsabilitate heraclitiană menirea sa în cetate, precizîndu-și cu franchețe opțiunile. Există o vitalitate ușor cenzurată a receptării realului, a trăirii lui cu o voluptate și disperare ce sincopază versul, frîngîndu-l în emoție. Unitatea volumului se precizează prin poeme asemănătoare, regăsite în cele trei cicluri amintite mai sus.

■ Cu **Flur de plumb** (ed. Littera), Ion Bala debutează editorial, după o îndelungată activitate cenaclieră și revuistică, fapt care se reflectă, de altfel, în valoarea poemelor. Riguros structurată, cartea propune ciclurile: „Flur cu plumb”, „Spectrele poemului sau șapte soliloquii pentru arlecchini”, „Șapte pantumuri pentru înjunghierea hipocampului”. Poemele sint scurte definiții lirice, lapidare, aforistice, sprijinindu-se pe o imagine decupată din cotidian, oarecum în felul lui G. Grigore. Versurile emană lirism tocmai prin autoritatea formulărilor, eliberate de povara epitetelor inutile. De pildă, „Spectrele poemului sau cele șapte soliloquii pentru arlecchini” este poemul celor șapte zile de „facere a lumii”, a poemului; într-un efort ziditor fără de limite, asumîndu-și ordinea și dezordinea realului, fericierea și suferința, ca după acest chin hrănitor al creației „năvălind lumina” să existe și pentru noi: „O nouă zi / o aspră zi împresurată de semînțele ierburilor / de semînțele semînților ierburilor”.

■ Prin **Vieți paralele** (ed. Dacia), Ion Ghiur își continuă discursul liric din **Rătăcirile în lucruri**, adîncind în semnificații o serie de motive eterne umane. Poemele sint mici parabole etice filtrate printr-un lirism estompat, cumpănit, de vădită sorginte blagiană. Dar motivul cel mai pregnant care, prin succesele iluminări, structurează volumul este grădina, spațiul edenic decăzut în măcerările toamnei perpetue, al tentațiilor mereu interzise, loc al reclusiunii și al purificării morale.

Volumul își completează registru liric prin poezii apelînd la motive și ritmuri folclorice. Alături poetul dialoghează cu trecutul, într-un mod cu totul personal, învăluind într-o aură

de tristețe robustă trecerea timpului și încercînd oprirea acestei treceri prin puterea orfică a cuvintului. Fără echivoc, acest ultim volum este pasul înainte făcut de Ion Ghiur în direcția esențializării lirismului său.

■ Tudor Daneș debutează cu **Pescuit de păstrăvi vîntre** (ed. Dacia), — debut matur, conștient, alăturîndu-se firesc prozatorilor sătmăreni. Tudor Daneș este stăpîn deplin pe meșteșugul său, folosește cu dezinvoltură procedee și tehnici narative diferite, de o deosebită modernitate. Monologul interior, intertextualitatea, ambiguitatea relatării prin scrierea în paralel, în subsolul paginii, unde citatele, reperele literare, parafrazele, sint folosite cu dexteritate. Cartea este un fel de bildungsroman, urmînd formarea unei conștiințe în fluxul și refluxul devenirii ei, a momentelor de criză, a exaltărilor și înfrîngerilor, dar și un jurnal de lectură prin vesele repere literare, ori o cronică de provincie în care orașul de cîmpie se identifică din mers cu destinul unui om, confruntat cu el însuși, cu miturile moderne — fotbalul, mașina, lectura, prietenia, mama. Fraza este amplă, în măsură să strîngă în chingile ei o realitate sufocantă de amestecul concret și abstract, slujește intențiile prozatorului de a sugera labirintul subteran, rătăcirile întru căutarea de sine însuși a personajului într-un spațiu și un timp al memoriei, al lecturilor nesfîșite.

■ Aflat la al patrulea volum de proză, prin **Călătorii ca a-pele** (ed. Dacia), Ion Boloș aduce noi aspecte din perimetrul satului românesc contemporan, prin „însemnările unui medic de țară”. Întîmplările prin care trece sint capabile să impună personaje memorabile cum sint: Baci Vasile, Dumitruș, Katia. Fraza este exactă, scurtă, eficientă, lipsită de zorzoane stilistice, scrisă în bună tradiție a prozei ardelene. Umorul sec, întîmplările imprevizibile sint agreabile la lectură, în ciuda mantiei de tristețe, de singurătate greu acceptată, care învăluie personajele. Ion Boloș — medic și scriitor — este un prozator prin care lumina nord-vestului țării se exprimă convingător.

ION VĂDAN ■
DORIN SALAJAN ■

Cu Octavian Paler

despre noua sa carte

„Viața ca o coridă”

— Stimate Octavian Paler, nici pe copertă, nici pe pagina de gardă nu specificați ce este **Viața ca o coridă**. Esecu? Roman? În ce specie literară se poate încadra?

— Mă întreb eu însumi. Nu e eseu pur. Nici roman în sensul clasic. Să zicem că este un jurnal spus, dacă această formulă are vreun înțeles în lipsa unor motivări lămuritoare (existente în carte). „Jurnal spus” (mărturisit, și nu în general, ci mărturisit cuiva), în opoziție cu „jurnal intim”. Mă tentează, de asemenea, să preiau specificarea folosită de Mircea Eliade pentru jurnalul său din India: „roman indirect”. Dar

știu eu? Orice alegere implică o limitare și o renunțare, spune prea mult sau prea puțin. Și nu e prima oară cînd constat că de rigide și neacoperitoare sint clasificările literare tradiționale. Adevărul e că nu m-a preocupat să scriu „un eseu”. Sau să scriu „un roman”. M-a preocupat să spun ceva. Dincolo de precizarea că **Viața ca o coridă** e o carte de confesiuni mă tem că devin arbitrar.

— Oricum, este din cite se pare o nouă vîrstă a confesiunii pentru literatură dumeavăoasă. Sinteți de acord?

— Latura confesivă a scrisului meu a fost deseori subliniată de critici. De data aceasta,

însă, pariul pe care l-am făcut cu mine însumi a fost mai dificil. Vroiam să realizez un autoportret spiritual, să înțeleg și să explic legătura dintre „a fost” și „este”, dintre „de unde vin” și „cine sint”, să judec anumite experiențe și întîmplări trăite. Și mi-am dorit s-o fac fără complexe. Niciodată n-am priceput mai bine ca acum, de pildă, cită dreptate avea Rousseau să spună că nu ceea ce ne învinovățește e greu de mărturisit, ci ceea ce ne pune sau ni se pare că ne pune într-o lumină ridicolă. M-am convins că această ocazie că exigențele sincerității sint mai aspre decît se crede de obicei, că ele nu cer numai onestitate. Sper totuși că am respectat obiectivul pe care mi l-am propus explicit, să mă comport în fața mașinii de scris după regulile drastice cărora trebuie să le facă față un toreador în arenă. Să nu-mi permit, adică, abateri de la o anumită rigoare care (am descoperit) caracterizează etica taumahiului.

— Titlul volumului implică și un dialog peste timp cu **Viața ca o pradă** a lui Marin Preda?

— Aș putea pretinde că similitudinea nu e deloc întîmplătoare. Că am voit-o, dorind să-i dau un sens, cum ziceți, de dialog peste timp, privind viața dintr-o altă perspectivă. Dar aș minți. Am remarcat-o cînd trecusem de primele capitole. Atunci am vrut să schimb titlul. Am rămas totuși la el fiindcă acoperea perfect intențiile mele. „Corida” nu e, în logica și în structura cărții, o metaforă, o sugestie. Ea e un mod de a judeca existența. N-am fost niciodată într-o arenă unde au loc lupte cu tauri (nici nu m-aș duce, o recunosc), în schimb am înțeles din **Tauro-mahi** lui Goya și dintr-un regulament al coridelor găsit întîmplător la un anticariat din București că nu e deloc puțin, nici ușor să te raportezi la acest reper aparent exotic.

TANIA RADU ■

• Cartea de știință • Cartea de filosofie • Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

nim pagini abordate în perspectiva celor mai noi cunoștințe în domeniu, ca de pildă „Funcționalitatea fluxului informațional antigenic în cadrul sistemului imunitar”, ca și cele cuprinse în secțiunea a V-a intitulată „Mecanisme integrative de adaptare la informația antigenică”. De un larg interes pentru o mare categorie de cititori, atît pentru specialiști și studenți evident, dar și pentru orice om de cultură sint capitole precum cele referitoare la analiza cibernetică a relațiilor dintre om și ambianță, la fiziopatologia durerii, a antrenamentului și a oboselii. Bunăoară, capitolul „Fiziologia antrenamentului” prezintă adaptarea organismului la efort, căile de asigurare a necesității de oxigen a țesuturilor în efort, precum și efectele antrenamentului asupra cordului, asupra circulației periferice, asupra ventilației pulmonare, aparatului locomotor și a sistemului nervos. Este tratată pe larg cu deosebită competență o problemă fundamentală: aceea a bazelor fiziologice a recuperării bolnavilor cardiovasculari prin antrenament fizic. De asemenea, în capitolul „Fiziopatologia oboselii” sint prezentate tipurile principale de oboseală — fizică, neuropsihică, auditivă, vizuală și supraantrenament, precum și cauzele și modurile diferite de manifestare a acestor moduri de oboseală. Astfel, în cazul oboselii fizice este înfățișat efortul static ca sursă de oboseală, oboseala cauzată de epuizarea re-

zervelor în condițiile aerobe; la oboseala neuropsihică sint prezentați factorii de instabilitate ai sistemului, precum și principali indicatori ai solicitării. Deosebit de interesant ne-au apărut, de pildă, unele observații și concluzii din subcapitolul privind oboseala prin supraantrenament. Primele semne evidente ale instalării stării de supraantrenament ar fi „Irascibilitate, indispoziție generală, aprecieri eronate ale randamentului sau a măsurilor luate pentru ameliorarea randamentului; oboseala la antrenament apare ca o disfuncție a sistemului reticular activator ascendent și are implicații neuroendocrine și este corelată cu o creștere a tonusului simpatic, a metabolismului bazal și a frecvenței cardiace.

Însoțită de o bibliografie la zi la sfîrșitul fiecărui capitol și de un indice de termeni și materii în final, volumul II al „Tratatului de fiziopatologie” apărut sub redacția prof. dr. doc. M. Sărăgea completează o lucrare de referință a literaturii medicale din țara noastră.

HARALAMBIE LEREA ■

• **Tratat de fiziopatologie**, vol. II, colectiv de autori: Chimion Dan, medic primar, Odrașcu Corneliu, medic primar, Perieșanu Dan, prof. dr. docent, Ursu Ioan Horea, medic principal, sub redacția prof. dr. doc. Marcel Sărăgea.

Despre dialectică

O carte care readeuce în discuție problema viziunii dialectice europene, a genezei conceptelor de bază ale ei, se înscriseră, credem, în cadrul dialogului contemporan de idei ca un reper de incitantă actualitate. Cartea lui Ion Bățlan, **Dialectică și antidialectică la primii filozofi greci**, apărută la Editura științifică și enciclopedică, poate fi un astfel de reper. Fiindcă, cum mulți sintem tentați să gîndim, ce s-ar mai putea spune nou în domeniu?

Nu putem fi filozofi, avertizează autoul, nu putem avea o concepție despre lume, critic coerentă, fără conștiința istoricității acestei concepții, a fazei de dezvoltare atinsă în prezent. Plecînd de la ideea enunțată, obsedant în cuprinderea cărții, Ion Bățlan întreprinde o analiză de pe pozițiile materialismului dialectic și istoric, a efortului de cugetare propriu filozofilor greci de început, din necesitatea de a explica actuala noastră structură de gîndire, cit și geneza, climatului „ce s-a păstrat în timp ca lucru de mare valoare, favorabil unei gîndiri sau mentalități dialectice”.

Care ar fi noutățile din cartea lui Ion Bățlan?

În primul rînd avem în vedere concluziile cu privire la

asa-numitul „Tabel al opozițiilor conceptuale” la pitagoriceni, în care autorul reface concepția consacrată, concepție care (plecînd de la mari istorici ai filozofiei), consideră perechile de contrarii alăturate, juxtapuse, deci antidialectice. Se demonstrează, astfel, prin analiză de adîncime, că în cazul mai multor perechi de contrarii: limitat — nelimitat, pereche — nepereche, unitate — multiplicitate, bine — rău, ar exista elemente de gîndire dialectică, ele îngemănîndu-se strîns cu cele antidialectice. Eroarea celor care au analizat pînă acum acest tabel ar consta, prin urmare, în a crede autorul, și în fapt că el a redus analiza doar la concepția lui Pitagora, fără a lua în seamă realizările celorlalți reprezentanți ai Școlii Pitagoriciene, cum ar fi Philolaus, Archytas sau Alcmaeon.

Sînt dezvoltate în lucrare ideile cuprinse în textele primilor filozofi greci, idei care au semnificație deosebită din perspectivă științifică și filozofică materialist-dialectică. Între aceste idei am enumera: ideea originii acvatice a omului — la Anaximandru, cea care evidențiază rolul întîmplării în evoluția viețuitoarelor — la Empedocle, atît de actuală astăzi, prima viziune apropiată de heliocentrism la pitagoriceni, ca și concepția lor despre „timpul critic”, Kairos, intuiție arhaică a bioritmurilor, foarte la

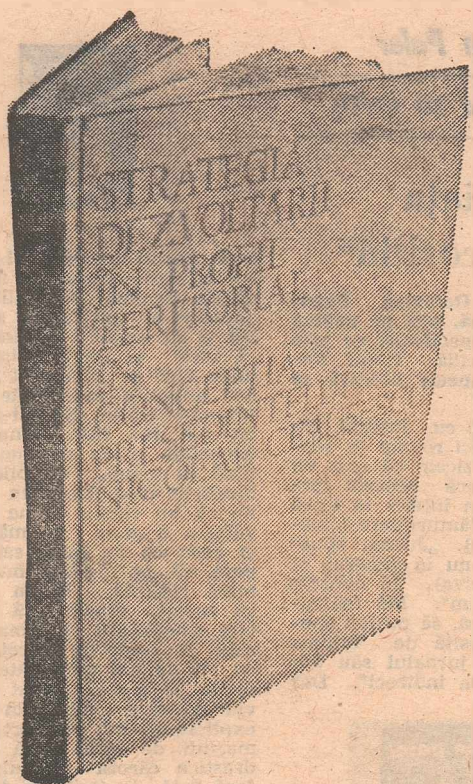
modă azi; apoi semnificația logos-ului heraclitian ca determinism natural, social și uman, teza despre structuralitate ca proprietate a existenței la Anaxagora și Empedocle, altele.

Cititorul avisat mai poate remarca intenția autorului, reușită credem, de a demonstra modul în care s-au format în timp, prin eforturile intelectuale remarcabile ale primilor filozofi europeni, unele din conceptele de bază cu care operează azi dialectica: relația, contradicția, mișcarea, repaosul, automișcarea, esență-fenomen, finit-infinit, ordine, multiplicitate, lege, necesitate, cauzalitate etc.

Raportîndu-se permanent la ceea ce s-a scris în plan universal, autorul scoate în evidență valoarea deosebită a școlii istoriografice românești în domeniu, referirile la aceasta fiind prezente în fiecare capitol.

Cercetător atent, beneficiînd de cunoașterea limbii grecești antice și apelînd la o vastă bibliografie, Ion Bățlan ne oferă o carte care nu numai că umple un gol (o istorie a dialecticii nu avem încă), ci, așa cum remarcăm la început, revizuirea textelor grecești în original i-a permis, important lucru, desprinderea unor concluzii originale, diferite de cele existente pînă acum în literatura filozofică, dedicate istoriei cugetării filozofice, istoriei dialecticii.

N. GRIGORE MĂRAȘANU ■

EXEMPLUL OLTEA

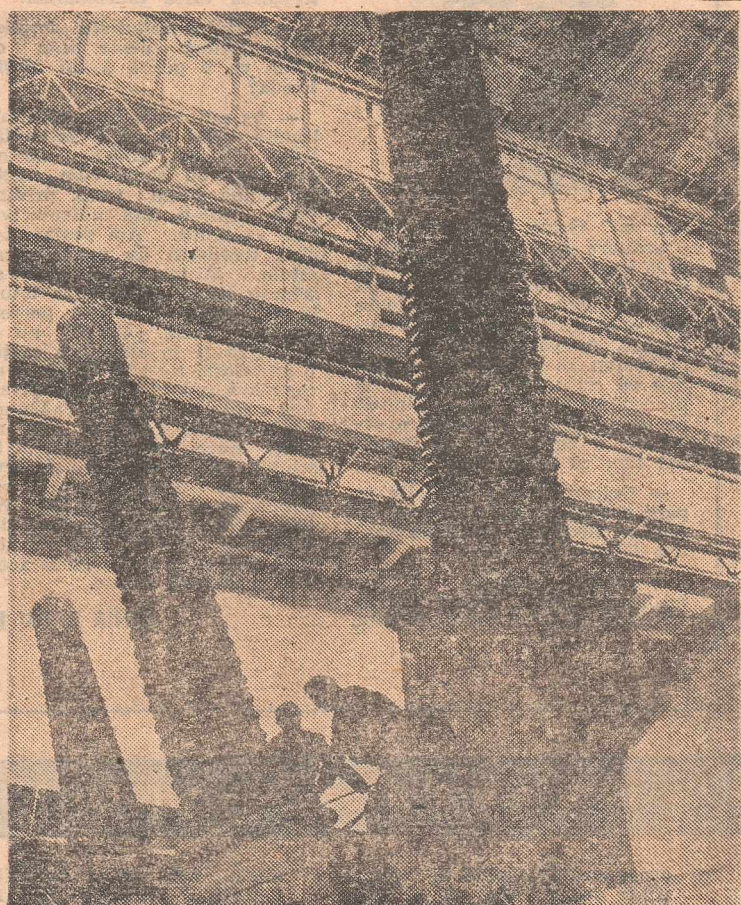
Apărut de curind la Editura „Scrișul Românesc” și semnat de un masiv grup interdisciplinar de cercetători, personalități ale vieții cultural-științifice din Craiova, Tîrgu Jiu, Drobeta-Turnu Severin, Slatina și Rimnicu Vilcea și avîndu-l drept coordonator pe profesorul dr. docent Tiberiu Nicola, rectorul Universității din Craiova, volumul Strategia dezvoltării în profil teritorial în concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu este în fapt un amplu și bine documentat studiu economico-social ce ne oferă o cuprinzătoare imagine sintetică, de ieri și de azi, a Olteniei, mai exact spus a celor cinci județe ale sale, Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt și Vîlcea, care alcătuiesc acest străvechi pămînt românesc. O imagine pe care însuși tovarășul Nicolae Ceaușescu o creiona, cu un remarcabil simț al realității, dar și al previziunii politice, încă din anul 1946, în cadrul unei mari adunări populare de la Craiova: „Noi, comunistii, dorim ca din Oltenia lui Tudor Vladimirescu, sărăcită și înopolată pînă acum, datorită jugului moșieresc, să facem o Oltenie bogată, cu o industrie și o agricultură puternică. Noi dorim ca din Craiova, cetatea banului și a opresiunii, cum era în trecut, să facem o

cetate a muncii, a culturii și a științei din Oltenia”.

Deslușim în aceste cuvinte nu numai o profesiune de credință a foarte tinărului revoluționar de atunci, ci și o generoasă promisiune venită din partea unui înflăcărat patriot, el însuși fiu al Olteniei.

Peste numai 20 de ani, adică în 1966, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, a firmat, tot la Craiova, în cadrul unei cuvîntări cu activul de partid din regiunea Oltenia: „În acești ani Oltenia a cunoscut și ea o puternică dezvoltare. În timp ce în trecut existau aici doar cîteva întreprinderi industriale, cu un număr mic de muncitori, astăzi Oltenia posedă asemenea uzine ca „Electroputere”, o minerie a electrotehnicii României socialiste: produce petrol, cărbune, ceea ce nici nu se putea concepe în trecut. S-a ridicat agricultura, pe vremuri destul de înăpoiată. Masele largi beneficiază din plin de cultură, învățămînt, știință — inaccesibile în trecut”.

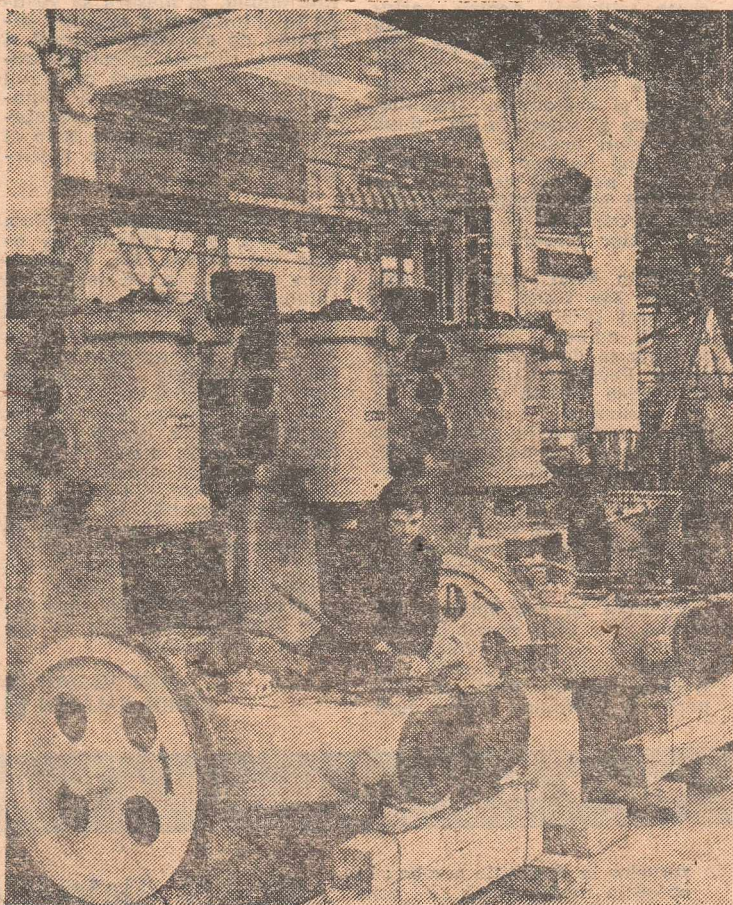
În fine, după alți 15 ani, mai exact spus în 1981, în cadrul unei noi adunări populare, tot la Craiova secretarul general al partidului nostru, într-o admirabilă continuitate a gândului revoluționar devenit fapt

Dolj

Craiova a fost și este, în continuare, orice s-ar spune, inima însăși a Olteniei. În jurul acestui oraș a gravitat, de-a lungul timpului, viața eroică și exemplară a unui întins ținut aureolat de faptele nepieritoare ale unor mari iubitori de țară și popor. Despre mărețul său trecut, despre valoarea sa de simbol pentru toți locuitorii Olteniei, s-au scris și se vor scrie, fără doar și poate, sute și sute de pagini. Acest mare oraș, însă, devine cu adevărat mare abia în anii socialismului, cînd puterea sa economică a început să-l reprezinte ca atare. Iar puterea sa economică a crescut în funcție de dezvoltarea sa industrială. Și, din acest punct de vedere, Craiova se poate mîndri cu faptul că o serie din produsele sale de vîrf — locomotivele Diesel-electrice, sau automobilele Olteit — aleargă pe toate drumurile țării, sau că motoarele electrice, sau transformatoarele electrice de mare putere echipează majoritatea întreprinderilor energetice din țară. Și, ca să încheiem cu acest veritabil asalt spre domeniile de vîrf ale industriei, să consemnăm înființarea, la Craiova, a unei foarte recente întreprinderi de

avioane. În fine, în imediata apropiere a acestui mare oraș al țării, la Isălnița, a fost construită întreprinderea de Electrocentrale, cu un aport de 8 la sută la producția de energie electrică a țării, sau Combinatul chimic. Importante mutații s-au produs și în profilul economic al celorlalte orașe din jurul Craiovei, respectiv din județul Dolj, cum ar fi Calafat, cu o termocentrală ce va fi pusă în curînd în funcție. Filași, cu o întreprindere de transformatoare și motoare electrice, sau Băilești, cu o întreprindere de celule prefabricate. Să ne reîntoarcem, însă, la Craiova, unde s-a împlinit una din aspirațiile oricărui mare oraș al țării, înființarea Universității, în 1966, a altor importante edificii culturale-sociale, cum ar fi noul sediu al Teatrului Național, o adevărată bijuterie arhitectonică. Și pentru că tot vorbim despre arhitectura nouă a acestui mare oraș, care nu era decît un conglomerat urban haotic, să încheiem cu o realizare de ultimă oră: sistematizarea zonei centrale a orașului, fapt ce-i conferă o nouă personalitate, pe măsura dezvoltării sale economice.

Gorj

Județul Gorj a însemnat, multă vreme, legendara lumină a lui Tudor Vladimirescu, sau celebrul triptic brăncușian de la Tîrgu Jiu, plus cîteva fabricuțe din același oraș. A mai însemnat o agricultură înăpoiată, cu recolte foarte mici, pe măsura pămînturilor sale, mai mult sterpe decît pietroase, inclusiv o oarecare dezvoltare a sectorului zootehnic, creșterea animalelor, a oilor în special, fiind una din profesiile de bază ale gorjenilor. Cu alte cuvinte, un județ sărac, înăpoiat, lipsit de perspectivă. Astăzi, însă, județul Gorj înseamnă unul din cele mai mari bazine carbonifere ale țării, realitate pe care cîteva date statistice o ilustrează cu exactitate: producția totală de cărbune atingea în 1950 cifra de 3.893 mii de tone, pentru ca în 1985 să ajungă la 49.819 mii tone. Și, ca să fim și mai clar înțelegi, să consemnăm producția de lignit a bazinului: în 1950, 811 mii tone, pentru ca în 1985 să crească pînă la 38.513 mii tone. Era și firesc să apară, în preajma acestor fabuloase zăcămintele de cărbune, două din cele mai mari electrocentrale ale țării, Rovinari și Turceni, a căror producție trebuie să asigure în final mai mult de jumătate din ener-

gia electrică pe bază de cărbune a întregii țări. Gorjul, deci, grație bogățiilor sale, dar și politicii partidului și statului nostru privind dezvoltarea economico-socială în profil teritorial, înseamnă, acum, cărbune, ceea ce înseamnă energie electrică. Un alt sector, puternic dezvoltat în orașul de reședință al județului, care valorifică bogatele resurse existente în zonă, este cel al materialelor de construcții, Combinatul de lianți și azbociment din Tîrgu Jiu fiind o marcă garantată nu numai în țară, ci și în străinătate. Nivelul tehnic acordat și dotarea continuă cu utilaje tehnologice moderne au făcut posibilă creșterea productivității muncii în această unitate cu peste 300 la sută față de anul 1965, anul înființării. În fine, o altă întreprindere reprezentativă a județului este Combinatul de prelucrări a lemnului din Tîrgu Jiu, una din cele mai mari unități de acest gen din țară, cu o variată producție exportată în numeroase țări ale lumii. De la aproape nimic, din punct de vedere economic, Gorjul a devenit un județ de maxim interes pentru dezvoltarea armonioasă a întregii țări.

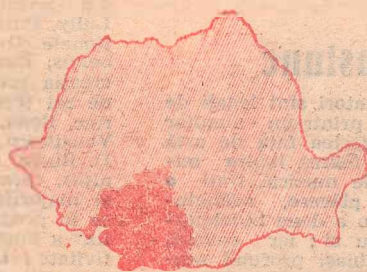

Mehedinți

Un temerar salt, cum poate nici cei mai temerari visători n-ar fi cutezat să și-l imagineze, a înregistrat, în devenirea sa, județul Mehedinți. Ar fi suficient să aducem în discuție apariția pe harta acestui județ a celor două uriașe hidrocentrale de pe Dunăre, Porțile de Fier I și Porțile de Fier II. Amîndouă hidrocentralele, construite în colaborare cu R.S.F. Iugoslavia, asigură aproape 8 la sută din producția de energie electrică a țării noastre. Mai mult decît atît, descoperindu-se importante rezerve de lignit în zona orașului Drobeta-Turnu Severin, s-a trecut la construirea unei termocentrale pe cărbune în vederea asigurării energiei electrice necesare Combinatului chimic din localitate. Pe aceeași platformă industrială, în imediată apropiere, deci, a apărut, acum 15 ani, un alt combinat, de celuloză și hîrtie, unul din cele mai mari din țară. O fostă întreprindere mecanică a devenit, prin substanțiale investiții și dotări de ultimă oră, un veritabil colos industrial, întreprinderea de vagoane. Dimen-

NIEI:

Cinci județe în rînd cu țara, biruitoare în lupta cu timpul

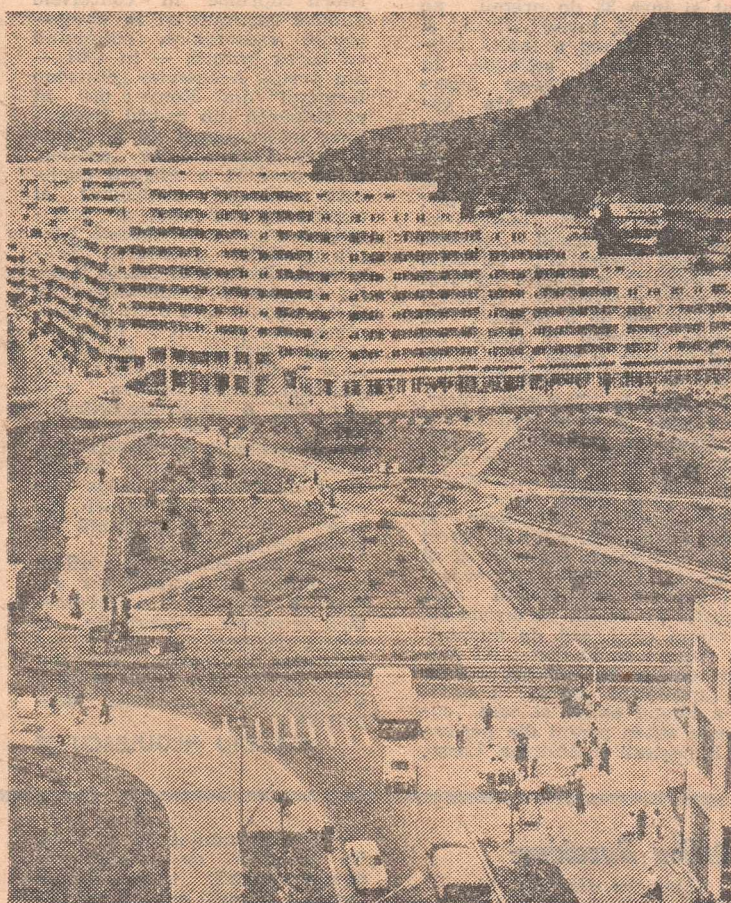
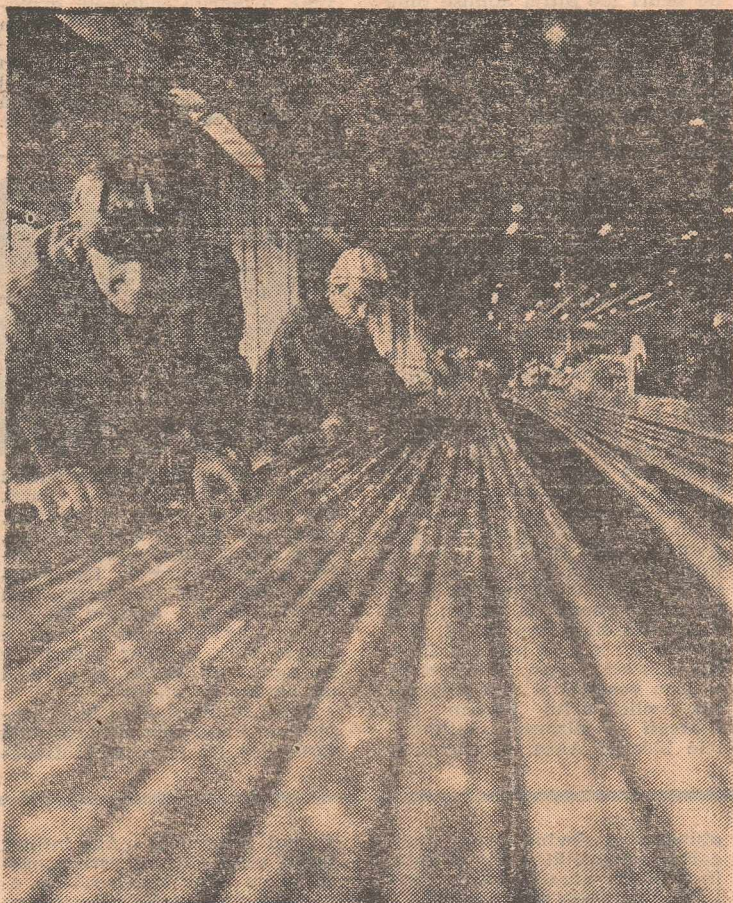
implinit, realitate, afirma: „Municipiul Craiova și județul Dolj — ca de altfel toate orașele și județele patriei noastre — au cunoscut o transformare foarte puternică. Într-adevăr, se poate spune că Doljul, Craiova au devenit un puternic centru industrial-științific, de învățămînt și cultură. Din vechea Craiova au rămas numai lucrurile bune care ne amintesc de trecutul de luptă pentru eliberare socială și națională, pentru progres și libertate, pentru independență! A fost lichidată pentru totdeauna, domnia moșierilor și capi-taliștilor! Astăzi craiovenii, întregul nostru popor sînt stăpîni pe destinele lor, își făuresc în mod conștient viitorul liber și fericit, viitorul comunist”.

Așezate la loc de cinste, pe prima pagină a volumului Strategia dezvoltării în profil teritorial în concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu, citatele de mai sus sînt oglinda fidelă a politicii partidului și statului nostru, a secretarului general al partidului cu privire la dezvoltarea impetuoasă a Olteniei, a celor cinci județe ale sale, ale întregii țări, de fapt, cu precădere în perioada celor 20 de ani cîți au trecut de la reorganizarea teritorial-administrativă a țării.

În fond, volumul în cauză, o excelentă lucrare de

acest gen, bogat în documente și date statistice cuprinzătoare, demonstrează, prin limbajul concis și elocvent al cifrelor, justetea politicii partidului și statului nostru care au acordat un sprijin și o atenție deosebită acelor zone ale țării în care, datorită unor vitrege condiții social-istorice, moștenire grea a trecutului, se constata o stagnare a mai tuturor sectoarelor de activitate, a vieții înseși. Pentru dezvoltarea economico-socială a tuturor județelor patriei noastre, în special pentru dezvoltarea mai susținută a județelor slab dezvoltate din punct de vedere economic a fost dusă o anumită politică de investiții de care au beneficiat și județele din Oltenia, care au înregistrat o creștere susținută a volumului de investiții față de ansamblul țării. Iată, în acest sens, câteva cifre edificatoare: volumul fondurilor fixe din industrie în perioada 1971—1985 a crescut, la nivelul întregii țări, de aproape 9 ori, dar de 37 de ori la nivelul județului Mehedinți, de 23 de ori pentru județul Vâlcea, de 18 ori în județul Dolj, de 17 ori în Gorj și de 10 ori la Olt. Creșteri superioare mediei pe țară au fost înregistrate în județele Olteniei și la fondurile fixe din agricultură. Această dotare a permis județelor din

Oltenia să obțină o strălucită serie de indicatori în ceea ce privește producția industrială și agricolă. Media pe țară, în perioada 1965—1985 a consemnat o creștere la producția industrială, de 6,5 ori. Iată însă cifrele obținute de județele Olteniei: de 17 ori în județul Olt, de 11 ori în județul Vâlcea, de 8,9 ori în Gorj, peste 8 în Dolj și de aproape 7,6 ori în județul Mehedinți. Aceste cifre să le adăugăm și pe cele privind producția globală agricolă; în aceeași perioadă a fost obținută o creștere a producției globale agricole pe țară de 2,2 ori, în timp ce județele la care ne referim au realizat următoarele creșteri: 3,84 în județul Olt, 2,9 în Gorj, 2,7 în Mehedinți și 2,2 ca și creșterea pe țară, în județul Dolj. Sînt doar câteva din cifrele pe care ne-am îngăduit să le transcriem, ele ilustrînd uriașul salt înregistrat în viața Olteniei, în viața județelor sale, expresie grăitoare a politicii partidului și statului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la dezvoltarea armonioasă a întregii țări, pe toată cuprinderea ei. Iar această dezvoltare armonioasă are și o consecință firească asupra împlinirii multilaterale a oamenilor de pe meleagurile românești.

Olt

sluni urieșești a cunoscut și Șantierul naval din Drobeta-Turnu Severin, navelor fabricate aici adăugîndu-li-se și cele de la Șantierul naval din noua Orșova. Noua Orșova, nouă în întregime, pentru că, de fapt, vechea Orșova a dispărut sub apele Dunării, mai exact spus ale Porților de Fier I, sau, dacă vreți, Orșova a fost strămutată, reconstruită. Să ne reîntoarcem însă la vocația numărul unu a acestui județ, aceea de a produce energie electrică. Nu întîmplător, firește, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a efectuat în anul construirii Porților de Fier I nu mai puțin de cinci mari vizite de lucru, acordînd cu acele prilejuri un important sprijin în direcția îmbunătățirii organizării muncii pe șantier, a utilizării la maximum a potențialului hidroenergetic al Dunării, în vederea creșterii fiabilității instalațiilor, perfecționării pregătirii profesionale a personalului muncitor. Un semn elocvent al locului deosebit pe care acest județ îl ocupă în constelația județelor țării, ca o adevărată stea de lumină.

În strategia generală a dezvoltării României socialiste, județul Olt ocupă un loc aparte. Cîteva din întreprinderile sale și, în egală măsură, impetuoasa sa agricultură, sînt adevărate puncte cheie, de maximă importanță pentru economia țării. Slatina, prin cele două mari cetăți industriale în care se produce și se prelucerează aluminiul, a devenit de mult capitala acestui veritabil metal al viitorului. Și tot la Slatina a fost dată în folosință în 1969 întreprinderea de produse carbunoase, una din cele mai mari producătoare de electrozi siderurgici pentru oțelăriele electrice. În linii mari profilul industrial al acestui județ de excepție se configurează prin alte trei mari unități. În întreprinderea de osii și boghiuri din Balș, plus cele două întreprinderi din Caracal, de vagoane și anvelope. În fine, împărțind cu județul Vâlcea sarcina amenajărilor hidroenergetice de pe riul Olt, județul cu același nume contribuie, pe măsura deplină a puterilor sale, la continua sporire a producției naționale de energie electrică. Oltul, deci, un județ aproape inexistent pe

harta industrială a patriei, a înregistrat spectaculoase prefaceri care i-au conferit, în ultimii 20 de ani, un învidiat statut de putere economică industrială în toată puterea cuvîntului. În linii mari, aceleași mari mutații au avut loc și în agricultura acestui județ, o agricultură care deține principalele recolte record ale țării, o agricultură care a devenit, de la an la an, un mobilizator exemplar pentru întreaga agricultură a țării. De menționat că marile producții agricole ale județului Olt au fost obținute în condițiile unor pămînturi care nu se arătau prea rodnice în trecut. Dar, grație investițiilor, noilor tehnologii, irigațiilor și, nu în ultimul rînd, hărniciei oamenilor, județul Olt s-a impus ca o adevărată universitate a agriculturii românești, un exemplu pe care toată țara este ferm hotărîtă să-l urmeze. Județul Olt, un județ erou, exemplar, cu adevărat în fruntea țării, un județ care cinstește prin fapte, prin muncă, bucuria de a-l avea printre fiil săi pe cel mai iubit fiu al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Vâlcea

Între celelalte județe ale Olteniei, Vâlcea s-a specializat, ca să zicem așa, în industria chimică. Iată doar două cifre, elocvente și concise: ponderea acestui județ la producția chimică a țării a crescut în perioada 1965—1985 de la 1,5 la 5,8 la sută. Să mai precizăm, tot cu ajutorul cifrelor, că în producția industrială a județului produsele chimice dețin 41 de procente, adică aproape jumătate. Dacă avem în vedere că materia primă a acestui uriaș salt se bazează în primul rînd pe resursele de sare aflate în bazinul Ocnelor Mari din vecinătatea orașului Rîmniciu Vâlcea, totul se explică aproape de la sine. În fapt, în sudul orașului Rîmniciu Vâlcea aveau să se înființeze, în 1959, Combinatul de produse sodice Govora, ale cărui produse sînt intens solicitate nu numai în țară, ci și în strălănatate (R.F.G., S.U.A., Suedia, Japonia, U.R.S.S., China, Iugoslavia, Cehoslovacia, Coreea, Ungaria, Vietnam etc.) și, în 1968, din inițiativa secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, un nou combinat chimic cu o pro-

ducție diversificată: sodă caustică, octanol, tetraclorură, carbon, perclorilenă. Faptul în sine a conferit orașului Rîmniciu Vâlcea, străveche cetate de scaun a Țării Românești, o nouă calitate ce s-a răsfrînt pozitiv asupra vieții întregului județ, asupra bunăstării materiale a tuturor locuitorilor săi. Tot pe razele județului Vâlcea au început, acum aproape 10 ani, amplele lucrări de amenajare hidroenergetică a Oltului. Salba de hidrocentrale ridicate pe cursul Oltului, continuată în județul Olt, va smulge acestui riu tutelă de Olteniei milioane și milioane de kilowați oră, albe herghelii de cai-putere ce vor spori producția energetică a țării. Dar, totodată, va iriga, în speranța unor recolte agricole tot mai înalte, mii de hectare ce se întind de-a stînga și de-a dreapta acestui riu ce va deveni, de la Slatina pînă la Dunăre, un riu navigabil. Chimie, energie electrică și agricultură de înalt nivel, iată însemnele specifice ale acestui județ care-și sărbătorește, prin fapte de muncă deosebite, 20 de ani de la înființarea sa.

Pagini realizate de VICTOR NIȚĂ

Muzică

Pasiune

Artiștii amatori sînt legați de profesioniști printr-un numitor comun: dragostea față de artă și, în speță, marea iubire născută față de muzică. Unii o practică din plăcere, adăugîndu-și astfel o a doua îndelungă durată de viață; iar ceilalți, datorită aceluiași profund sentiment, au purces către cariera artistică. Există însă, atât în arta amatoare cît și în cea profesională, excepții valorice, adevărate virtuți-etafon; și atunci cînd ai vezi și ai asculta, interpretînd vocal ori instrumental opuri de diverse scriitori, mai lesnicioase ori mai complexe, nu-i mai poți judeca prin prisma amatorismului ori profesionalismului, căci ei reprezintă pe estradă de concert adevărații artiști; așa cum este cazul, de pildă, cu corala „Camerata Felix” și Cîvartetul de corzi „Oradea”, ansambluri pe care le-am întîlnit și audiat recent în frumosul municipiu, reședință a județului Bihor.

Fără îndoială, Casa de Cultură a Sindicatelor din Oradea se poate mîndri cu cele 24 de formații artistice și cu cele 4 cercuri de creație, acestea fiind bine coordonate de un personal — totuși — restrîns, în frunte cu înimoasa Maria Mesesan. Iar ultima ediție a Festivalului național „Cîntarea României” le-a adus numai bucurii, căci patru titluri de laureat și încă 33 de premii, pe plan național, interjudețean și județean, vădesc o înaltă calitate a prestației artistice, în planul primu sîtuindu-se interpretările remarcabile ale corului de cameră, corului bărbătesc „Cîntarea Bihorului”, dirijată de **Romulus Boto**, și ale formației de estradă condusă de profesorul **Alexandru Lucaci**; ori, în alte ramuri, laurii i-au cucerit și ansamblul folcloric „Nuntași Bihorului”, formația „Teatrogrof” și grupul cameral „Quovis”, prezentînd recitalul „Autoportret pe o frunză”, de Nichita Stănescu în regia lui Emil Sauciuc și sub conducerea muzicală a lui **Lucian Malița**.

Revenind la „Camerata Felix”, vom arăta că întemeietorul și dirijorul său, profesorul **Avram Geoldea**, are nu numai o mină sigură dar și multă intuiție artistică. Doar astfel, zicem noi, printr-o muncă stăruitoare și plină de migală, a reușit acest artist să cizeze glasurile și să le aducă la aceeași „linie” vocală; datorită sensibilității sale, însoțită pe deplin de ansamblu, formația cîntă atât de nuanțat; iar cultura sa în domeniul muzicii corale se reflectă efectiv în repertoriul serios, abordat de-a lungul anilor și care cuprinde atîtea pagini din perioada Renașterii (Palestrina, Lasso,

Hassler, Scandelli, Costeley), din preclasicism (Monteverdi, Lully, Purcell), din școlile naționale (Dvorak, Ceaikovski, Sibelius, Bartok ș.a.), ca și din creația românească de ieri și de azi (Porumbescu, Dima, Kiriak, Bena, Vidu, Comes, Jarda, Voiculescu, Odăgescu, Pașcanu, D. Buciu, D. Popovici și alții alții), care, de altfel, formează și majoritatea lucrărilor incluse în programe. „Camerata Felix” a împlinit nouă ani de activitate; în vitrina sa se află distincții deosebite, naționale și internaționale; cîntul său este omogen și curat, iar interpretările date partiturilor scot în lumină frumusețile acestor opuri. Așa încît denumirea „Camerata Felix” se află la loc de cinste! Cînstire, deci, acestor minunați artiști amatori!

Cam pe aceleași coordonate se află și Cîvartetul de corzi „Oradea”, doar atît că membrii săi componenți sînt profesioniști, ei fiind chiar angajați filarmonicii locale. Profesioniști, într-adevăr, dacă ne gîndim la meseria lor, dar amatori în altă privință, deoarece această activitate suplimentară o desfășoară în timpul lor liber și fără a fi obligați de nimeni ci doar din dragostea neîfărmurată pe care o au față de arta sunetelor, față de genul atît de dificil, dar atît de frumos, al muzicii de cameră! Într-un timp scurt, doar în doi ani de activitate cei patru artiști, violonistii **Gavril Ardeleanu** și **Cornel Cristea**, violistul **Thurzo Alexandru** — **Iosif** și violoncelistul **Gheorghe Crișan**, au obținut succese meritorii cuprinse în concertele publice susținute și în înregistrările radiofonice, culminînd cu bursa primită — în 1987 — din partea Academiei „Ottorino Respighi” din Roma; ori în participarea din cadrul festivalului internațional de la Assisi (Italia). Pentru toate acestea, ar fi posibilă o singură explicație: talentul neobișnuit al acestor instrumentiști și seriozitatea cu care se apleacă asupra detaliilor partiturii. Tehnica fiecăruia este foarte bună, iar sunetele și amplitudinea au fost acordate spre o cît mai deplină omogenitate; nuanțele, tempul, frazearea sînt situate pe linia cerințelor scriiturii; dar cea mai aleasă însușire, credem noi, o constituie înfrigurarea cu care se întîlnesc în repetiții, pentru a descifra și a interpreta noi și noi lucrări, chiar dacă numărul redus de concerte și de înregistrări nu este încă în concordanță cu potențele lor valorice!

Două formații orădene, aflate permanent la temperatura ardentă a studiului și a interpretării muzicale desăvîrșite. O nobilă pasiune, o modalitate splendidă de folosire a timpului liber, în favoarea celor mulți și a împlinirilor personale, deopotrivă!

CLAUDIU NEGULESCU

Teatru

Efect de regie

Foarte clar se observă, se simte la nivel scenic metoda de lucru a regizorului **Mircea Cornișteanu** în spectacolul Teatrului Național din Cluj-Napoca cu piesa **Nu ne naștem toți la aceeași vîrstă** de Tudor Popescu: preocuparea pentru dispunerea actorului în cel mai favorabil unghi față de textul dat. El face adevărate fișe de analiză psihologică a oamenilor de sub bagheta sa, limitîndu-și intervenția la sublinierea calităților știute sau neutilizate încă ale fiecăruia. Reușind cel mai adesea (ne amintim că în ultimii ani **Mircea Cornișteanu** a înregistrat importante salturi pe scara valorică), mimează cu modestie un gest de retragere, năzuind ca regia „să nu se mai vadă”. Bineînțeles că se vede totuși, mai cu seamă prin comparația actorilor cu ei înșiși. Astfel, pe scena Naționalului clujean **Dorel Vișan** sau **Melania Ursu** sînt actori cunoscuți, după cum sînt apreciați în aparițiile lor cinematografice; l-am văzut pe **Dorel Vișan** în mai mult roluri de dramă (deși specificul său și obișnuința publicului cu el sînt de sorginte comică), uneori în propria lui regie, dar parcă niciodată nu a fost atît de aproape de perfecțiune ca în această piesă. Regia i-a rețușat o serie de exagerări, de ticuri (de altfel admise pînă în prezent și chiar remarcate pozitiv), sugerîndu-l o linie simplă a umanului și firescului. Personajul pe care-l intruchizează, activistul **Ștefan**, care la 50 de ani realizează că a urmat

un drum greșit, obtuz, fără legătură cu oamenii, nu e construit ostentativ sau vindicativ, ci cu o mare capacitate de înțelegere, într-un sens recuperativ. Actorul își stăpînește foarte bine furia pe sine însuși, arborînd o fizionomie exact echilibrată între orgoliul puterii înfrînte și umilinta ratării proprii existențe. **Melania Ursu** este condusă pe traseul femininătății și, într-un oarecare sens opus partenerului dinainte, obține putere, demnitate prin umilință. Actrița, împreună cu regia, a simțit că în actualitate drama poate ușor eșua în convențional sau în falsă problemă (cum se întîmplă din păcate cu multe scenarii Tv sau de film din ultima vreme), drept pentru care joacă la nivelul ei natural, dar, în plus față de alte apariții ale ei, se înscrie extrem de corect în linia generală a spectacolului. Ea vine cu lirism și suferință pe fondul unei situații care risca să se transforme în anecdotă. Împreună, cei doi actori realizează un cuplu de mare performanță, unul dintre cele mai înalte calitativ din istoria contemporană a scenei clujele.

La fel de bine i-a intuit regizorul pe **Ileana Neagra** și **Marius Bodochi**, în piesă dol tineri din mediul muncitoresc, care învață să trăiască și să se iubească: actrița se mișcă delicat și sensibil, actorul își pune în valoare gesturi, inflexiuni vocale și mișcări pe care nu le cunoșteam. **Ligia Moga** (în rolul Suzanei, femeia vîrstnică ce îl mai îngrijeste pe singuraticul Ștefan), o actriță indeosebi explozivă, este și ea ponderată, cu un umor popular numai cît trebuie. **Octavian Cosmuța** face un rol remarcabil (Stroe, personaj rigid care judecă oamenii după dosare), cu mijloace simple.

Dar e de remarcat mai ales **Gheorghe Gherasim**, de-a dreptul surprinzător în rolul Tudor, muncitorul cu bun simț, adept al colaborării cu oamenii, îndulgit față de greșelile lor omenești, neiertător cu ideile, cu principiile care mutilază personalitatea umană. Stăpînuindu-și tentația către anecdotă, care i-a adus în multe alte spectacole un succes oarecum facil, iată-l creînd un rol de adevărată compoziție, poate cel mai bine șlefuit din întreaga sa carieră artistică.

Această succesivă punere în valoare a echipei celor șapte interpreți, într-o omogenitate limpede, are loc pe temeiul deloc neglijabil al textului dramatic semnat de Tudor Popescu. **Nu ne naștem toți la aceeași vîrstă** aparține teatrului politic adevărat — iată deci că se poate și așa ceva! —, cu probleme de cea mai acută și gravă actualitate, puse cu sinceritate și curaj (cum se cere în ultimele documente de partid), probleme reale ale umanității socialiste contemporane, observate printre „lumini și umbre”, în spirit deschis. Bine scris, cu replici care nu devalorizează niciodată fondul dezbaterii, textul e fără ezitări; la fel, regia, încă o dată, intervine pentru a nu lăsa în scenă nici un moment de pauză. Scenografia lui **T. Th. Ciupe** este în ton cu restul spectacolului, simplă, echilibrată, umană, fără complicații de construcție sau culoare. În totalitate spectacolul e incitant, cu deplin și meritat succes la public, fapt pe care **Mircea Cornișteanu** a și contat, mai ales că l-a verificat în montările sale cu aceeași piesă la Teatrul Giulești și la Teatrul Național din Craiova.

VALENTIN TAȘCU

Sunetul diapazonului

(Urmare din pag. 9)

Altfel, povestea scrisă de **George Șovu** pentru această „serie” cu adolescenți e instructivă, desprinsă de-a dreptul din viață și, din fericire, mai puțin schematică decît cea din **Liceenii**. **Socrate** are o fiică, **Anca** (**Mădălina Pop**), și nu are o soție. Îndeplinește așadar dificultățile rol de părinte pur și simplu, și mamă și tată, cum zice poporul. De aici conflictul: înzestratul profesor, atâteaînteleghător și sfătuitor eficient în orice turbure impas de vîrstă, se descoperă suspicios, inabil, lipsit de tact în fața propriei fiice. Un adorator (**Dan Zamfirescu**) — cam neserios și cam înfumurat, replică a lui Șerban din **Liceenii** — stîrnete sentimentele blondei **Anca**, provocînd o

mică revoltă împotriva condiției de premiantă, de fiică model. Simpaticea derută a lui **Socrate**, care gîrește sprijin unei nepoate, și ea destul de nevîrstnică (**Mihaela**, alias **Carmen Enea**, din **Declarație de dragoste**), nu face decît să-l apropie de suflul spectacolului. E bine, e foarte bine, e chiar indicat să descopere că uneori și părinții au nevoie de sfaturi.

Totul se termină cu bine, trecînd pe lîngă abia schițata idilă între **Socrate** și noua profesoară

de română (**Diana Lupescu**). Se termină printr-un fel de „iesire la rampă” a tuturor eroilor îndrăgiți de-a lungul celor trei povești cinematografice.

Extremul la dirigenție încheie, pe cît se pare, un serial, nedeclarat ca atare. Ceea ce rămîne este un fel de sunet de diapazon, în așteptarea acordărilor și a concertului propriu-zis care ar trebui să fie o producție ritmică, de calitate, de filme cu tineri și pentru tineri.

Cătălina Buzoianu:

(Urmare din pag. 9)

cep acum și a cărei acțiune debutează în teatru pentru a înghloba, treptat, concentric, medii foarte diverse — nu m-am gîndit nici o clipă să evadiez din teatru într-o altă zonă a artei. Scriu ceea ce știu, comunic doar experiența unei vieți, așa cum montînd o operă, un spectacol de marionete, scriind un scenariu de film prelucrez, de fapt, tot o „materie” teatrală. Scriu ca un regizor, nu ca un scriitor.

— Dar dramatizările? Nu reprezintă ele o tendință de a remodela creator un material literar?

— Judecate separat, poate că da. O remodelare — însă — strict spectaculară. În spatele dramatizărilor mele nu se află nimic de felul neîncrederii în textul dramatic gata constituit, ci o „foame” de teatru, un ochi care vede personaje, situații dramatice chiar și acolo unde ele nu au fost gîndite ca atare. Fiecare din dramatizările pe care le-am scris are o poveste a sa. Cînd am montat, la Iași, **Istoria ieroglifică** și apoi **Adela**, spectacolele se legau de aniversările U.N.E.S.C.O. ale celor doi scriitori. **Maestrul și Margareta**, ca și **Dimineață pierdută** sînt apoi două cărți de excepție, fiecare în felul și în registrul său, a căror lectură mi-a stîrnit nemîllocit ideea de teatru. Altfel spus, cred că nu am prefundecă în ceea ce privește textul literar, ca suport al spectacolului.

— S-a pronunțat nu o dată, în legătură cu spectacolele dumneavoastră, termenul de „baroc”. Socotiți această etichetare drept o apartenență stilistică sau un blam?

— Baroc! Da, trebuie să mărturisesc că a ajuns să mă irite cuvîntul, pentru că, nu totdeauna, intenția cu care este folosită e o simplă etichetare stilistică. Cred că termenul acoperă mai degrabă o anume enervare față de încercările mele de a cuprinde o succesiune fulgurantă de evenimente — sensuri într-un spectacol de teatru. Mă străduiesc întotdeauna să atrag în jurul ideii, al simbolului, al metaforei în care cred că trebuie închis fiecare spectacol, fapte și semnificații de viață profunde, insesizabile la suprafață. Asta ține probabil de spiritul feminin. Mai departe este efortul de a arhitecturiza — un demers tipic masculin, ar spune cei care tin seama de sex în artă! — de a da sens și formă acestei explozii vitale într-un sistem de analogii culturale. Există o anume amplitudine a spectacolelor mele, pe care unii o expediază rapid cu eticheta „baroc”. Textul dramatic — cînd nu este o simplă înșiruire de replici — vine către noi deja cu un sistem de conotații teoretice, pe care nu le putem ignora. Iată de pildă **Ivona**, prințesa **Burgundiei**, piesa lui **Gombrowicz**, nu există, nu poate exista în afara teoriei lui **Gombrowicz** despre formă și deformare. Evident că asta în-carcă spectacolul cu o seamă de semnificații stratificate. Termenul acela mă irită mai ales

atunci cînd devine arma unei orbe animozități. Din păcate, în profesia noastră jocul orgoliilor este inevitabil.

— Este cumva și o acuzație de uniformitate în modul în care sînt aduse la numitorul comun al stilului baroc spectacolele pe care le faceți?

— Dacă este, mi se pare în-correctă. Am montat spectacole diferite în funcție de natura textului. Unele curat realiste, altele care presupun diverse demersuri contextuale. E greu de trasat o relație de egalitate între **Dimineață pierdută**, **Efectul razelor gamma asupra anemonelor** și **Cerul instelat** de-a supra noastră pe de o parte și **Maestrul și Margareta**, **Să imbrăcăm pe cei goi**, **Ivona**... de cealaltă parte. Există, desigur, un factor comun, personalitatea mea, „sigiliul”, cum afirmă unele aprecieri.

— Reușind să impuneți un stil în regia de teatru contemporană, se poate presupune că s-a născut și un anume tip de actor care să-l slujească?

— E prea mult spus. E adevărat însă că lucrul mai îndelungat cu un regizor își pune amprenta, de obicei, asupra personalității actorilor.

— Considerați asta ca pe o consecință dorită?

— În orice caz, greu de evitat. Perioada cea mai efervescentă, a creației, a coînscis, pentru mine, cu explozia talentului citorva actori de mare valoare al Teatrului Mic. De altfel, și biologic, ei creator, cei zece ani de lucru în colectivul de la Mic reprezintă o experiență unică și, poate, irepetabilă. Ne-am

format împreună. Am întîlnit acolo niște oameni care comunicau cu mine într-o relație esențială de încredere. Lucrul cu actorii a fost cel mai durabil rezultat al muncii mele la Teatrul Mic.

— Deși unii dintre ei n-au fost, la rîndul lor, scutiți de reproșul uniformizării, al repetării, al manierei.

— O privire nepărtinitoare ar putea vedea în fiecare din rolurile realizate de actorii de la Teatrul Mic în spectacolele pe care le-am montat de-a lungul timpului acolo un permanent efort de diferențiere, de diversitate. **Ersilia Drei** nu seamănă cu **Genica** sau cu **Ea** din **Cerul instelat**, **Ea** din **Nu sînt turnul Eiffel** nu seamănă cu **Muirea lui Pătru** și nici **Consulul Erotti** sau **Maestrul** cu **El** din **Cerul instelat** — nici **Tillie** nu seamănă cu **Ivona**. Reproșul a fost întotdeauna rău intenționat.

— În general, spectacolele dumneavoastră solicită în mod deosebit actorul. Nu doar din punctul de vedere al interpretării, ci pur și simplu fizic. Cum se ajunge la performanțe ca alea din **Maestrul și Margareta**, de pildă?

— Actorul este, pe scenă, inevitabil, hieroglific spațial. Este actor-idee, dar și actor-viață. Fără aceste două ipostaze nu poate exista un mare rol și un mare actor. Fiecare rol este o performanță. **Bergman** spune că actorul modern este un atlet al performanței totale. Sigur că asta pune în fața actorilor unele bariere, pe care unii le trec cu ușurință, alții mai greu. Nu în-

totdeauna actorii cei mai dotați sînt și cei mai deschiși și mai maleabili în lucrul cu regizorul. Am cunoscut, însă, din punctul meu de vedere, actorul perfect în relația cu regizorul — **Valeriu Seciu** i-am închinat în acest sens o odă. Este exemplul etalon. Un alt exemplu: **Ștefan Iordache**. Seriozitatea, economia teribilă cu care-și construiește rolul, acel „ping-pong” care se naște, la un moment dat, între regizor și el în perioada de construire a unui rol, de constituire a nuanțelor lui, infuzia vie de personalitate pe care o aduce în fiecare repetiție sînt calități rare. Alte exemple: **Dan Condurache**, în **Woland**, **Gheorghe Visu** în **Ivan**, **Rodica Negrea** în **Ivona**. Apoi extraordinarii profesioniști, echipa de aur a Teatrului Bulandra, **Gina Patrichi**, **Victor Rebengiuc**, **Rodica Tapalagă**, **Irina Petrescu**, **Tamara Buciuceanu**. (Actorii ideali în comunicare au fost, în viața mea, **Valentin Uritescu**, **Horățiu Mălăele**. Sînt mulți, aici în București, dar și la Iași, la **Piatra Neamț**, la **Lublin**, la **Beer-Sheba**...)

— Nu e greu pentru un regizor fidel trupe sale, cum ați fost dumneavoastră pentru trupa Teatrului Mic, să treacă într-un alt colectiv?

— Cînd am venit la Bulandra, montasem deja două spectacole aici, trupă imi era așadar cunoscută. Sigur că ceea ce fac acum este, prin forța împrejurărilor, un alt fel de teatru — o spunem la început, în legătură cu **Pirandello**, **Uriașii munților**, care, montat tot la Mic,

Povestea cîntecului

(Urmare din pag. 24)

Dunăre. Tata cînta bine din fluier. Cînd a văzut că m-am născut și cu degete la miini, să mă împiedice poate să nu fac alte urîțenii cu ele, mi-a cumpărat și mie un fluier. Și cum eram cel mai mic dintre frați, mi-a pus fluierul în miini și o mare răspundere pe umeri: să păzesc bostana.

— Chestia cu bostana mă cam întărită cînd întâlneau oameni care au cîștigat de pe urma ei; eu toată copilăria am păzit bostana și nu m-am ales decît cu un pantolon și-un briceag în formă de pește. Dumneavoastră, se vede, ați avut alt noroc: v-ați ales cu o profesiune pe cînte.

— Fiecare cu bostana lui. Eu, tot cîntînd din fluier, de frică, de singurătate, la 18 ani eram profesionist. În 1953 am cîntat din fluier la Festivalul tinerețului și studenților ținut la București; în 1955 am luat premiul doi la același Festival ținut la Varșovia, iar în 1957, la Festivalul de la Moscova, cuceram premiul întâi, la fluier.

— După care, chipir, au urmat turneele.

— Da, și am început, pe rînd, să cînt și la celelalte instrumente. Că pînă atunci nu cîntam decît la fluier și cimpoi.

— Au fost multe?

— Turneele?

— Da.

— Am cîntat pînă acum, singur sau cu orchestra, în 48 de țări din Europa, Asia, Africa, America.

— Ați avut ocazia să întâlniți, să cîntați alături de unele personalități ale muzicii, ale cîntecului în genere?

— Cu Nana Mouskouri, în Franța, pe scena via Columbia din Paris, eu — la instrumente; cu Juliette Greco, în combinație la instrumente, cu Mikis Theodorakis, trei ore de spectacol de mare succes, și al orchestrei noastre Rapsodia Carpaților, în R.F. Germania, cu alte vedete ale cîntecului.

— Aici, la restaurantul „SUDULUI”, unde susțineți concerte acum, constat că, între timp, ați devenit și solist.

— Pînă acum cinci ani nu știam că pot interpreta unele cîntece și vocal. Am încercat și am văzut că pot continua. După ani de zile de cîntat la instrumente muzica îmi pătrunde în suflet ca o sămîntă și, într-o zi cu soare a sufletului, răsare, cere să fie redată spațiului din care ai cules-o. Cînd ai ce spune, și în muzică, mai ales în cea populară, forma de exprimare devine firească, aptă de comunicare.

— Aveți mai toate instrumentele; solz aveți?

— Azi, ghin.on, nu-l am.

— Flăcăii noștri pescari luau solzul de pe burta crapului și cîntau. Dumneavoastră îl preparați anume?

— Nu cînt din orice solz, ci numai cu solz de crăpoaică de peste cinci kilograme.

— Pretențioasă, dificilă alegere: crăpoaică de cinci kilograme?!

— Crăpoacele, fiind — poate mai „sensibile”, au solzii moi, flexibili, și, deci, melodioși, ca să zic astfel. Legat de solz, am să vă spun o întîmplare.

— Vă rog mult!

— Cînd Salvador Dalí m-a auzit cîntînd din solz mi-a propus o colaborare: deschisese în satul său natal, Figueras, o expoziție. Dorea ca, în timp ce vizitatorii se preumblau prin fața exponatelor — sale, eu, după o cortină, să cînt din fluier, precum ciobanii noștri de lamunte, și din solz, precum flăcăii pescari de care pomeneai dumneavoastră. Obligațiile profesiei, însă, nu mi-au dat posibilitatea să dau curs invitației, mărturisesc, cam insolită. În schimb, marele artist Salvador Dalí mi-a dedicat un desen-portret, semn al prețurii noastre, a cîntecului românesc.

— Atenție, acordurile orchestrei vă cheamă; ce plănuți pe mai departe?

— Turnee: unul, neperfectat, încă, în America de Nord; un altul poate în Italia. Apoi, un nou disc, la voce și la instrumente, cu melodii din Telemann, de la noi de la Dunăre. Fiindcă, nu e o pledoarie pro domo, dar discurile mele au cumpărători. Se epuizează și la a patra ediție ca și la prima.

— Cine sînt coechipierii dumneavoastră?

— Vasile Năsturel — la vioară; în concerte folosește, atașată la vioară, și goarna; Nicu Constantin — la acordeon; la țambal uimește lumea Nicolae Feraru. La Paris a fost, să zic așa, testat: i s-au numărat 120 de bătăi pe minut, pe strunele țambalului. Urmează, nu cel din urmă, Mihai Rîță, la contrabas. Ați auzit vreodată Ciocirila interpretată la contrabas?

— Nu.

— O s-o auziți interpretată de el.

— Și a urmat o poveste a cîntecului popular românesc, a cîntecului lăutăresc care a incîntat secole la rînd, și milenii poate, inima și sufletul de atîtea ori răvășite ale înaintașilor noștri. Cîntece care, ce minune!, în secolul cel mai contaminat de noi structuri muzicale, iată, viază și incîntă cu știuta lor forță alte suflete și alte inimi. Fiindcă nimic nu se arată fals sau desuet în toată alcătuirea lor.

Vasile Lărgescu, București. Pilpiiri vagi, uneori promițătoare, cotoșite de locuri comune și neglijențe stilistice. Părăsirea unei idei poetice, în favoarea alteia, rupe unitatea poemului și lasă textul deschis. Emoția nu pătrunde printr-un astfel de spațiu. Mai grav, natura cîntată de dumneavoastră e stilizată pînă la caricatură. Parcă n-ați fi privit niciodată cu adevărat un copac, un fir de iarbă sau o ploaie de vară peste semănături. Un singur vers: „Cad pescăruși în sabia-nserării” începe să spună ceva.

Dumitru Ionel, Mizil. În întregul noian de „versuri” nu am aflat nici un fior poetic. Declarații, afirmații, negații, ofuri. Reproducăm: „Întoarce-te nașoi la mine / și lartă-mă de țiam greșit / că viața mea fără de tine / este mai mult nimic”. Adică nimic! Absolut.

Chiara nu vă puteți detașa de ceea ce scrieți pentru a judeca rezultatul cu o mai dreaptă măsură? Trei sferturi din plicurile pe care le primim, în special de la tineri, conțin astfel de compuneri fără nici o valoare, necum noutate. O lipsă evidentă de cultură în general și de cultură poetică în special, o permanentă și acută neglijență în exprimare, precum și un suveran dispreț față de gramatică, caracterizează această sub producție literară, căreia, e bine să se știe, nu-i vom mai acorda nici un fel de atenție.

Gh. Niculescu, Uricani. „Este prima ușă / La care bat. / Dacă nu-mi deschizi / spune-mi, te rog, / cum trebuie să bat / la alte ușă?” Bateți ca și pînă acum, dar cu altfel de texte.

Alina Severin, Buzău. Reținem: „Zumzete de umbre / umbre chinezești de litere. / Le vei asculta, cîntate / pe anticul flaut, / atîrnate mereu / de aripa fluturului invizibil”. Din motive lesne de înțeles, nu vă putem

spune în ce limbaj este programat computerul nostru.

Gabriel Voinea, Drobeta-Turnu Severin. Semne palide pe care le ștergeți repede, scufundîndu-le în ecouri de romane false.

Xyzt, Reșița. Dincolo de numele pe care-l purtați (aveți dreptul la tot alfabetul), computerul n-a reținut nimic.

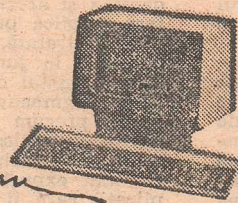
Pompiliu Comșa, Tulcea. Printre multe locuri comune (Gest, Declarație, Calendar de inimă, Risul meu), crîmpele frumoase (Vioara ucisă) și un poem aproape rotund (Serisoare thurei generații), asupra cărui merită să revenim, adăugîndu-i altele de aceeași calitate și, am prefera, din același univers al apelor.

Aldea Sorin, București. Fiți binevenit. Intenția măturisită e motivată și e bine s-o concretizați, indiferent de șansă. Personal, nu sîntem adeptul modalității poetice folosite de dumneavoastră, dar nu-i vom nega legitimitatea. Vă reproducem trei dintre poemele trimise.

Fana Lian, București. În toate blocurile de marmură doarme o statuie. Dumneavoastră, cel puțin pînă acum, vă apropiați de ele, dar nu reușiți să le scoateți în lumină. Sunete prea puțin articulate ca să se poată numi muzică. Mai aveți mult de muncă și veți avea nevoie de multă răbdare și stăruință. Fluturii care „dulează la fiecare răsruce de „cîntec” încep să dea semne de reușită.

Andrei Vreimir, Făgăraș. Continuați de la Cîntec de copac în sus. Și reveniți numai cînd considerați că ați realizat acest lucru.

Sergiu Sultan. Dacă v-ați lua mai mult în serios și v-ați respecta propriile poeme, nu ați lovi cu barda, mai ales în final. Apreciem Sonețul, desăvîrșit în construcție, mai puțin în idee și limbaj. Limbaj care ne

amintește ușor de Philipide (vezi Balada vechii spelune), nu și de înălțimea sa etetică, inegalabil în acest univers. Lirismul geometric e incomplet: mai există romburi, pătrate, cercuri, sferă, etc. Cu astfel de obiecte poezia se obține foarte rar.

Frățilă Rodica Lorena, Slobozia. Transcriem cu fidelitate: „Ce, n-ai știut? / că mie tot nu mi-a trecut / ziua de ieri? / Și-aș vrea să plîng cu ochiul drept. / Ce, nu știai ce fac? / Aștept”. De asemeni: „Plouă prea clar / plouă murdar / sau poate că fereastra mea / ce de un an n-are perdea / e vinovată”. Așteptați în continuare, încercați să plîngeți cu a-mindoi ochii, și, între timp, puneți și o perdea la fereastra. Nu ne mai trimiteți.

Mircea Stănescu, Craiova. „Și-am zis verde-un colț de munte / solzi de pește, flori mărune. / Și-am zis verde-un val

de mare / solzi de pește, flori de soare / (...) / Și-am zis verde și mai zic / pînă n-o mai fi nimic”. Nu mai ziceți: chiar nu e nimic. Partea proastă e că atari gestulații nu pot fi sancționate în nici un fel.

Sorin Bratoveanu, Galați. Reținem opinia despre „Dracula”; nu și textele dumneavoastră, unele mai izbutite, altele de-a dreptul absurde: „Am mirosit / acest suris al / vidului / și am simțit / că strălucește / ca un sin de / fecioară”. Aproape că nu aveți motive să opinați asupra poemului menționat, căci dumneavoastră violați pînă și natura simțurilor. Cu ce priviți dacă mirosiți cu ochii?

Mai trimiteți: Cantorea-nu Dan, Botoșani; Iulia Cornea, Roman; Carmen Gentia, Oradea; Radu Herjeu, București; Cristina Iuțuș, Constanța; Gheorghe Adriana, Cujmir.

Deocamdată nu: Gabriela Ana Maria, Timișoara; Ion Popa Simil, București; Reli Militaru, Slobozia; Eremia P. Ion, Bacău; Manole Victor, Tulcea.

Nu vă pierdeți timpul: Răgușilă Gabriel, București; Tudorache Ionelia, Vernesti; Botez Luminița Elena, Tirgu Neamț.

DARIE NOVĂCEANU

Sincronism

În fine are și vanitatea o muzică a ei. Azi nu mă mai cred nemuritor pe de-a întregul. Sînt un trib ascuns în oraș. În colibe de la Nord dorm resemnări lingă riu stau iluzii nemediate. Născut pe de-a întregul cu amintirea pipăi albia, desîn siamez. Nu sînt unic ci singur.

Singurătate

Strînse la un loc așteaptă toate făpturile, din fiecare soi cite două. Au trecut 40 de zile. Mai tirziu o să deschid fereastra și lăsîndu-l liber îi voi spune: „Întoarce-te cu o ramură de suris”.

Poluare

Balele imperiului casnic se sinucid. Ploi acide chircesc sentimentele. Fabrica adaptării scoate fum de regrete. Secunda are o concentrație mortală de lipsă de sens.

ALDEA SORIN

ar fi fost cu totul alt spectacol. Pariul temerar (în continuarea demersurilor lui Valeriu Moisescu și Al. Tocilescu) constă poate în a face să fuzioneze cele două direcții, să le spun așa, ale trupei de la Bulandra: pe de o parte trupa fantastă formată de Ciulei și Pintilie, care, în ultimii ani nu se mai manifestase în spectacole de echipă și, pe de altă parte, trupa tînără, alături de care trebuie așezați și noii veniți în teatru. Această carte a omogenizării am jucat-o, cred, în ultimele două spectacole: Dimineață pierdută și Uriașii munților. Foarte incitantă este relația mea de creație cu unii actori speciali de aici. Caramitru, de pildă, socotit încă în aria tînără a colectivului (dar și un veritabil pilon al teatrului) este un actor deosebit, cu aptitudini de regizor, cu un anume fel de a aborda în repetiții punctul său de vedere. Lucrul în scenă cu el este un profit reciproc și apreciez probitatea cu care acceptă, adesea, o soluție chiar dacă are, în rezervă, alta. Mari speranțe mi-am pus în Mariana Buruiană. Actrițe de tipul ei se întîlnesc rar. Are ceva de Ifigenie, o anume fragilitate, ca o luminare care amenință neconștient să se stingă și care totuși rezistă cu mare tenacitate. Mi-am asumat riscul de a o distribui în Uriașii munților, într-un rol de „eroină” și nu de ingenuă, ca de obicei și cred că acest rol o ajută să treacă un prag în profesie. Se simte creșterea cu fiecare spectacol. Nu sînt la ora conluziilor, dar cred că un

demers e important și prin intenții și prin ceea ce adună, nu numai prin rezultatele imediate. Aceste două spectacole sînt etape în munca mea viitoare în colectivul Teatrului Bulandra.

— În ultimii ani se poate bănuie o opțiune a dumneavoastră către textul dramatic modern, contemporan chiar. Ați părăsit teritoriul teatrului istoric, clasic?

— Opțiunea a fost de fapt integrarea în repertoriul unui teatru — Teatrul Mic — axat în cea mai mare parte pe dramaturgia contemporană. În general, propunerile mele s-au conjugat cu propunerile teatrelor în care am lucrat și numai în măsura în care joncțiunea s-a produs s-au născut și spectacolele dorite de mine. Asadar nu poate fi vorba de un program al meu orientat doar către teatrul contemporan.

— Să înțeleg că păstrați undeva, în așteptarea joncțiunii, planuri din aria teatrului clasic și istoric?

— Poate că da. Mi-ar plăcea să montez Vlaicu-Vodă. Am o idee actuală despre această piesă. Mă ispitește apoi Macbeth, ca și Regele Lear. Mă interesează în primul rînd sondajul psihologic. Din Shakespeare n-am să selectez niciodată piesa istorică propriu-zisă întrucît nu mă pricep să fac să se miste în scenă armate în marș. Sînt mai degrabă cum e cu dragoste, cu existență, cu creație.

— De ce vă temeți cel mai mult?

— De scleroza creativității. De mortificarea spiritului intru-

cît dincolo de ceea ce fac ca regizor de teatru n-ar mai fi decît existență biologică. Cînd n-o să mai am idei, voi prefera să fac altă muncă, la fel de utilă. Secretar literar, bibliotecar, anticar, de pildă. Sau critic de teatru.

— Ce vă frîmîntă cel mai acut?

— Mereu același lucru, aceeași veșnică perioadă de neștiință. Niciodată nu știu ce va urma, ce o să fac mai departe. Aștept ca întotdeauna o provocare din partea șansei mele, de care am avut, de altfel, parte pînă în acest moment. Cînd spun șansă, includ aici și neșansa, care te duce unde trebuie, ca o experiență necesară. De fiecare dată încerc să depășesc momentul de implicare, să mă detașez — ca să pot măsura ce a ieșit și... ca să pot aștepta ceea ce va urma în aceeași nesiguranță ca la început.

— Vă puteți imagina o pauză de teatru în viața dumneavoastră?

— Nu ne imaginăm decît ceea ce cunoaștem. Nu am cunoscut așa ceva nici măcar cînd am născut. Mi-am crescut copiii pe scenă, „din mers”, fără sentimentul vreunui sacrificiu. Am și eu, ca toată lumea, obligații gospodărești, lecții de supraviețuire, plus necazuri de familie și profesionale, mania scrisului, panica timpului insuficient pentru lectură. Toate astea nu-mi cer însă niciodată o pauză de teatru, pentru că teatrul înseamnă pentru mine singura formă de a cunoaște și de a înțelege viața.

La Opera Română

● Cu Vasile Martinoliu în rolul titular, Silvia Voinea în Gilda și Ștefăniță Lascu în Ducele de Mantua, vineri 19 februarie, la ora 18, Rigoletto. Dirijează Constantin Petrovici.

● Simbătă 20 februarie (ora 18), Nabucco de Giuseppe Verdi. În distribuție: Nicolae Urdăreanu, Gabriel Năstase, Pompei Hărășteanu, Lucia Tîbuleac, Veronica Gârbu, Paul Basacopol, Nicolae Bratu, Cornelia Angelescu. Conducerea muzicală: Cornel Trăilescu.

● Pentru cei mici, în matineul de duminică 21 februarie (ora 11) este programată opera compozitoare Carmen Petra-Basacopol, Inimă de copil. Își dau concursul: Cristian Mihăilescu, Cornelia Angelescu, Adriana Alexandru, Nicolae Bratu, Paul Basacopol și copiii din corul „Voces primavera”. Dirijează Claudiu Negulescu.

● În conducerea muzicală a lui Cristian Brăncuși, dirijor la Orchestra simfonică a Radioteleviziunii, duminică seara, la ora 18, Lucia di Lammermoor

cu Silvia Voinea în rolul titular, Lucian Marinescu (Enrico), Ionel Voinea (Edgardo), Gabriel Năstase (Arturo), Alexandru Moisuc (Raimondo), Lucia Becar (Alisa) și Nicolae Andreescu (Normanno).

● Cele două drame muzicale din verismul italian, Cavalleria rusticana (Onoare țărănească) de Mascagni și Paiațe de Leoncavallo sînt înscrise pe afișul zilei de marți 23 februarie (ora 18). În direcția muzicală a lui Carol Litvin vor interpreta: Ruxandra Vlad, Lucia Cicoară, Florin Farcaș, Nicolae Urdăreanu, Adina Iurașcu, Monica Teodorescu, Ludovic Spiess, Nicolae Urziceanu, Nicolae Bratu, Lucian Marinescu.

● Opera lui Jacques Offenbach, Povestirile lui Hoffmann are în distribuție pe Ionel Voinea, Silvia Voinea, Elvira Cîrje, Gerda Radler-Anca (debut în rolul Antonia), Mihaela Agachi, Pompei Hărășteanu s.a. Dirijor: Lucian Anca. Miercuri 24 februarie, la ora 18.

● Veșnic gustată operă bufă a lui Rossini. Bărbierul din Sevilla, cu Vasile Martinoliu în Figaro, Daniela Vlădescu în Rosina, Florin Georgescu în Almaviva și Alexandru Moisuc în Bartolo, joi 25 februarie. La pupitru: Constantin Petrovici.

Cu păr alb și blindețe de bu-nic, cu naturalețe și glume de prieten mai mare, profesorul doctor docent Pătru Firu trece dintr-un cabinet într-altul al Clinicii de ortodonție și pedodonție pediatrică și rezolvă cu mi-ni ușoare ca o mingiere necazurile pricinuite copiilor de niște dinți pe care nu i-au în-grijit tocmai cum trebuia. Dacă atunci când s-au așezat pe scau-nul înclinat, puștii lor zvonea inima sub filfirea de aripă a fricii, acum ei stau cuminți căci s-au convins că lasă durerea ce-i chinuise la „nenea doctoru”. Promit că nu vor mai fi gură-cască la sfaturile privind modul cum să se spele pe dinți. Căci caria, acel sfredel mic și vi-clean, adesea neglijat, ce poate aduce prejudicii grave organis-mului, dă, prin frecvența ei, bătaii mari de cap medicilor care au de luptat mult cu risul copilariei să arate și niște dinți frumoși și sănătoși.

Pe biroul profesorului se află două scrisori purtând ștampi-lele poștelor din Italia și R.F.G. Într-una din ele, doctorul Wal-ter Josef, asistent la facultatea din München își exprimă do-leanța de a face o specializare aici, pe strada Negustori. În cealaltă, profesorul Pinni, di-rectorul Institutului de chirur-gie maxilo-facială din Milano îl invită pe Pătru Firu să țină cursuri specialiștilor italieni și îi propune să conducă doctora-tul unuia din cei mai capabili colaboratori ai săi. De altfel, profesorul Firu a suit la cate-drele facultăților din peste 13 țări, la Madrid, Lisabona, Bru-xelles, Geneva, Cracovia, la Paris, chiar din 2 în 2 ani, și este abonat al marilor congrese medicale internaționale unde rapoartele și comunicările sale stîrnesc un viu interes. Teh-nicile chirurgicale de transplant de os iliac de la mamă la mandibula copilului și de oste-otomie a maxilarului cu disec-ția nervului și arterei dentare, unanîm apreciate pe glob, poartă chiar numele de „me-todele Firu”. „În timpul confe-rințelor ce le-am ținut în Egipt, Siria, etc. am avut bucuria să revăd în sală pe mulți din cei 3 000 de medici arabi ce au stu-diat în România, unii ajunși conducători de clinici, și care mi-au cerut ca mesele rotunde să le facem în română, ne spune. Toți aplicau principiile ortodonției românești și erau foarte bine cotați”. Sînt dovezi convingătoare ale recunoașterii valorii școlii românești de sto-matologie în lume.

Dar pînă a ajunge la demon-strațiile de virtuozitate chirur-gică stomatologică ale artiș-tilor români al bisturiului, să ne reîntoarcem la banala carie. Ea este cu siguranță cea mai răspîndită afecțiune pe glob, boala civilizației moderne care, din păcate, deține și titlul de campion în bagatelizare, în neatenția ce i se acordă de om. Peste 90 la sută din populație face cunoștință cu ea, și ceea ce este trist, copiii sînt dintre clienții ei preferați și cu ecou-urile cele mai grave asupra stă-rii generale de sănătate.

„Această boală distructivă începe cu smalțul, continuă cu dentina și afectează pulpa den-tară, explică profesorul Pătru Firu. Netratată, infecția se dis-persează în jurul dintelui, ia calea singelui conducînd la ab-cese, flegmoane, cu pericol de deces, precum și la afecțiuni grave reumatismale, cardiace, renale, endocrine. Copiii sînt cei mai expuși la aceste com-plicații care îi pot marca pe viață. Cauza principală a apa-riției cariei este igiena defec-tuoasă a cavității bucale în

ventivă, de a face toate efor-turile pentru preîntîmpinarea apariției ei”. S-au creat cabinete stoma-to-logice în grădinițe și școli, dispensare la orașe și sate, po-liclinici de profil, s-au înfiin-țat facultăți de stomatologie care formează medici stoma-to-logi cu pregătire de medicină generală și de specialitate. S-a declarat un război total cariei. De peste 40 de ani, profesorul Pătru Firu este un pion activ din prima linie a acestei cam-panii. A înființat prima cli-

copiilor cit și părinții ce-l supra-veghează trebuie să manifeste o responsabilitate maximă în păstrarea igienei buco-dentare. Aceasta este de fapt princi-pala metodă de a scăpa de ur-tul și durerosul coșmar al ca-rii.

„Cînd, cum, cu ce vă spălați pe dinți” este titlul broșurii de popularizare a metodei corecte pusă la punct de profesorul Pătru Firu după cercetări pe encefalograf și teste ergono-mice. Traectoria periuței tre-buie să fie verticală, măturînd

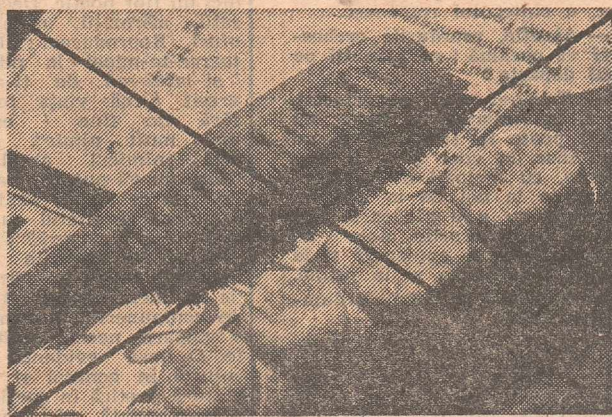
făcut de o fetiță talentată și ingenioasă, oferit în dar celui care a tratat-o fără să simtă durerea. O Albă-ca-Zăpada în halat de stomatolog îi școlari-zează pe cei 7 pitici care fie-care acționează periuța con-form unei reprize din fluxul de mai sus.

„Am pus la punct și „utila-jele” adecvate, ne spune profe-sorul Firu. Familia de periuțe Bobo are minierul octogonal pentru a înlesni mișcarea de rotație a minii și fire din nylon care nu colectează mi-crobi, sînt rezistente, elastice și eficiente. Așezarea smocuri-lor pe 9 rînduri și 3 șiruri re-prezintă arhitectura optimă a părții active. Atît ele cit și ti-purile Cristal și Cleștar pentru tineri au stîrnit interes în stră-inătate. Din păcate, întreprîn-derea Viitorul Oradea nu le pro-duce în cantități suficiente neprimind comenzi corespunză-toare. Firul de nylon Firdent produs de Miraj ajută și el la îndepărtarea resturilor de min-care dintre dinți cînd periuța este neputincioasă. Pasta re-comandabilă este Elmex, care tot din lipsă de comenzi nu se găsește totdeauna în magazine. De asemenea, este esențială fluorizarea locală și generală care mărește rezistența la de-calcifiere a smalțului și sto-pează dezvoltarea microbilor. Gelul cu care se badijonează dinții odată pe săptămînă, tin-ctura Elmex ce se aplică de două ori pe an tot în cabinete, apa de gură Perla pentru clă-tiri înainte de culcare, tabletele cu fluor Concaden ce se înghit zilnic și sucurile fluorurate de fructe realizează acest dezide-rat. Din păcate toate aceste produse concepute în clinica noastră se fabrică în cantități insuficiente și se găsesc spora-dic în magazine. Explicația-nu-mitor comun este neînțelegerea de către toți a importanței l-decise care duce la lipsa con-tractelor și comenzilor corespunzătoare. În completare, tre-buie să existe o alimentație bogată în fructe și legume crude, în special mere și mor-covi, care spală dinții. Se im-pune să se combată și unele obiceiuri nocive ca respiratul pe gură, suptul degetelor, în-ghițitul cu limba între dinți. Sîntem în faza de experimen-tare a unei metode de sigilare cu un acrilat a fosetelor den-tare, acele cavități din profilul dintelui care sînt locașe de re-tenție a alimentelor”.

Profesorul ne arată o foto-grafie și o invitație de nuntă. Sînt niște amintiri care-l înso-resc inima. O fată neglijase o carie în copilărie, pierduse din-tele și ajunsese la o prognatie mandibulară avansată care-l deformase armonia feței. Ado-lescenta suferea mocnit cînd se uita în oglindă. A fost operată de doctorul Firu. Au trecut anii și un fost coleg de școală care aproape nici n-a mai recune-cut-o, s-a îndrăgostit de Din poză o mireasă fermeca-toare ride spre viață.

FLORIN CONDURĂTEANU
Fotografii de PAUL AGARICI

Război total împotriva cariei

urma căreia rămîn rezidii alimen-tare lipicioase, hrană și loc ideal de dezvoltare a micro-bilor streptococi. Acestea i se adaugă o alimentație prea bo-gată în dulciuri și făinoase re-manente pe dantură, precum și rezistență mică a smalțului la copii generată de concentra-țiile mici ale fluorului. O să vă mirați aflînd că după numai 5 minute resturile alimentare își încep acțiunea distrugătoare. Dacă acestor neglijențe li se adaugă excesul acid sau alcalin al hranei, alternanțele bruște cald-rece, traumatismele și ar-surile, sau înghesuirile, și de-plasările dinților ca urmare a unor anomalii dento-maxilare netratate, atunci terenul aceste-i dinamite numite carie este favorabil. Numai tratamentul curativ, deși foarte important, nu reduce frecvența acestei afec-țiuni, ci amină doar pierde-rea dinților. De aceea strategia noastră este profilactico-pre-

nică, a făcut primele programe de învățămînt ale noilor facul-tăți și a fost decan la 35 de ani. Din 1974 a organizat sim-pozioane anuale cu participare internațională. Aprecînd orga-nizarea rețelei stomatologice pe-diatrice de la noi și structura efi-cientă a învățămîntului de spe-cialitate, Organizația Mondială a Sănătății a decis crearea unui centru O.M.S. de colaborare pentru sănătatea buco-dentară a copilului cu secții la Bucu-rești și Iași, unul din cele 10 existente în lume. Prin activi-tatea de tratament și educație sanitară în masă a copiilor s-au obținut succese importante, cum ar fi eradicarea bolilor de inimă, renale, reumatismale generate de afecțiunile dentare, reducerea numărului de ex-tracții, căci se știe că e o mare greșeală să scoți un dinte, chiar de lapte. Oricum mai sînt multe de făcut, în special în perimetrul familiei, unde atît

dintele dinspre gingie spre virf prin mișcări de rotire a pumnului din incheietură. Pen-tru suprafața unde ei calcă unii pe alții, traseul este de dute-vino. Se aplică pentru molar separat și incisivi sepa-rat, de asemeni distinct pen-tru partea de sus și jos, pen-tru dreapta și stînga. În cei 7 timpi recomandați se acțio-nează astfel asupra fiecărei ar-cade dentare în parte. Toate mișcările se fac de 10 ori, spă-latul fiind obligatoriu după fie-care masă principală și în spe-cial seara înainte de culcare. Mișcările orizontale pe fe-țele exterioare sînt nu nu-mai ineficace, dar și nocive, căci traumatizează gingia și o refluxează dezgolind dinții. Pare complicat, dar nu este așa, căci operația făcută corect și conștiincios ne scutește de vizitele la cabinetele de stoma-tologie. Așmirăm pe masa de lucru a profesorului desenul

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

„Umerii de uriași ai înaintașilor noștri”

Lucram adesea în aceeași sală II, de științe exacte, de la etaj, a Bibliotecii Academiei R.S.R., eu aproape de geam, el lîngă raftul cu cărți din dreapta. Nu o dată i-am cerut sfatul cînd mă loveam de o problemă ne-clară sau controversată. Mă lega de profesorul inginer George Șt. Andonie un crez comun, acela că istoria știin-ței românești trebuie și me-rită să fie mai bine cunos-cută, căci relevarea unor fapte și oameni de valoare din trecut prezintă o deosebită însemnă-tate pentru progresul științei și tehnicii actuale. Deși de vîrste diferite, ne angajasem în aceeași bătaie! el publica-se, în 3 volume, la Editura Ști-ințifică, acea monumentală Ist-orie a matematicii în România (1965—1967), de mare erudiție, pentru care mulți străini ne invidiau, mie îmi apăruse, la a-ceeai editură, în colaborare cu profesorul Dinu Moșoiu, cea dintîi istorie a invențiilor ro-mânești, intitulată Focul viu. Pagini din istoria descoperirilor și invențiilor românești (1963).

Îmi amintesc cum, într-un rînd, în lăcașul nostru de taină care era Biblioteca Academiei, mi-a citit un crîmpei din Cu-vîntul înainte al unei alte ope-re capitale pe care o pregătea: Istoria matematicilor aplicate clasice din Romînia. Mecanică și astronomie (apărută apoi la Editura Academiei, în 1971). Gîndul său era strîns legat de „bătălia” noastră: „În general, savanții nu se interesează prea mult de istoria științelor [...] tehnicienii nu se preocupă, în general, de istoria tehnicii, pre-cizînd că progresele moderne sînt atît de mari în domeniul științelor tehnice, încît este inutil să cunoști sau să reții e-tapele realizărilor anterioare [...]”. Dar este bine că se mani-festă acest egocentrism? Dacă omul modern a reușit să vadă mai departe, aceasta se da-o-rește faptului, cum spunea Newton, că ne-am urcat pe umerii de uriași ai înaintașilor noștri; numai de acolo putem privi mai departe. Fără fun-damentele create de antece-sori, creația ar fi imposibilă

[...]. Ne bazăm, ne legăm, de moștenirea trecutului, pe care încercăm să-l întrecem, adău-gînd noi descoperiri științifi-ce...”.

Aceste cuvinte mi s-au înti-părit adînc în minte.

Sute și sute de oameni de știință, — matematicieni, me-canicieni, astronomi, ingineri, fizicieni —, unii dintre ei a-proape uitați, și-au aflat bio-graful competent în George Șt. Andonie, în cele 90 de lucrări (din care 17 apărute în volu-me), rămase în urma sa, în baza datelor acumulate cu tru-dă la bibliotecă, în arhivele de stat, ca și în cele particulare, prin informațiile directe obți-nute de la cei studiați, sau de la discipolii și continuatorii lor, printr-o muncă de o dificulta-te pe care numai cel care a practicat-o o poate imagina.

A fost un erudit și datorită lui imaginea noastră despre trecutului nostru științific este, fără îndoială, mai bogată. A în-fățișat întotdeauna nu numai pe savant, ci și pe om, chiar „cu un strop de poezie ca ma-te-matică a gîndirii”, cum obiș-nuia atît de frumos să spună. A făcut-o chiar și în succinte volume de sinteză, cum e cel pu-blicat cu prilejul celui de-al 16-lea Congres de istorie a ști-ințelor de la București din 1981, în lucrarea Matematica. Meca-nica. Astronomia, publicată în colecția academică „Istoria ști-ințelor în România”, cu atît mai mult în cărți de popularizare a

științei, ca Varia matematica, unde nici omul științific nu lipsește, uneori în forme cu-tot neașteptate.

Cîteva cuvinte și despre via-ța acestui istoric de seamă al științei. S-a născut în comuna Corod, din fostul județ Tecuci (actualmente Galați) la 1/14 mai 1901, unde a urmat școala pri-mară. Studiile secundare le-a efectuat la Liceul „August Tre-boniu Laurian” din Botoșani și Liceul „Vasile Alecsandri” din Galați. La 13 noiembrie 1925 a absolvit Secția de Mine a Școlii politehnice din București, devenind inginer.

După satisfacerea serviciului militar, a lucrat în industria petrolieră, inițial la Moreni, unde a îndrumat și o școală profesională. A mai activat ca inspector tehnic în cadrul sa-linelor statului, director general al Minelor în Ministerul Econo-miei Naționale, apoi în Minis-terul Minelor și Ministerul Pe-trolului, în cadrul unor activi-tăți de cercetare și îndrumare, valorificîndu-și bogata experi-ență.

Încă de prin anul 1935 a în-ceput să acumuleze date și in-formații cu privire la tradiția noastră științifică, mai ales date bio-biografice despre matematicienii români din tre-cut, începînd cu primii noștri doctori în matematică și cu cei care au pus bazele învățămî-n-tului matematic românesc.

În 1946 s-a prezentat la un concurs la Școala Politehnică

din București, pentru ocuparea catedrei de Foraje și exploa-tare a petrolului; a reușit pri-mul din cinci candidați și la 1 octombrie 1946 a fost numit profesor universitar de această specialitate. A participat la mai multe Congrese internațio-nale de istorie a științei, pre-zentînd comunicări de răsunet, privitoare la trecutul științelor matematice și construcțiilor în țara noastră. A fost membru în Comitetul de istorie și filosofie a științei al Academiei R.S.R., precum și în Comitetul inter-național de istorie a matemati-cii (Toronto — New York).

La capătul unei vieți de de-ze ani, a mai lăsat o lucrare despre rolul femeilor în mate-matica mondială care sperăm să-și găsească editorul și un nu-măr imens de fișe cuprînd com-pletări și precizări la biografi-ile de oameni de știință cuprin-se în diferitele sale cărți, uti-lizate curent ca lucrări de re-ferință.

Să încheiem aceste rînduri pe care i le închinăm cu caracte-rizarea pe care o dă George Șt. Andonie matematicianului: „Matematicianul este, obișnuit, un sensibil, un om căruia îi place să contemple seninătatea înălțimilor olimpice, sufletești sau fizice, el fiind, ca orice om, sensibil la frumusețile lumii, de la marea universală pînă la frumusețea particulară a Cape-lei Sixtine”.

L. M. ȘTEFAN

Am fost întrebați, și nu fără îndreptățită curiozitate, ce mai face inginerul Dinu Ștefan Moraru, cîndva, cu ani în urmă, prezent în mai multe reportaje apărute în revista noastră, aceasta fiind, de altfel, și prima publicație de mare tiraj care a ținut să facă publică activitatea acestui cercetător cunoscut în țară și străinătate pentru metodele sale consacrate protejării și conservării monumentelor. Dinu Moraru este autorul unui efect ce-l poartă numele, descoperirea li apartine dar nu și denumirea sa. Aceasta l-a fost sugerată de către marele savant Henri Coandă, la fel cum, spre începutul acestui veac, inginerul Gustave Eiffel, luind cunoștință de descoperirea marelui nostru compatriot, a găsit de cuvință să o boteze „Efectul Coandă”.

Dinu Moraru — e locul să amintim cititorilor noștri — s-a născut la Giurgiu și a absolvit Facultatea de construcții din București. Pasiunea l-a îndemnat să abordeze încă din tinerețe domeniul consolidării, protejării și refacerii monumentelor istorice, bucurîndu-se de sprijinul unor colaboratori și dascăli de prestigiu, între care arhitectul Duiliu Marcu și profesorul Alexandru Gheorghiu. Devine în scurtă vreme nu numai un practician desăvîrșit, ci și autorul unor metode și tehnici originale, brevetate pe rînd în România, S.U.A., Marea Britanie, Belgia, R.F.G., Italia, Franța etc. Dar despre toate acestea, am vorbit pe larg în articolele precedente. Mai amintim totuși că în calitate de expert UNESCO a fost invitat de guvernul bulgar pentru a participa la salvarea mormîntului trac de la Kazanlik și a bisericii de la Boyana, iar în Ungaria, tot ca invitat, și-a dat concursul la salvarea monumentelor subterane de la Pecs.

Efectul ce-l poartă numele l-a adus însă cea mai mare faimă și recunoaștere internațională. În fapt este vorba de descoperirea unui fenomen fizic și pe această bază de folosire a transportului electroosmotic al apei. Electrozii tubulari negativi, introduși în zid pentru drenarea apei, sînt ventilați în regim laminar. Pe această cale se obține o uscare de două ori mai rapidă decît ventilația naturală sau în regim turbulent.

Merite deosebite revin inginerului Moraru și ca urmare a metodei sale de recuperare și conservare a frescelor și picturilor murale. Acest travaliu de mare migală l-a făcut să ajungă, între altele și la concluzii personale în legătură cu originea culorilor folosite de meșterii Evului Mediu românesc. Celebrul „albastru de Voroneț”, considerat de marea majoritate a specialiștilor ca fiind de

natură vegetală, este, în opinia interlocutorului nostru, alcătuit din mai multe culori obținute din pietre semiprețioase, succesiunea de nuanțe indicînd malahitul, malahitul în combinație cu azuritul, lazuritul și din nou amestecul acestuia cu malahitul.

Despre toate acestea am vorbit însă pe larg în suita de articole amintite mai sus. Dar de atunci au trecut mai bine de zece ani.

L-am întîlnit pe Dinu Moraru la INCERC, și tot în Laboratorul pentru combaterea umidității și consolidarea construcțiilor, aici unde, am înțeles curînd, a rămas, așa cum ni-l aminteam, același prizonier absolut al investigațiilor și soluțiilor novatoare, al lucrărilor de pionierat. Între timp, activitatea sa a fost onorată cu alte distincții și recunoașteri inter-

Medicina zidurilor vechi

naționale și, din nou, lista, acestora este mult prea mare pentru a o putea include în cuprinsul relatării noastre. În 1983 este repus membru activ al Academiei de științe din New York și, în același an, „Academician al națiunilor”, titlu oferit de Centrul internațional de studii și cercetări al Națiunilor. Un an mai tirziu devine membru al Academiei Bedriacensae cu titlul de „profesor academician” și este ales membru de onoare al Confederației internaționale a ordinului artiștilor. În sfîrșit, în 1984 i se înmînează Premiul Cultural Mondial, prima distincție oferită unui român de Centrul internațional de studii și cercetări al Națiunilor. Invențiile sale sînt din nou premiate în țară și peste hotare. Pentru merite în domeniul restaurării bunurilor culturale obține Medalia de aur a Academiei Italia, iar pentru lucrarea sa „Cupolă solară”, Diploma de onoare a Expoziției internaționale „Energia 83” de la Montreux. La Bruxelles, în același an, i se conferă și Medalia de argint pentru „Spirală solară focalizată”.

Iată deci că la 56 de ani, dar cu inima mereu tînără, Dinu Moraru continuă să-și conducă viața pe aceleași căi nebătute. Nimic altceva decît munca de laborator, nimic altceva în timpul liber decît muzica (1000 discuri în sertarele bibliotecii sale) și lectura (6000 volume stivuite într-o locuință în care activitatea pietonală este aproape exclusă). Știm: oamenii sîndiți de pasiuni dominante sînt, mulți dintre ei, niște originali. De aceea, nu odată, contemporanii le-au luat în deridere curiozitățile și le-au minimalizat meritele. Dar fără asemenea oameni, civilizația planetei ar fi făcut pași de melc.

Iată două exemple:

Acum cîțiva ani, Dinu Moraru s-a adresat serviciului de aprovizionare solicitînd o mie de mingi de ping-pong. Contabilul întreprinderii s-a interesat dacă nu cumva este vorba de o glumă sau de ceva mai grav. Dar inventatorul a demonstrat că are nevoie de aceste mini-sfere pentru a realiza structuri celulare, deci materiale cu goluri interioare, cu multiple domenii de aplicare: pentru termoizolarea construcțiilor, pentru protecția termică a construcțiilor prin reflectorizare, în realizarea de acoperișuri ușoare plane sau boltite. Ele mai pot fi folosite în construcții navale ca de exemplu: insule plutitoare, platforme de foraj marin, piste de aviație în mare, docuri flotante, batiscafuri și, călătorind pe vîlurile fanteziei, chiar orașe marine plutitoare.

O altă invenție de ultimă oră (brevet 82258, 14.VI.83) este așa numita „Apă hidrofoabă”, denumire șocantă deoarece apa nu poate fi înamica apei. În fapt este vorba de un mortar impregnat cu o soluție apoasă care împiedică pătrunderea apei în structurile de beton. Invenția a fost aplicată la mai multe blocuri din București și există de asemenea contracte de cercetare și aplicare cu întreprinderile județene de construcții Arad și Dolj. Un beneficiar interesat și activ s-a dovedit a fi ICRAI Giulești. Nu e greu de imaginat că prin extinderea metodei, igria va deveni o maladie învinsă. Să sperăm că va fi așa.

Soluțiile novatoare ale inventatorului Dinu Ștefan Moraru l-au impus pe plan mondial. Dar drumul său nu a fost mereu neted și nu întotdeauna s-a bucurat de aprecierea și solicitudinea unor colegi de breaslă. Cînd gîndirea și se smulge din plasa rutinei, spune un mare gînditor, poți fi sigur că, la început, vei fi neînțeles și frînat. Dar progresul este ireversibil prin legile adevărului.

LIVIU TIMBUS ■

Breviar științific

Electronica în halat alb

La Iași, studenții sînt inițiați tot mai mult în tainele logodnei dintre medicină și electronică. Cei de la politehnică au în orar disciplina de electronică medicală, după cum și medicii audiază și ei un astfel de curs. Sub coordonarea prorectorului IMF-ului, profesor Ion Hăuică laboratorul de bioelectrometrie instruieste viitorii specialiști, reciclează cadrele medicale, face explorări funcționale dintre cele mai sofisticate, și, totodată, este și locul unde s-au pus la punct o serie de tehnici și aparatură de vîrf în investigarea cu „mașinării” electronice a stării de sănătate. Din realizările șefului de lucrări Florin Topoliceanu și a inginerului Stelian Lozneanu, care adesea au avut alături și studenții în activitatea de inventică, cităm cîteva de o deosebită originalitate: o nouă metodă, care asociază ingenios termografia cu reografia, oferă un tablou complex al circulației periferice simultan în diverse zone prin indicarea temperaturii absolute și diferențiale a tesuturilor și puls-volumul relativ; tensiografatul în ale cărui trasee corelate cu tensiunea arterială se poate citi starea „stofei” vasculare; monitorizarea și controlul centralizat al debitelor de perfuzie în „reanimare”; instalația ce testează efectul vasodilatator al unor medicamente asupra coronarelor simultan în diverse porțiuni ale sistemului circulator; adaptarea traductorului de caterism cardiac și a aparatelor EKG pentru explorări ale turburărilor de tranzit ale tubului digestiv și căilor urinare; analiza fonocardiogramei pe calculator; procedeul de evaluare a trecerii de la pragul aeral la anaerob în timpul antrenamentelor prin urmărirea descărcărilor potențialelor musculare etc.

Ce mai poate să facă

Pagostenul

După ce a trecut prin furcile caudine ale verificărilor farmacologice ale prodecanului Ostin Mungiu și ale testelor clinice, preparatul Pagosten, realizat de colectivul de specialiști de la Spitalul Militar Iași condus de colonelul doctor Nicolae Oită, și-a dovedit virtuți peste cele întrezărite inițial. Acest medicament acționează prin efectele

lui energizante ca un regulator metabolic și un susținător de efort fizic și intelectual prelun-git. El se poate folosi în stările de astenie, este un adjuvant util în hepatitele cronice și în curele de dezintoxicare alcoolică și, împreună cu terapia hormonală, are efecte benefice în tratarea mastopatiilor, mastodiniilor și mastozelor fibro-chistice. Are eficiență în unele forme de obezitate hipertrofică și de hipertensiune arterială.

I.O.R. urcă în topul

cinematografic

La I.O.R., pe lîngă lentile, obiective fotografice și micro-scoape, adevărate prelungiri ale ochiului științei spre adîncurile materiei, a apărut un nou protagonist pentru distribuțiile filmelor. Indiferent de scenariile acestora, el va juca un rol principal și decisiv de la matinee și pînă la ultimul spectacol. Este vorba de recentul aparat de proiecție pentru filmele de 35 de milimetri. Care sînt calitățile noului produs? Prin soluții constructive ingenioase, specialiștii de aici au reușit să-l reducă greutatea la jumătate și să înlocuiască aliajele pe bază de aluminiu, metal energointensiv, cu altele mai puțin scumpe. Totodată, s-au îmbunătățit și o serie de caracteristici funcționale. Fluxul luminos a crescut, s-a mărit durata de proiecție, rebobinarea se face tot pe acest aparat, nu pe un dispozitiv separat, iar senzorii speciali cu care este dotat comută automat aparaturile între ele. Performant și competitiv, noul aparat aduce un evident plus de calitate în vizionarea peliculelor.

Electrotehnica, C.T.C.-ista

a semințelor

La Electrocontact — Botoșani, electrotehnica a fost invitată să-și spună părerea asupra în-sămînțării brazdei. Inginerii din întreprindere au conceput un utilaj complex care selecționează semințele active dintre cele inactive. Într-o înlătură tehnologică ingenioasă și originală, condensatorii, transistorii, potențimetrele „simt” în sămînță viitorul rod și fac o triere exigentă și eficientă. Astfel, în arătură vor ajunge numai cele sănătoase, barîndu-se calea celor sterile care ocupau teren degeaba. Niste oameni inimoși și pricepuți au semănat cu folos idei tehnice, întinzînd o mîină de ajutor agriculturii.

FLORIN CONDURATEANU ■

PE URMELE VECHILOR CIVILIZAȚII

Fascinația antichității (2)

Elamul și civilizația elamită. În sud-vestul Iranului de azi. Capitala: Susa. Vecin cu civilizațiile Sumer și Akkad. Scrierea proto-elamită: din 3000 î.e.n. În nordul Susei era Gutium sau Guttium, țara gutților (getilor?). Justiție organizată. „Pentru redactarea unui contract de căsătorie se cereau zece martori... Adoptarea poate fi reciprocă, astfel că doi oameni pot să se declare frați între ei... Ungchia donatorului (de bunuri), echivalentă cu amprente digitale de mai tirziu”. Scrierea elamită ieroglifică; au renunțat la ea, preluînd din Sumer scrierea cuneiformă. Limba elamită: caucaziană (nici indoeuropeană, nici semitică).

Civilizația enigmatică de pe Valea Indusului și răscoalele sclavilor. Indienii — în antichitate cel mai numeros popor din lume — cum și par să redevină în cîteva decenii. Un continent — cit privește varietatea limbilor — în principal — indoeuropene la nord-vest și dravidiene în sud. C. Daniel se îndoiește de baza științifică a celor ce susțin că indoeuropenii ar fi descins în India din regiunea carpato-pontică. Civilizație autohtonă — pe Valea Indusului, la Mohendjo-Daro și

Harappa din mileniul al III-lea î.e.n. Sate cu case în care se putea intra numai prin acoperiș, orașe mai vaste ca Roma sau cele din Sumer. Fiecare cetățean își avea sigiliul său propriu (ca azi în Japonia). Scrierea: „încă o enigmă pentru noi, cum enigmatic este și poporul care a locuit pe Valea Indusului, al cărui nume nu îl cunoaștem”. C. Daniel formulează niste ipoteze (p. 122), cu sugestii interesante, păcat că nu a avut răgazul să le dezvolte.

Ne-a atras atenția subcapitolul IX. Credințe și mituri, unde (p. 125), vorbind despre reprezentările de pe sigilii, se fac referiri la Tărtăria românească. De la descoperirea în România a celor trei tăblițe de lut cu pictograme, multe probleme și false-probleme au ridicat pentru cei care se ocupă de istoria mondială a scrisului.

C. Daniel nu intră în amănunț și nici în dispute. Cum textul tipărit este confuz, ne-am folosit de manuscris (prin amabilitatea doamnei Daniel). Constatăm că redacția a făcut modificări ce au ca rezultat minimalizarea, și drept stîngace, a primordialității pictogramelor de pe tăblițele de la Tărtăria asupra pictogramelor din Va-

lea Indusului și asupra celor proto-sumeriene și proto-elamite. Este, totuși, de așteptat să ajungem, fie și cu timpul, să acceptăm cu toții că cea mai veche scriere cunoscută în lume este cea de la Tărtăria (mileniul V î.e.n.), cu o mie de ani înaintea Sumerului). Savanții străini au explicat științific, inclusiv dovedind cu carbon 14, vechimea Tărtăriei. Mulți cercetători români au acceptat evidentă. Evenimentul descoperirii din 1961 a părut senzațional la început. Primii care l-au putut cuprinde au fost cei care cunosc temeinic dimensiunile civilizației proto-dacice. Sarmizegetusa e la o fugă de cal de Tărtăria. Între pictogramele de pe tăblițele de la Tărtăria și calendarul din Sarmizegetusa este spațiul ce va fi mobilat cu tot mai convingătoare valori ale înaltei spiritualități autohtone.

Semnălam din nou prezența acelor „munteni gutti, care locuiau dincolo de fluviul Eufurat, în Munții Zagros” și care au ajuns „să cucerească tot Imperiul Akkad” (p. 135).

C. Daniel lămurește în secțiunea următoare Care au fost fiul lui Het? Face istorie convingătoare din date fragile. Hi-tiții. Cel mai vechi oraș din lume, în Anatolia, acum opt mii de ani. Interesante, originale și originale și remarcabile aceste pagini — cum arată și Aurel Dragoș Munteanu într-un Cuvînt înainte. Imperiul Hitit: 1800—1200 î.e.n.

Urmează: Urartu și civilizația urartiană, căci hitiții sînt cuceriti de o coaliție formată din traci, ahei, carieni, iliri,

etrusci, sardini. Secolul VIII î.e.n., conflictele Urartu-Asiria. Invazia cimmericilor — sec. VII î.e.n. — asociați cu popoare tracie. Roata istoriei. Cităm: „De fapt, în decurs de mai puțin de un secol, marile imperii de pradă din Orient de Mijloc, Asiria, Urartu și Babilonul își află sfîrșitul. În anul 612 î.e.n. este cucerită Ninive, capitala Asiriei, către anii 590 va înceta să existe și regatul Urartu, iar Babilonul va fi cucerit, de persii lui Cyrus I în anul 539 î.e.n.”. Limba urartu-caucaziană. Armenii — urmași ai triburilor din statul Urartu. „Armenii, după Herodot, sînt colonisti ai frigienilor, care erau traci veniți din Asia Mică”. Scrierea hieroglifă — nedescrisă încă. Arta urartică și influența artei scite — „străină violenței, opresiunii și agresivității”.

Cartea se încheie cu Palmyra, cetatea de la răsucea drumurilor din desert. Oraș-cetate în Siria, în deceniul 7 din secolul III e.n. stăpînea Siria, Asia Mică și o parte din Egipt. Legătură bilaterală cu Dacia. Începuturile Palmyriei: ultimele secole ale mileniului III î.e.n.; durează pînă prin anii 270—280 ai noii ere: deci 2500 de ani. Centru arameic important. Limba imperiului persan. Numeroase opere ebraice erau redactate în arameică. C. Daniel trece fără să insiste — ar fi fost în situația să se autoaprecieze — peste manuscrisele de la Qumran (Marea Moartă). Aici savantul român este Specialiștul însuși, pe plan mondial.

Cartea lui C. Daniel: o călătorie pe o altă planetă — căci

într-un trecut fabulos — atrăgătoare și instructivă. Cicero-nel fericitilor drumeti este însă cu gîndul mereu acasă. Căările spre Dacia eternă îl readuc de peste tot în spațiul originar.

Cititorii ar fi fost mai fericiti dacă ar fi avut la îndemînă și Cuvîntul introductiv al autorului ce deschide manuscrisul, dar lipsește din carte (6 pagini dactilografiate). Merita a fi publicat — chiar dacă ar fi fost să aflăm doar că „în Europa primul studiu științific despre cultura orientală, cea otomană, a fost scris de un român în a doua jumătate a sec. al XV-lea. Autorul acestei cărți este un tînăr care în anul 1438 este luat prizonier la asediul unei cetăți în Transilvania și rămîne în captivitate otomană vreme de 20 de ani. Scăpînd din prizonierat, ajunge la Roma, unde între anii 1475 și 1481 scrie un tratat, despre obiceiurile și credințele turcilor otomani”. Pseudonim: Captivus septemotren-res sau Anonymus transylvanus. Călugărit — Frater Georgius. Marele turcolog german J. von Hammer spune: acesta este primul tratat scris despre turci. Tratatul românului s-a tipărit în 1509; edițiile următoare au fost prefăcute de Martin Luther însuși, apoi de Erasmus. În fine.

Cartea lui C. Daniel — o reușită. Iti sporește tristetea că un savant de talia și probitatea sa, un savant de care istoria veche a românilor mai avea mulți ani nevoie, a plecat prea devreme dintre noi.

LIVIU PETRINA ■

Metroul e al nostru; îl folosim ca adevărați beneficiari?

Metroul de la prima mușcătură de pământ a fost în atenția tuturor prin noutatea și interesul stîrnit. L-am urmărit, alături de confrăți, smulgîndu-l toate informațiile de interes colectiv, încît elementele construcției lui au ajuns... elemente de cultură generală.

De cîțiva ani, pe măsură ce tentaculele lui se ramifică, deschizîndu-se alte linii, întreprinderea de exploatare a metroului își face simțită prezența printr-o lume văzută de noi la pupitrul de comandă al vagoanelor. Cu ochii nedeziplinați de pe ceasul electronic mirîndu-ne că fiind un orar precis este deseori un joc al hazardului, de fiecare dată rostim admirația pentru acest perfect mijloc de transport. Din păcate, unii dintre călători vor să-l coboare în ochii noștri, dar de fapt se răsfrîng asupra lor gesturile necivilizate de deteriorare a interioarelor, de zgărfire a numelui pe interioare, pe scaune sau am văzut chiar urme de încălțăminte adidas pe vagoane.

La Depoul I.M.G.B. fac o călătorie în culisele magistralei a II-a. Traseul, la suprafață și subteran, este de 19,7 km, viteza maximă de deplasare a trenurilor de 50 km pe oră, timpul reglementar de oprire în stații 30 de secunde, cu excepția Pieței Unirii și Universității unde, datorită continuiei aglomerații, graficul pentru staționare permite 1 minut. Distanța între I.M.G.B. II — Pipera se parcurge în 30 de minute.

În arătoasă hală, sub nivelul privirii, la cele 8 linii se munceste non-stop. Două linii au întrebuințări speciale, de maximă importanță: una este rezervată pentru reparațiile vagoanelor cu ridicarea lor de pe osii; cealaltă, pe care se află un strung, reface profilurile roților, fără demontarea lor. Ing. Ion Lucian Manu, șeful Depoului I.M.G.B., după 33 de ani neîntrerupți la calea ferată, este la fel de tînăr în aspirațiile profesionale.

— Potrivit „graficului” meu reportericesc vă propun să alegem ca punct de plecare ora 4.00. Începe ziua mecanicului de tren, s-o urmărim...

— Respect orarul dvs. pentru că oricum ajungem la aceeași oră, a doua zi. Programul nostru,

în multe compartimente, este non-stop.

— Metroul funcționează doar de la 5 dimineața la 0,30?

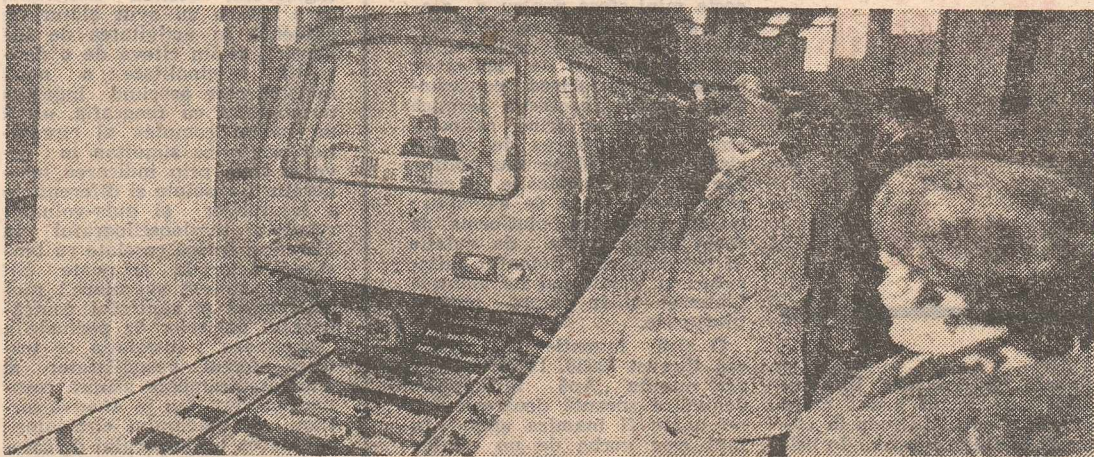
— Închidem ușile în stații la miezul nopții și le redeschidem în zori. Se odihnesc vagoanele, dar munca la o altă înfățișare, tot pentru siguranța călătoriei de a doua zi.

— Pătrundem și noi, călătorii, în intimitatea vieții dvs.?

— Noaptea subteranului sînt albe. Dacă ceva nu este clar, întrebați-mă!

— Treptat. Deocamdată ați rămas dator cu explicații la punctul de pornire. E ora 4.00.

— Mecanicii s-au trezit. Ei au încheiat cursa de la miezul nopții și conform regulamentului sînt obligați să-și petreacă noaptea la „hotelul” nostru. Avem 10 dormitoare, fiecare cu două paturi confortabile, cu tot dichisul, asternut curat, pijama, perie de dinți, trusă personală.

— Mi-am amintit că arhitectul depoului mi-a atras atenția asupra unui element esențial pentru psihic. Mecanicul, dimineața, trebuie să vadă soarele...

— Dormitoarele sînt la suprafață pentru a se înlătura sentimentul apăsător al claustrofobiei. 7 ore mecanicul trece numai prin galerii iluminate artificial. Socotiți că o treime din viața el o petrece departe de trepidația străzii, a orașului, fără să vadă un copac sau o floare, ascultînd numai zgomotul roților de tren.

— De ce este trezită cu o oră înaintea programului?

— Ziua de lucru a mecanicului începe la ora 4.00. În timp ce el s-a odihnit, alți 200 de tehnicieni au lucrat noaptea, pentru că numai atunci este posibil să se scoată de sub tensiune linia a 3-a care alimentează trenul. După o noapte de muncă intensă cei 200 părăsesc subteranul, numărați unul câte unul, pentru ca absența unuia să nu ducă la un accident grav cînd se reia traficul. Ca să ne asigurăm cît mai deplin, din ambele capete Pipera-I.M.G.B., pornesc, la ora 4.00, trenurile de control. Pe măsură ce ele înaintează, cu viteză redusă, mecanicul și agentul însoțitor supraveghează linia, tunelele să nu rămîină ceva, chiar oameni. Se comunică prin radio dispeceratul, alt compartiment cu viață non-stop, cu formula consacrată: „nimic nu se opune

rulării circulației trenurilor”. Abia după această comunicare se permite comunicarea în cursă. Tot atunci se deschid și ușile de acces în stații. Este ora 5.00.

— Bună-dimineața, tovarășe Lucian Manu!... Ce deosebeste munca unui mecanic al căilor ferate de un al metroului?

— Amîndoi trebuie să știe să conducă orice fel de tren.

— Aceasta e o asemănare...

— Dar, cum noi nu sîntem nici cale ferată, nici tramvai, încep diferențele impuse de manete speciale, de sistemul de semnalizare de la pupitrul de comandă. Monotonia drumului este însă elementul primordial cu care avem de luptat, și căreia îi ține piept bărbătește numai cine este perfect clădit fizic și psihic. Probele medicale sînt eliminatorii pentru un candidat la conducerea unui tren. Acum reluăm școala de meca-

vagon. Se pierd secunde prețioase pe traseu, mîrînd așteptarea cu 3—4—5 minute. Se înțimplă, și ceea ce n-am fi crezut posibil, ca „inima”, motorul trenului, să se oprească.

— Stop cardiac la metrou!

— La o folosință de numai 600 de km este de neacceptat un asemenea accident, pentru că sînt semnele clare ale unui lucru făcut de mintuală, nici vorbă de calitatea superioară care se impune unui obiect de folosință îndelungată. Este un subiect de meditație pentru unii călători...

— Scuzați-mă, nu vă înțeleg deloc!

— Printre călători sînt mulți producători ai „inimii”, livrată de Întreprinderea de mașini electrice București. De asemenea, „Electronica”, „23 August”, „E.M.I.”, ale căror produse intră în componența vagoanelor de la Arad, întîrzie cu regularitate

tovarășe Manu, că motorul, care a cedat după 600 km, ar fi fost în mers, între o stație și alta. Ce ar fi avut de făcut călătorii?

— Vă mulțumesc pentru această întrebare necesară. Siguranța circulației este asigurată prin mii de precauțiuni, dar, dacă s-ar produce o asemenea defecțiune călătorii sînt în deplină siguranță. Primul gest al dispeceratului ar fi să ordone scoaterea tensiunii electrice de la șina a 3-a, apoi s-ar aprinde lumina în subteran, s-ar monta la fiecare vagon cele patru scări pentru coborîre, care se găsesc sub bănci. Nimeni nu trebuie să aibă vreo inițiativă. Toată lumea trebuie să aștepte și să urmeze sfaturile mecanicului și ale ajutorului său. Se va coborî, în liniște, și călătorii vor fi însoțiți pînă la prima stație.

— În linii generale, întreaga țară își imaginează, a și văzut citeva ceva la televiziune, ce muncă eroică au depus constructorii pentru ca noi să traversăm un oraș ca Bucureștiul în numai 30 de minute.

— Vă menționez doar trei puncte speciale ca inventivitate de construcție, situate pe magistrala a II-a: subtraversarea Dimboviței, subtraversarea Magistralei I, subtraversarea lacurilor din zona Herăstrău-Floreasca. Lupta cu apa freatică, care este o caracteristică a solului bucureștean, este o altă dovadă a soluțiilor tehnico-ingenerești.

— Ca un beneficiar de zi cu zi al metroului, îngăduiți-mi citeva sugestii...

— Cu mare plăcere, vă invităm pe dv. și pe toți călătorii noștri să-și exprime părerile care pot perfecționa sistemul nostru de funcționare.

— Cred că ar trebui să se afișeze în toate stațiile sosirile, așa cum e scris în mersul trenurilor. Între orele: 5—6 (8 minute); între 6—8 (6 minute); între 8—12 (8 minute); între 12—19 (6 minute); între 19—21 (8 minute); între 21—24 (10 minute).

— Se lucrează la aceste grafice, care vor trebui schimbate, sperăm noi, după un scurt timp pentru că vom îmbunătăți orarul.

— Ar fi bine să se extindă inițiativa magistralei I, care își delectează călătorii cu muzică de bună calitate, creînd minute de destindere. Acolo, din plăcere, lăsăm să treacă trenul, așteptîndu-l pe următorul. Și dacă este posibil, ar fi util abonamentul, pentru a nu mai fi sîcîiți, de citeva ori pe zi, de măruntul pentru intrare. Și o ultimă observație, care nu vă privește, pentru că nu intră în activitatea sectorului dv., curățenia. Zeci de mii de oameni traversează holurile, stațiile, scările, e o muncă uriașă să se păstreze luciul mozaicurilor. Dar orice gospodină, dacă vrea să-și strălucească mobila o șterge de două ori într-o zi. Vă mulțumesc, tovarășe Manu, pentru răbdarea dv. în această „călătorie”, iscată de întrebări care nu sînt doar ale mele.

CARMEN DUMITRESCU ■

Necuviință

Cui nu i s-a întîmplat să roșească pentru necuviința cuiva? Întrebarea v-o pune un Stan-pățitul, acela fiind subsemnatul care am trecut printr-o asemenea stare vînzînd aruncată faolaltă cu gunoiul menajer, lîngă un container destinat mai multor blocuri de locuințe, niște piine care ar fi putut satura cel puțin un copil.

— Mare lucru, niște piine aruncate! ar putea îngăima unii. Și totuși... Să se confunde piinea, fie ea și întărită, învechită (!) cu gunoiul menajer?!

ȘTEFAN N. NEAGU ■

Note

Teava discordiei

Lui Dan Bărbulescu din Alea Fuiorului Nr. 6, Bloc Y3A, Scara 1, apartamentul 6 i s-a spart o teavă din baie. Teava nu era la vedere, ci undeva în perete. A început întîi să curgă la vecinul de jos, care a sesizat defecțiunea. Dan Bărbulescu s-a adresat imediat ICRAL — Sector gospodărie locativă Nr. 7 din bulevardul I.B. Tito pentru a solicita o intervenție de specialitate în vederea descoperirii cauzelor infiltrației și remedierii defecțiunii. A fost anunțat să stea acasă pentru că va veni cineva. Acel cineva n-a venit. Vecinul de jos, reclamă cu insistență defecțiunea. După două zile Dan Bărbulescu se mai învoiește o dată de la serviciu și merge din nou la SGL 7, unde vorbește cu șeful acestuia pentru a repartiza un instalator. Cînd aude că este vorba de blocul Y3A, șeful centrului refuză să trimită instalator pe motiv că asociația de locatari a refuzat să plătească suma de

aproximativ 6.200 lei, contravaloarea unor lucrări efectuate în luna noiembrie la subsolul uneia din aripile blocului — înlocuirea și repararea unor robinete de trecere. Tovarășul Bărbulescu roagă pe administratorul blocului, tovarășul Alecu Olaru să-l însoțească la centru pentru a limpezi lucrurile. Merg. Administratorul blocului dă scris că în 48 de ore va plăti suma datorată. Inginerul Săndulescu ia deci în considerare reclamația și repartizează un instalator la lucrare. La ora 13, instalatorul se prezintă la apartament, sparge perețele, constată că fisura este undeva în perete și pleacă spunînd că va reveni pentru remediere. L-a rugat pe tovarășul Bărbulescu, subinginer la Fabrica de pompe, să spargă dinșul în continuare pînă găsește fisura, promîndu-i că va reveni peste două zile să repare teava. N-a venit.

Între timp, președintele asociației și administratorul blocului, Nicolae Deușan și același Alecu Olaru, sfătuiindu-se și cu alți membri ai comitetului, au citit legea 5/1973 și HCM

860/1973 și au ajuns la concluzia că repararea intră în sarcina proprietarului, subsolul tehnic nefiînd parte comună, nefiînd luat în primire de către asociație.

Au hotărît deci să plătească doar dacă li se argumentează obligația de a plăti cu o dispoziție mai nouă, care să anuleze legea și HCM în vigoare.

Diferendul nu s-a soluționat, apostila șefului centrului pe cererea asociației nefiînd considerată de aceasta în măsură să schimbe dispoziții în vigoare.

Din proprie inițiativă sau din dispoziția unuia, instalatorul n-a mai venit.

La mijloc se află familia Bărbulescu sau mai corect spus familia Ragamentu, care locuiește sub apartamentul cu pricina și unde au loc infiltrațiile. Ele au fost oprite pentru un timp oarecare pentru că lucrînd la pompe tovarășul Bărbulescu s-a priceput să bandajeze teava și să remedieze provizoriu defecțiunea.

Pretenția conducerii asociației locatarilor este modestă, să li se arate temeiul în care tre-

bule să plătească. Trebuie doar să răspundă în fața locatarilor de felul cum cheltuie banii acestora. Această lege sau dispoziție, nu știu despre ce e vorba, nu le-a fost arătată.

Dan Bărbulescu, cel care ne-a sesizat situația, așteaptă să se ia o hotărîre. E dispus să plătească, dar nu are ce și nu știe cui. Ar fi chemat un instalator oarecare, ne spune, dar dacă se sparge teava și se produce o inundație, cine plătește paguba? A plătit chiria, e cu înțînărea la zi, este adică un om cît se poate de corect și se așteaptă să fie tratat cu aceeași corectitudine. Modul cum este tratat seamănă mai degrabă a represalii.

OPREA GEORGESCU ■

De la un cîntar la altul

Nestatornică mai este moda, însă noi tocmai de aceea o iubim, că nu stă împietrită, osificată, mumificată, croită o dată

pentru totdeauna, ci ne oferă tot timpul nouă și surprize. Să luăm, de pildă, zidirea corpului omenesc. Pînă mai ieri se considera că o conformație rotundă, plînută e un semn de sănătate excelentă și de prosperitate. Astăzi e invers. Se susține că bolile de inimă, de ficat, de plămîni, de rinichi, de nervi, de oase, de mușchi și toate relele posibile vin din kilogramele în plus pe care le are omul în constituția sa. De aceea, în convorbiri directe, de la om la om, în presă, la radio, la televiziune, în manuale, broșuri și tratate, medici și alte persoane binevoitoare ne sfătuiesc ca în loc să mincăm în neștiință, să facem totul pentru a slăbi cît mai mult. Deci, nu unt, nu costită, nu jambon, nu șuncă, nu pastramă, nu friptură, nu sarmale, nu piine, nu cozonac, nu vin, nu cafea, nu zahăr, nu ciocolată și multe alte nu-uri. Omul va minca spanac, varză, dovlecei, toate acestea fierte fără sare, brînză desărată, degresată, dezodorizată și decolorată, lapte smîlînit și mămăligă fără sare, totul udat bine cu o ceașcă plină ochi de ceai de coada șoricelului.

Cursa de plăcere

Între alții, în București, sînt foarte căutați zugravii. Au apărut, în ultima vreme, o mulțime. În afara celor care lucrează la unitățile de stat și cooperatiste, există cîțiva autorizati — trei, de pildă, în sectorul 1 și doar unul în sectorul 3 —, dar imensa majoritate o constituie cei ce fac, neautorizat, lucrări particulare. Ei stau pitii în umbra unor relații care fug de lumină, de lege. Omul care caută neapărat și grăbit un zugrav sfîrșește, nu o dată, prin a fi speculat sau angrenat într-un mecanism incorect, iar plata scoasă de la el rămîne, nediminuată de impozitul cuvenit statului, în buzunarul mesterului de ocazie. Pentru a-i zugrăvi apartamentul, solicitantul nu-i cere certificatul de calificare și, prea adesea, nici autorizație. Beneficiarul nu știe uneori nici numele întreg al zugravului, ori nu și-l amintește (depinde cine întreabă). Puține lucruri pot să-i asemene pe acești rafinați maestri ai unei înșelătorii groșiere ca abilitatea de a-și păstra în permanență un ascendent asupra clientului: el, mesterul, este cel solicitat, este foarte ocupat, acceptă tirgul doar ca pe un favor făcut celui ce plătește, el are întotdeauna clienți pe care-i amină pentru această, poate aduce cele mai bune materiale, desigur, dacă are de-a face cu un om care știe să aprecieze un serviciu, o culoare care se găsește greu, în fine, el, mesterul, ține în orice clipă friele și bicii în această cursă de plăcere. Clientul trebuie să fie încântat, pe postul său de bidiviu, plîns din cînd în cînd cu biciașă unor întîmplări pătite de alții, care au neglijat ceva. Totul pentru a i se induce omului mereu aceeași idee a dependenței bucuriei lui finale, de docilitatea și mina largă cu care își tratează binefacătorul. Beneficiarul acceptă, pe nesimțite, o postură de individ obligat celui alt, încît să se simtă dator să evite orice i-ar displace sau l-ar nemulțumi pe mesterul care ia mii, chiar zeci de mii de lei pentru zugrăvitul unui apartament. Unii nu au nici o îndoielă asupra faptului că materialele aduse de mester au fost furate. Acceptă un avantaj de acest gen pe care-l apără ascunzînd adevărul. Cum să crezi că acei care se închid bine în casă cu taina lor cu tot nu au ceva de ascuns?

De aici — dificultatea depistării faptelor. Care însă nu trebuie exagerată: n-ar folosi decît cercul incorecții. Și, de altfel, înfruntînd toate aceste impedimente în documentare, sîntem în măsură să probăm, în cele ce urmează, că nu este imposibil să se descurece itele unor urzeli atît de incurcate. După cum se va vedea, nu este de loc vorba de persoane intangibile, așa cum ne sugera cineva într-un caz, cu aerul că ne dă un sfîlt înțelept, nici nu este lezată, ci, dimpotrivă, întărit prestigiul unei întreprinderi prin despărțirea fermă a celor incorecți de majoritatea muncitorilor cinstiți; ține de sănătatea morală a colectivității lupta cu orice fel de înșelătorie; în fine, nu vine decît

din arsenalul celor lipsiți de scrupule orice încercare de a determina ocolirea, diminuarea importanței faptelor „nevăzute”. De două ori, pe parcursul documentării, semnatarul acestor rînduri a fost pus la încercare cu asemenea mijloace, dar să nu anticipăm.

O afirmație repetată

Vasile Vlăduță, directorul I.C.R.A.L. „Colentina”: „Particularii sînt mulți, dar cine-i știe?! N-avem o evidență a lor. (?!?) n.n.). Materialele le fură mulți de la stat și le vind clienților sau le spun că le lucrează mai ieftin”. Vasile Mic, șeful serviciului impozite și taxe de la Circumscripția financiară a sectorului 1: „Nu nevăzuți, că ațiia oameni îi văd și lucrează mină-n mină cu ei. Sînt clandestini, nu nevăzuți! E plin Bucureștiul de mesteri care lucrează clandestin”. Corneliu Moncea, șeful S.G.L. 3 al I.C.R.A.L. „Pajura”: „Zugravii particulari? Au împințit Bucureștiul!”. Done Bălan, șeful serviciului impozite și taxe de la circumscripția financiară a

„Particularii lucrează, de regulă, cu materialele lor, pe care, de fapt, nu le cumpără, le fură. Cei încadrați ca zugravi le fac nevăzute chiar de la unitățile de unde își ridică retribuția și unde nici nu-și respectă programul fiindcă dau fuga să-și facă lucrările particulare”, ne spune tovarășul Corneliu Moncea. Nu, la unitatea dînsului nu se întîmplă asemenea lucruri. Aici zugravii sînt corecți, sau cel puțin așa declară șeful. Ce-i de făcut cu aceia care lucrează clandestin? „Numai circumscripțiile financiare au competența de a interveni”, ne asigură interlocutorul. Deși continuă absolut trîsnitor: „E drept că eu am o autorizație de control. Răspund de toate lucrările neautorizate (s.n.). Dar eu pot doar sesiza circumscripția financiară. Pentru asta însă trebuie să-i prinzi. Cine-i prinzi? De, fapt, acum, iarna, lucrează mai puțini. Cum ies ghiociei, ies și ei. Și zugravii, și faianțarii, și alții”. Deci, ar trebui prinși, însă nimeni nu-i prinde. Variantă modernă, stilizată a jocului „De-a baba oarba”? Tovarășul Moncea

„Eu am opt zugravi în subordine și mai mulți nici nu sînt necesari, n-ar avea ce face”. (Corneliu Moncea). „Avem vreo 400 de zugravi, la Cooperativa Constructorul, dar nu sînt solicitați la care să lucreze cît ar putea ei. (Președintele Nicolae Băuș). Oare de bine, de repede cum lucrează: de frumos cum se poartă îi evită cetățenii și umblă ei, așa bezmetici, să găsească niște particulari cărora să le dea cît vor cere și pe care să nu aibă nici cui îi reclama, la nevoie? Nu pare de crezut. Ar fi de mirare. Și totuși acolo unde ar trebui nimeni nu se miră, nu-i bate capul și pare a nu pricepe nimic. Cu înversunare — nimic! Cu candoare — uneori prost mimată — oameni în aparență serioși joacă rolul babei oarbe din saga cu dînsa legată la ochi. Dar proliferarea nevăzuților pe care îi vede atîta lume — în afara celor care ar trebui să-i vadă — este favorizată de încă multe obiceiuri, scăpări, deficiențe, de iluzia unor raționamente economice care, în realitate, păgubesc statul de sume mult mai

culare, îi dau afară”. Așa ne spune tovarășul Vasile Vlăduță. Scurt și cuprinzător. Numai că e bine să ne convingem de adevăr.

„Pe clandestini, cînd îi prindem, îi obligăm, uneori, să plătească impozit și pe doi ani retroactiv. Dar sînt mulți clandestini. De obicei, lucrători de la I.C.R.A.L.-uri și de pe șantierelor de construcții. Să vă dau un exemplu. La blocul în care locuiesc eu, I.C.R.A.L.-ul a zugrăvit fațada. Cît credeți că a durat? Doi ani! Ei bine, în acești doi ani, dacă n-au făcut clandestin o sută de apartamente, n-au făcut nimic”. (Vasile Mic).

Dar omul s-a jenant deși este șeful unui serviciu de impozite — să facă o verificare a faptelor. Fapte la care, într-un anumit fel, a asistat. Doi ani! Fapte de care, iată, nu se îndoiește. De ce s-a sfîșit? Păi, chiar la vecini... Deși mai avea și convingerea, cum ne spune, că acolo nu se fura numai din timpul retribuit de stat, ci și din materiale. O fi ea bună delicatetea, dar în asemenea împrejurări prea este în favoarea autorilor unor fapte la adresa cărora același delicat tună și fulgeră de față cu noi.

Alteori, unii par să-și aducă aminte de datoriile pe care le au. „Pe unul l-au depistat inspectorii noștri lucrînd acasă la un doctor. Dar zugravul a explicat că muncește gratuit, fiindcă a fost internat la acel doctor și s-a bucurat de îngrijiri deosebite, tot fără să-i dea bani”. (Mihai Ulmeanu, șeful serviciului impozite și taxe pe Capitală).

Mai sînt și asociații de locatari care închid ochii dacă mesterii cu care încheie convenții nu sînt autorizați.

La S.G.L. 3 din I.C.R.A.L. „Colentina” ni s-a relatat că instalatorul Marian Moraru a fost reclamat, între alții, de Horia Șapcă (strada Luncoșeilor nr. 1, blocul 54, sc. 1, ap. 2) pentru că i-a luat bani, în postură de particular, și nici nu i-a făcut reparația. Sunăm la ușa lui H.S. Deschide soția și ne spune din prag: „Sotul meu nu este acasă. N-avem nimic de reclamat! (Deși nu pusem această întrebare — n.n.). Ni s-a reparat instalația, dar nu ne-a costat nici un ban. N-am plătit nimic, nici mesterului nici la I.C.R.A.L. Da, am și zugrăvit. Cu materialul nostru. Tot cei de la întreprindere au lucrat, dar nici pentru asta n-am plătit absolut nimic”. Adăugăm că la întreprindere nu se știe nimic despre zugrăvitul de aici.

„După primirea apartamentului nr. 25, bl. 2 bis, sc. A, bulevardul Republicii nr. 65) l-am rezugrăvit. Asta spune totul: a trebuit să rezugrăvim. Nu mai știu cît am plătit. Au trecut aproape trei ani. Pe cont propriu. A durat destul. Veneau după program. Cînd terminau acolo. Zugravii de meserie, sigur”. Pe aceeași scară, la apartamentul 31 ni s-a spus cu amabilitate: „Vorbiți mai bine cu alții. Noi ne-am zugrăvit pe cont propriu. De durat a durat poate un an. Nu ne-am grăbit. Aveam unde sta. Nu mai știu cît am plătit. Vorbiți mai bine cu alții”.

(Va urma)

DORIN GHERGHINESCU ■

Ancheta Flacăra

Nu știți cumva un zugrav?

sectorului 3: „Sînt mulți asemenea evazionisti”.

Nimeni nu se îndoiește că numărul acestora a crescut, dar nimeni nu știe cine sînt. În calea depistării lor se ridică o mare diversitate de piedici. Unele decurgînd chiar din blînda indiferență cu care nu puțini zic: „Păi, chiar între vecini să controlez?” Sau: „În sector la mine?” (Deși nici n-a cumpărat, nici n-a moștenit și, de fapt, nici nu-l doare capul pentru cît este de curată cămașa celui sector al lui).

N-avem ce le face

Cine să-și închipuie că I.C.R.A.L.-urile ar putea avea o evidență cu cei pe care „nu-i prinde nimeni”? Aparenta sfială cu care tovarășul director mărturisea autocritic precum că nu are o asemenea evidență nu este decît unul din nenumăratele amănunte sau mici secrete cu care diverși binevoitori vor să te conducă la concluzia fără bătaie de cap că n-ar fi nimic de făcut, că, în fond, sînt atîtea alte probleme mari ale lumii de care ai face mai bine dacă te-ai interesa. (Cînd nu se ajunge chiar la bătrîneasca seninătate de circumdă din: „Ce, parcă o să schimbi dumneata lumea?”) Zugravii? Un fleac!, par ei să spună. Și, apoi, nici nu poți să le dai de urmă. Pierdere de vreme! Apoi, ce? Ei fură banii clientului? Îi dă omul singur. Ba mai și insistă să i se facă hatîrul. Că uneori este doar un hatîr imaginar, poate. Dar, de multe ori clientul iese și el în cîștig. De aceea nici nu suflă o vorbă. (Iarși aluzie la intratabilele furturi de materiale.) Zugravilor, oricum, „n-avem ce le face”!

chiar ne spune o poveste aproape interesantă. „Am auzit că sînt niște particulari prin zona noastră care lucrează în contul unei bătrîne octogenare autorizată ca zugrav. Dar nimeni nu știe cum, o cheamă și nici nu le-am dat de urmă”. În cazul acesta ar trebui să admitem că baba nu e baba.

Dar ce fel de autorizație va fi fiind aceea despre care vorbește el și la ce îi va fi folosind este greu de înțeles. Vă rugăm să recitiți cuvintele sale în legătură cu ea.

„Cel ce zugrăvește sau a zugrăvit cu particular nu te primește în casă. N-avem cum să-i depistăm”, ne spune și tovarășul Grigore Tudor, directorul Administrației financiare. Deci nimic de făcut. Să ne gîndim.

Factori favorizanți

Între lucrurile care îl conduc pe cetățean spre zugravul particular sînt și dificultatea de a-și procura singur materialele, și informarea incorectă asupra condițiilor în care se lucrează la stat, ca și calitatea și durata lucrărilor făcute, de pildă, de I.C.R.A.L. Desigur, nu numai acestea. Este însă limpede că lumina zilei că, dacă unitățile specializate ar răspunde cu promptitudine solicitărilor, dacă ar asigura lucrări de cea mai bună calitate, fără tergiversări și fără tracasarea clientului, atunci el ar avea de ce să prefere să-și zugrăvească în aceste condiții în care i se și garantează lucrarea. Mai ales că particularii nu cer cu obstinție mai puțin, în toate cazurile, după cum se va vedea. Or, efectul pe dos arată că și în zona cauzei cineva pune carul înaintea boilor. Am întîlnit destule elemente care o ilustrează.

Note

O excepție?

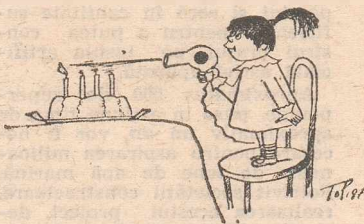
În prima lună a acestui an, am întîlnit un om deosebit. Seadam pe un scaun în troleibuzul 92, marți 19 ianuarie, dimineața. Mă gîndeam la problemele spre care mă îndreptam. O voce plăcută de femeie mi-a

atras atenția. Îmi spunea simplu: bună ziua! Apoi m-a rugat să-i arăt legitimația de călătorie. Și la fel s-a adresat, pe rînd, tuturor călătorilor. Abia după ce am coborît, și eu și dînsa, la Universitate, mi-am revenit din buimăceală: nicio dată nu mi se mai întîmplase așa ceva! Am ajuns-o din urmă și am rugat-o să-mi spună dacă adresarea cu bună ziua către călătorii din mijloacele de transport în comun este prevăzută în instrucțiunile de serviciu ale controlorilor I.T.B. S-a mirat de întrebare. „Nu trebuie neapărat să-ți spună sefii ierarhici cum să te porți. De la părinți știu că, atunci cînd mă adresez cuiva, trebuie să încep prin a spune bună ziua. Și nu mi se pare obositor c-o fac într-o zi chiar de sute de ori. Munca noastră este uneori puțin îngrădă, dar ne putem îndeplini îndatoririle fără să facem rabat la comportare”.

Se numește Mioara Coste, controlor cu nr. 90640 din grupa nr. 9 a Depoului Nițu Vasile. Deocamdată este o excepție.

REGHINA VÂRVICI ■

ION D. GOIA ■

C. TOPAN ■

N-am putut nici eu rezista prețioaselor îndemnuri de mai sus și am pornit la acțiune. După un timp, trec pe la poli-clinică, îmi mai dă medicul o seamă de sfaturi și mă cîntăresc. Slăbisem 4 kilograme. Luată, în sine, pierderea în greutate nu e prea grozavă, însă pentru mine ea valorează milioane, întrucît îmi dă prilejul să pronunț și eu formula magică: „decî, se poate”. Mă gîndesc chiar să serbez evenimentul prin trei zile țepene de post negru. Plec în culmea bucuriei. Ajuns în fața magazinului de lingă Televiziune, zăresc un cîntar, din acelea cu monedă. Ce filosof a spus că fericirea omului este compusă din bucurii mărunte? Da, nu pot rezista tentației de a mai privi o dată cum acul cîntarului, de obicei bășos și zeflemist, este siljit să-și termine urcușul cu 4 despărțituri mai jos decît ar fi făcut-o acum trei săptămîni! Dar acul indică 76 kg. Ceva nu e în ordine. Mă înclin puțin la dreapta — acul merge la 82 kg, puțin la stînga, indicatorul se duce la 70 kg, revin în poziție centrală, pe cadran citesc 78 kg. Bucuria

pe care scontam îmi scapă printre degete. Nu-i nimic, îmi spun, mai sînt și alte cîntare, mă revanșez eu acolo. Ajung la cel de pe Calea Victoriei, de lingă „Tăndărică” — 86 kg; la cel de la „Romarta copiilor” — 90 kg; lingă statuia lui Spiru Haret — 84 kg; lingă cea a lui Gheorghe Lazăr — 88 kg. Mă uit cu speranță spre Mihai Viteazul, dar el n-avea cîntar. Și nici Eliade nu fusese dotat cu un asemenea utilaj. Dar vizavi, pe trotuar, lingă „Romarta”, zăresc iarși binecunoscuta, de-acum, siluetă roșie: 80 kg. Lingă Hanul lui Manuc — 76 kg. Ultima speranță — cîntarul de lingă intrarea în pasajul subteran din Piața Scînteii. Dar dacă toate cîntarele de pînă acum se aflau într-un fel de grevă perlată, adică se făceau că funcționează, acesta, din Piața Scînteii, se află în grevă în chipul cel mai limpede — nu arată nimic, zero kilograme. Moneda însă o ia.

La capătul acestui periplu mi-a părut rău nu de banii dați în zadar (cîți alții n-am pierdut eu!), ci de faptul că lingă statuia lui Mihai Viteazul nu se pusesse

● Primul ministru al Turciei, Turgüt Ozal, a declarat la o conferință de presă ținută la Istanbul că Marea Egee va trebui să devină pe viitor „o punte a păcii și cooperării” între țara sa și Grecia. El a arătat că împreună cu primul ministru al Greciei, Andreas Papandreu, a convenit, în cadrul convorbirilor desfășurate în orașul elvețian Davos, ca, prin realizarea unor pași concreți în direcția cooperării bilaterale în domeniile economiei, comerțului, întreprinderilor mixte, culturii și turismului, să se creeze o atmosferă de încredere reciprocă între cele două țări. Turgüt Ozal a relevat, de asemenea, că

se va întâlni cu omologul său grec din nou în luna martie, la Bruxelles, și că are în vedere o vizită la Atena, în iunie a.c.

● Mauno Koivisto a fost reales în funcția de președinte al Finlandei pentru un nou mandat de șase ani. Pentru el au votat 189 de electori, dintr-un total de 301.

● Comisia Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S. pentru cercetarea suplimentară a materialelor privind represaliile din anii '30-'40 și de la începutul anilor '50 a ascultat o informare a președintelui

Tribunalului Suprem al U.R.S.S. privind procesul intentat lui N. Buharin, A. Rikov, A. Rozengolt, M. Cernov, P. Bulanov, L. Levin, I. Kazakov, V. Maksimov-Dikovski, P. Kriucikov și H. Rakovski, care au fost trași la răspundere penală pentru apartenența la așa-zisul „bloc antisovietic troțkist de dreapta”. Aceste persoane au fost condamnate de Colegiul militar al Tribunalului Suprem al U.R.S.S. în martie 1938, fiind acuzate că, din însărcinarea unor servicii de spionaj din state ostile Uniunii Sovietice, au organizat un grup conspirativ în scopul răsturnării orânduirii sociale și din

U.R.S.S., au desfășurat o activitate diversionistă și teroristă. După cum s-a stabilit, ancheta preliminară în acest proces s-a desfășurat prin încălcarea grosolană a legalității, realitatea fiind falsificată, obținându-se, prin metode nepermise, recunoașterea vinovăției din partea acuzaților. Comisia menționată a luat notă de declarația președintelui Tribunalului Suprem al U.R.S.S., potrivit căreia plerarea Tribunalului Suprem, prin hotărârea din 4 februarie 1988, a anulat sentința pronunțată de colegiul militar în legătură cu inculpații mai sus numiți și a clasat dosarul din lipsă de dovezi.

Comentariul săptămânii

Cooperarea interbalcanică

Este cunoscut că pentru realizarea păcii și înțelegerii în lume, securitatea și cooperarea pe continentul european au o importanță vitală. În această privință sint bine cunoscute și larg apreciate eforturile românești pentru realizarea unei Europe unite, fără arme atomice, fără blocuri militare, a unei Europe a destinderii și colaborării fructuoase între toate statele și popoarele de pe continent. O componentă de cea mai mare însemnătate a destinderii și cooperării europene o constituie colaborarea, buna vecinătate și securitatea în Balcani, obiective pentru înfăptuirea cărora România a depus și depune, cu deosebire în ultimele două decenii, eforturi mari și susținute.

Aceste eforturi vizează în primul rând transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii, lipsită de arme nucleare și chimice, o zonă în care toate problemele dintre state să se rezolve exclusiv pe cale politică, prin tratative. Pe linia preocupărilor pentru consolidarea păcii și promovarea dezarmării, pentru însănătoșirea climatului politic din Balcani, s-a înscris și inițiativa, lansată la București la sfârșitul anului 1985 de conducătorii României și Bulgariei, cu privire la realizarea în Balcani a unei zone fără arme chimice. Eforturile românești vizează, în același timp, transformarea Balcanilor într-o regiune a colaborării pașnice, a conlucrării în direcția dezvoltării economico-sociale a fiecărei națiuni, a ridicării fiecărui popor. În acest scop, România a promovat, mai ales după Congresul al IX-lea al partidului, ample contacte cu toate statele din Balcani, a acționat permanent, pornind de la orientările de bază ale politicii sale externe, pentru întărirea multilaterală a raporturilor de prietenie cu țările din zonă. O expresie sintetică a acestor preocupări o reprezintă cele aproape 90 de întâlniri ale președintelui Nicolae Ceaușescu cu șefii de stat sau de guvern din Bulgaria, Grecia, Iugoslavia și Turcia, documentele, acordurile și înțelegerile convenite, care au asigurat perspective durabile conlucrării bilaterale. Țara noastră a adus o importantă contribuție la buna desfășurare a unui șir de reuniuni interbalcanice, a salutat propunerile și acțiunile altor state din Balcani având drept țel promovarea cooperării, înțelegerii și bunei vecinătăți între țările din peninsula, propuneri cărora le-a acordat întregul său sprijin. Se știe că nu de mult a luat sfârșit și din punct de vedere juridic starea de război dintre Grecia și Albania, instituită în 1940, și că în ultimul timp s-au îmbunătățit simțitor relațiile greco-turce.

În șirul acțiunilor și inițiativelor românești referitoare la Balcani se înscrie și propunerea președintelui Nicolae Ceaușescu privind organizarea unei întâlniri la nivel înalt a statelor balcanice, la care să fie discutate aspecte ale întăririi încrederii în regiune, problemele ce există între unele state de aici, precum și noi măsuri de dinamizare și extindere a cooperării, trecerea la transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii și bunei vecinătăți, liberă de arme nucleare și chimice, de baze și de arme străine.

„Considerăm — arăta șeful statului român — că este timpul să trecem la acțiuni mai concrete în direcția înfăptuirii în Balcani a unei zone fără arme nucleare, fără baze militare străine. Să transformăm Balcanii într-o regiune a colaborării pașnice, să dezvoltăm conlucrarea în direcția dezvoltării economico-sociale a fiecărei națiuni, a ridicării bunăstării fiecărui popor! În acest spirit ne pronunțăm pentru trecerea neîntârziată la pregătirea organizării unei conferințe la nivel înalt a statelor din Balcani, consacrată realizării acestor obiective”.

După cum este cunoscut, la Belgrad urmează să se întâlnească miniștrii de externe ai Albaniei, Bulgariei, Greciei, României, Turciei și țării gazdă. Fiind prima întâlnire de acest fel la care participă toate cele șase țări balcanice, se exprimă speranța că ea va marca un pas important pe calea spre destindere și înțelegere, că ea va fi de natură să deschidă perspective pozitive dezvoltării ulterioare a acestui proces, marcând astfel o etapă rodnică spre forme superioare de abordare a problemelor colaborării și înțelegerii dintre statele din Balcani. România este hotărâtă să-și aducă întreaga contribuție la buna desfășurare a reuniunii de la Belgrad, cu convingerea că ea va favoriza îmbunătățirea în continuare a climatului politic general, va slui cauzei destinderii, înțelegerii și cooperării în regiune, în Europa și pe tot globul.

ION D. GOIA ■

Zilele de după

Ne interesează computerul, pe noi, cititorii rubricii de față, nu de pe poziția constructorului și nici a proiectantului de programe. Ne mină vîntul în apropierea sa cită vreme s-a implicat și se va implica în traiecul informației în alergătura ei de cursă lungă. Și, deocamdată, se implică. Și nu sint semne că ar avea de gînd să abandoneze această deprindere. În consecință, ni se dă dreptul să-l urmăm pașii. Încotro trage și cu ce gânduri? Cum va arăta înălțimea sa calculatorul în ziua de după ziua de azi cînd îl știm la față, îl prețuim și dacă unii nu am început a-l folosi, ne pregătim să facem asta, cu deplina convingere în necesitatea

sa, în siguranță, alături de el, a mersului înainte. De fapt, am mai putea da înapoi? I-am încredințat atîtea să facă, încît cine și-ar mai îngădui riscul să gîndească să dea, eventual, la loc comanda? Cu picioarele bine înfipte în solul activităților de tot felul, computerul se proiectează cu voluptate în oglinzile viitorului, în tunică de campion al olimpiadelor tehnice desfășurate în lungul tuturor celor patru anotimpuri. Va fi, cel așteptat să sosească cu drepturi depline în clubul computerelor în următorul deceniu, de zece ori mai puternic decît personajele aflate în exercițiu la ora de față. Materialele aflate la dispoziție, progresele așteptate în materie de programe pregătesc terenul pentru a face din calculatorul în drum spre noi un instrument intelectual de masă. Urmează să devină, spun optimiștii, la fel de prezent și în trebuințat ca și azi telefonul.

Chiar dacă, în jurul nostru, se strîmbă din nas, privindu-se pe sub sprincenele încruntate spre camaradul instalat la pupitrul cu gînduri, totuși, de într-ajutorare tovarășească. Cel mai de curînd exemplu ni-l oferă crahul toamnei trecute de pe Wall Street. Cînd s-a întîmplat acolo ce s-a întîmplat cu monedele din lumea bună nu puțini au ridicat degetul spre computer, învinuindu-l că amplifică, dacă nu chiar provoacă el, personal, criza. O asemenea acuză are loc în legătură cu problema implantării unei tehnologii rafinate și puternice într-un context socio-economic ale cărui componente prezintă caracteristici foarte diferite. Omul, atît din punct de vedere psihologic cit și fiziologic, efectuează întotdeauna operații de sinteză și integrare. Pe cînd caracteristicile aparatelor informatice, împreună cu rapiditatea funcționării lor, împiedică adesea această sinteză, obligînd beneficiarul să ia decizii importante și pline de consecințe cu iuteala cu care omul nu este obișnuit.

Omul pradă oricărei fluctuații, este obligat să dea curs în timp real oricărei informații fără a avea timp să evalueze pe deplin consecințele acțiunilor sale. Ca să scape, el este tentat și justificat să încerce să depășească limitele de cantitate de sarcini tot mai mare, decizîndu-se chiar să pazeze luarea de hotărîri de ultimă oră computerelor.

Ceea ce frîmîntă este altceva: rigiditatea mașinilor de calcul, capacitatea lor fenomenală de a reduce cultura la informație și a degrada informația la o pură dată pare să aducă după sine un neconvenabil element de fragilitate și instabilitate. Aceste caracteristici ale computerului nu au fost pînă acum corectate. Să nu mai reușească omul a ține pasul cu puternicul catalizator de activitate și decizii pe care și l-a construit? Da de unde, ni se spune liniștitor. Doar dacă ar vrea să lase computerului întreaga sa activitate. Ceea ce, s-ar dovedi îndoielnic. Prin urmare, este de așteptat ca printr-un drum în sens invers să recupereze timpul pentru decizii, instituind raporturi mai convenabile, sub toate aspectele, între el și mașină.

În această direcție pare a fi concentrată ofensiva inteligenței omului pusă în serviciul viitorilor săi aliați.

NEAGU UDROIU ■

O Atlantidă japoneză?!

Un oraș-stat independent, de dimensiunea orașului Tokyo, ar putea să apară în mijlocul Oceanului Pacific, departe de orice pămînt existent, dacă acest proiect, lansat de Shimizu, una dintre societățile edilitare nipone cele mai importante, va deveni realitate. Teritoriul, cu o suprafață de aproximativ 700 de kilometri pătrați, va fi construit prin ridicarea unui dig circular gigat, cu un diametru de 30 de kilometri și cu înălțime echivalentă cu cea a unui edificiu de 30 de etaje, ancorat pe fundul mării. Apa din interiorul digului va fi eliminată, pînă cînd se va vedea fundul mării, iar apoi aici se va aduce pămînt și rocă în cantitate suficientă pentru a putea construi orașul, pe insula artificială astfel apărută.

Aproximativ 500 de superpompe, puse în acțiune timp de aproximativ un an, vor fi necesare pentru aspirarea milioane de tone de apă marină. Potrivit societății constructoare, realizarea acestui proiect, denumit „Marinnation” (națiunea marină) va dura 12 ani. Un reprezentant al firmei Shimizu, Tadahiko Okumura, afirmă că acest oraș-stat este conceput să

adăpostească aproximativ un milion de oameni și va trebui să dispună de două aeroporturi și de un port maritim.

Nu este încă clar dacă o asemenea entitate teritorială, fără precedent în lume, va fi conformă prevederilor dreptului internațional: Okumura afirmă: „Vor fi multe probleme politice și sociale de rezolvat înainte de a trece la realizarea acestui proiect. Trebuie să găsim o modalitate de a obține un consens la scară mondială în ce privește „Marinnation”.

Ziarul italian „Corriere della Serra” arăta că proiectul reaminteste de mitica Atlantidă, care, potrivit unor surse antice, s-ar fi scufundat în mare. Fîrrește, acum este vorba de o Atlantidă care apare din mare. Și nu la proporțiile miticului continent. Shimizu a lansat deja primele acțiuni pentru realizarea proiectului acordînd fonduri de circa 30 milioane de yenii unui grup de lucru, condus de Okumura, care se va ocupa de identificarea zonei celei mai adecvate pentru plasarea în spațiu a acestei „Marinnation”.

Un coleg al lui Okumura, Hitoshi Kawashima, a declarat la rîndul său ziarului „Corriere della Serra”: „Nu putem să întreprindem singuri o lucrare atît de impresionantă” și a precizat că, în acest scop, firma japoneză va încerca să atragă interesul și să obțină sprijinul unor societăți din întreaga lume, nu numai din Japonia. Potrivit intențiilor firmei Shimizu, „Marinnation” nu urmează să fie o colonie japoneză, ci un porto-franco, care să poată rivaliza cu Hong Kongul. (După cum se știe, porto franco este un port cu regim vamal specific, în care mărfurile importate sau aflate în tranzit sint scutite de taxe de înțrăre și de ieșire). Deci, pe cînd Atlantida japoneză?

ROMEO NĂDAȘAN ■

Cristalul fericirii

Unii îl folosesc pentru a se adînci în meditație. Alții îl pun sub pernă pentru a dormi mai bine. Este recomandat să fie purtat în buzunar sau la gît pentru a ranforsa concentrarea necesară unei întregi zile de lucru în fața computerului. Apoi sint „vindecătorii” care-l folosesc pentru tratamentul oricărei maladii, de la artrite și scleroze multiple la SIDA. Obiectul acestei noi manii colective a americanilor îl constituie cristalul, mineral extras din rocă și numit după înfățișare cuarț, ametist, topaz, care, spu-

nea Shirley Mac Laine, convinșă de puterile ascunse ale acestor pietre de calitate superioară, fac bine la corp și la inimă.

O antică cunoștință terapeutică din vremea Atlantidei și Lemuriei — teritorii care nu sîm de-au existat vreodată — a ieșit la lumină spre binele oamenilor, explica Katrina Raphaell, una din cele mai cunoscute cristal-vindecătoare. Ea, fostă infirmieră, care susține că în urmă cu puțină vreme a vindecat de scleroză multiplă o bătrînă neputincioasă, a scris, în urma unei inspirații divine două cărți „Crystal Enlightenment” (Iluminarea cristalină) și „Crystal Healing” (Cristale medicamentoase). La Taos, New Mexico ea a deschis Academia de Cristal pentru Arta Avansată a Vindecării. „Descurcarea americană organizează cursuri de o săptămînă contra 500 de dolari pentru amatori și experți, iar clienții nu lipsesc: oameni stresați din marile aglomerări citadine care se agită și de această piatră strălucitoare pentru un pic de liniște, vindecători în curs de formare care cu ajutorul cristalului „întîr în contact cu ei înșiși(?)”, își curăță eul, își deschid inima pentru a deveni buni terapeuți”.

Nu toate cristalele sint egale. Cuarțul este universal, amplifică energiile și le înmagazinează. Cuarțul roz lucrează pentru inimă, iar ametistul întărește mintea, își anunța clienții o blondă vinzătoare de la un magazin de specialitate din Manhattan. Într-un alt magazin, Gem Stoned din East Village, a fost adus un uriaș cuarț roz botezat Rosy. Pe el scrie: „vin din Madagascara. Pot să te tratez cu tandrețe și bucurie. Cînd te afli în fața mea deschide brațele și inima și lasă-mă să te pătrund”. Lîngă Rosy se află un ciocan cu care doritorii (plătitorii) pot desprinde o bucată în funcție de conținutul buzunarului care să emită vibrațiile juste și să asigure o emanație de dragoste universală. Oricum magazinele din rețeaua Star Magic, unde se vind și cristale și-au triplat cifra vinzării în ultimii patru ani și și-au multiplicat punctele de vânzare.

Locutorii Coastei de Est, mai bine orientați pragmatic decît californienii au avut o idee mult mai bună de a folosi cristalele. Ei au inventat Gem and Tonic care înseamnă să lași să cadă un cristal într-un pahar de gin și tonic, să aștepti ca piatra să comunice vibrațiile benefice licorii și apoi să o bei. Excelentă soluția. În fond nici măcar nu trebuie să ne întrebăm cine diminuează tensiunile interne și îmbunătățește tonusul, ginul sau piatra?

IOAN ROȘCA ■

Universul sportiv

Altfel despre șah

Vă mai aduceți aminte de „Casablanca”? Primele imagini în care apare Humphrey Bogart sint acelea în care Rick joacă singur șah. De fapt chiar marele Boggie i-a sugerat lui Mike Curtiz așa ceva. Și nu întîmplător. Pe vremea cînd încă nu se lansase Bogart, în anii crizei, obișnuia să-și sporească veniturile jucînd șah cu un expert la cafeneaua de lîngă locuința lui. Juca atît de bine încît patronul a vrut să-l angajeze în locul propriului expert. Din fericire oferta a fost declinată. Mai tîrziu, ajungînd la Hollywood, actorul a continuat să joace șah, cu rezultate foarte bune. Singura deosebire, spun gurile rele, ar fi fost faptul că sumele puse în joc erau mult mai mari.

Romark, magician, hipnotizator, etc. (într-un cuvînt șarlatan) a încercat, după „mecul secolului” desfășurat între Fischer și Spassky, să aranjeze un fel de simultan, în orb, cu cei doi. Trucul era destul de

simplu și ingenios. Îi oferea albele lui Bobby, iar negrele lui Spassky, lui revenindu-i rolul de a transmite mutările efectuate. Aranjamentul nu a fost finalizat, Spassky neacceptînd proiectul.

În luna august 1977, un american, Joe Hayden, în vîrstă de 17 ani a încercat să stabilească un nou record la simultane. Tentativa avea să aibe loc în localitatea Cardiff, New Jersey și tementarul simultanist sconta pe prezența a nu mai puțin de 180 de persoane, în vederea scopului propus. Dar de prezentat s-au prezentat doar 20. Mai trist a fost bilanțul: 18 înfrîngeri (una chiar la un puști de 7 ani!) și doar 2 victorii (una ca urmare a faptului că adversarul s-a plictisit și a plecat, iar cealaltă la propria-i mamă!)

Aceste înîmplări vesele din lumea șahului, un sport de altfel foarte sobru, fac parte dintr-o carte apărută la sfîrșitul anului trecut, „The Complete Chess Addict”, scrisă de Mike Fox și Richard James.

DAN DĂNUȚ DORU ■

Cascade energetice pe Drina

Albania, după cum se arată într-un articol despre dezvoltarea sectorului hidroenergetic din revista „Albanie aujourd'hui”, este bogată în resurse hidrolice, având o rețea de cursuri de apă importante din care fac parte fluviile Drina, Vjosa și Seman; acestea se numără printre cele mai importante ape curgătoare din bazinul Mediteranei orientale. Studiile efectuate au demonstrat că în teritoriile parcurse de aceste fluviu, cantitatea medie a precipitațiilor pe mai mulți ani este de 1430 de mm, ceea ce înseamnă aproximativ 62 de miliarde metri cubi de apă pe an. Debitul mediu al fluviilor albaneze este de 1250 m³ pe secundă, ceea ce înseamnă 39,6 miliarde metri cubi de apă pe an. În ce privește acest indice, Albania se situează pe unul dintre primele locuri în Europa, cu aproximativ 16.000 metri cubi de apă pe locuitor, față de 3.800 în Franța, 3.000 în Italia, 1.800 în Polonia etc.

Studierea pe baze științifice sănătoase a posibilităților de exploatare hidroenergetică a Drinei — unul dintre cele mai mari fluviu ale țării — reprezintă un important salt calitativ în exploatarea rațională a resurselor hidrolice ale Albaniei. Această acțiune a implicat rezolvarea unor dificile probleme tehnice și economice.

Studiile efectuate înainte de 1960 de către specialiști străini au ajuns la concluzia că Drina trebuie exploatată în cascade mici și diguri înalte de 50-60 de metri — singurele care, după părerea acestor experți, puteau fi proiectate și construite în Albania.

O astfel de exploatare a apelor acestui fluviu era neeconomică, datorită costului ridicat al producției de energie electrică și timpului prea îndelungat necesar pentru lucrările de construcție. Pe lângă aceasta, proiectul respectiv nu permitea crearea unor lacuri de acumulare mari, necesare reglemen-

tării debitelor pentru exploatarea cit mai completă a potențialului Drinei, pentru creșterea calității energiei electrice produse și în același timp reglementarea debitelor. Opunându-se acestor puncte de vedere neeconomice, grupul de studii și proiectări pentru hidrocentrale a reușit prin forțe proprii, grație unei activități susținute bazate pe principii economice și tehnice sănătoase, să pună la punct un proiect de exploatare hidroenergetică a Drinei, bazat pe concluzia că apele acestui fluviu trebuie exploatate prin utilizarea unor cascade mari, și a unor diguri înalte. Această metodă permite construirea unor lacuri de acumulare mari, cu un volum de 6-7 miliarde metri cubi de apă, care fac posibilă reglementarea debitelor, atât anual, cit și pe mai

Din revista „Albanie aujourd'hui”, nr. 5/1987

mulți ani, precum și o creștere considerabilă a calității energiei electrice produse.

Elaborarea și aplicarea proiectului de exploatare hidroenergetică a Drinei au ridicat serioase probleme tehnice și științifice pentru proiectanți și constructori, care au trebuit să proiecteze și să construiască baraje foarte înalte, pentru a devia și a descărca debite de până la 10.000 m³ pe secundă, tunele cu un diametru de peste 10 metri, capabile să reziste unor presiuni ridicate și unui debit de până la 40 metri pe secundă, ca și alte lucrări, cum ar fi clădirea centralei, turnuri înalte destinate aprovizionării cu apă etc., care constituie o raritate chiar în țările care dispun de o tehnică avansată.

O altă problemă importantă abordată în studiile și proiectele pentru construcția hidrocentralelor a fost cea a tehnologiei pentru echipamentele și aparatura care urmau să fie instalate aici. Au fost necesare

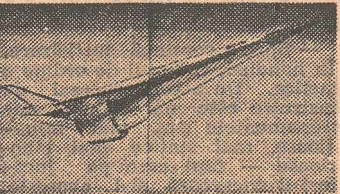
proiectarea instalațiilor electrice și a echipamentului hidrotehnic adecvat, studierea procesului de automatizare și a altor aspecte importante pentru a se asigura o exploatare rațională și eficientă a puterilor instalațiilor puse în funcțiune. Specialiștii albanezi au reușit să studieze și să proiecteze atât partea tehnică cit și construcția hidrocentralelor la un nivel tehnologic și științific ridicat. Pornind de la experiența dobândită în acest mediu și de la tehnica nouă, se depun eforturi în vederea dotării hidrocentralelor, cu aparatură modernă și de mare eficiență tehnică și economică.

Obiectivele construite până în prezent, printre care se numără și hidrocentrala de la Koman, valorifică aproximativ 30 la sută din importanțele bogății hidroenergetice ale țării. Problema exploatării mai intense a resurselor hidrolice rămâne o orientare fundamentală și o sarcină de primă importanță a construcțiilor din acest sector. De aici decurge necesitatea de a continua studiile științifice în această direcție atât pentru rezolvarea problemelor tehnice, cit și pentru alegerea variantelor celor mai adecvate pentru dezvoltarea economiei naționale albaneze.

Se preconizează ca până în 1990 producția de energie electrică să sporească cu 80 la sută față de 1985, ceea ce ar reprezenta de 2,5 ori mai mult decît producția industrială. Această creștere va fi în întregime asigurată de hidrocentrale ca urmare a aplicării unor importante măsuri pentru ridicarea nivelului științific al exploatării raționale a apelor și a punerii în funcțiune la întreaga capacitate a hidrocentralei „Enver Hodja” de la Koman. Pentru a putea satisface viitoarele necesități de energie electrică ale economiei albaneze va fi începută, în cursul actualului cincinal, construcția hidrocentralei de la Banje și a altor hidrocentrale cu capacitate mai mică.

bură de siliciu, din fibre de carbon și titan. Pentru a se plasa pe o orbită cosmică avionul spațial va trebui să dezvolte o viteză capabilă de a com-

BREVIAR

pensa gravitația terestră, respectiv 28.000 kilometri pe oră. Realizarea unei asemenea viteze și funcționarea aparatului la o altitudine foarte mare unde aerul este rarefiat, nu se va putea obține decît cu ajutorul mo-

toarelor fuzee. O altă problemă ce se ridică în construcția lui este aceea a carburatorului. O navetă la decolare are 2.000 de tone, din care încărcătura utilă de numai 30 tone. După două minute de zbor ea a consumat 900 tone de carburant și revine în atmosferă planind, deoarece nu mai are combustibil. Pentru noul avion orbital constructorii se gîndesc să utilizeze, drept carburant, oxigen și hidrogen. Pentru a se ieși din atmosferă mai repede, el va trebui să se ridice vertical, iar pentru ca frecarea să fie cit mai mică, forma lui se va apropia de aceea a unei țigări. Avionul aerospațial (Aerospace Plane), din imagine, va fi realizat, după cum susțin constructorii, în anul 1993. El urmează a plasa sateliți pe orbită, a efectua transporturi la stațiile spațiale și chiar între localitățile aflate la mare distanță pe Terra, într-un timp record, o călătorie Paris — Tahiti durind cel mult o oră.

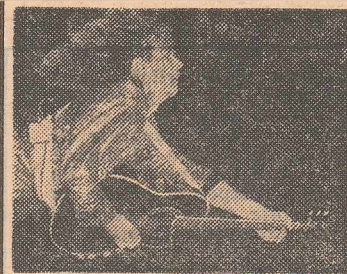
AUREL DIANU

Universul științific

Avionul orbital

După catastrofa lui Challenger, oamenii de știință studiază realizarea unui avion hipersonic, de Mach 5, deci care să realizeze de cinci ori viteza sunetului, sau mai exact care să zboare cu 1.234 kilometri pe oră la 20 grade Celsius și de 1.062 kilometri pe oră, cînd temperatura exterioară este de minus 60 grade Celsius. După cercetătorii de la Mitsubishi, un avion ce zboară la 26 kilometri altitudine cu viteza Mach 5, temperatura în virful său atinge 1.200 grade, la 28 kilometri altitudine cu viteza de Mach 6 temperatura crește la 1.800 grade, iar la 32 kilometri altitudine cu viteza de Mach 8 aceasta atinge 3.000 grade Celsius. Deci vor trebui găsite materiale care să reziste la temperaturi ridicate, deoarece la botul avionului, din calcule, acestea vor atinge 1.028 grade, la altitudinea de zbor de 3.000 kilometri. Realizatorii se gîndesc la o construcție care să fie executată din fibre de car-

Universul muzicii

Maraton rock

● **PORTRET „BON JOVI”** — „Sintem o replică în manieră hard rock a grupului „DURAN DURAN”, afirma liderul formației, JOHN BON JOVI (foto). Componența actuală: John Bon Jovi — voce și chitară, Richie Sambora — chitară, Alec John Such — bass, David Bryan — clape, Tico Torres — baterie. Albumul lor de referință: „Slippery when wet”. Dețin un palmares infricoșător: peste 500 de concerte în ultimii doi ani. Se pare că în cursa pentru supremație nu există menajamente.

● Lecția aceasta o știu foarte

bine și băieții de la IRIS. Cristi Minculescu și compania au plecat într-un lung turneu, care va dura 36 de zile. Traseul acoperă jumătatea de vest a țării, cealaltă jumătate urmînd să fie „bătută” în primăvară. Ei au lăsat la „vatră”, pentru a se coace în „cuptoarele Electrecordului”, noul album IRIS (al treilea), care va ieși de sub matriță în luna mai, și se va vinde ca piinea caldă. Albumul se va numai semnificativ, „Nu te opri”.

● Flînd la capitolul turnee, iată citeva cifre semnificative din „zestrea” formației heavy-metal „Scorpions”: au susținut într-un singur an 203 concerte, avînd două milioane de bilete vîndute; în acest timp au fost parcursi 73.000 km.; s-au rupt 9.700 de corzi de chitară; cel mai numeros public la un concert: 400.000 (la Rio), cea mai mică audiență: 200 de admiratori (într-un club din Minneapolis); cel mai fierbinte show: la +40°C în Tokio; cel mai „rece”: la -5°C, în Detroit. Trupa s-a deplasat cu un personal de 64 de oameni și un echipament cîntărind 48 de tone.

● Trecem în lumea liniștită

a studiourilor de imprimări, de parte de zgomotul concertelor. Grupul „PRO MUZICA” ne-a pregătit o plăcută surpriză: un album care va apare în primăvara aceasta, probabil în aceeași perioadă cu cel al formației „Iris”. Grupul VOLTAJ are, credem, aceleași intenții. Ei au imprimat de curînd următorul grupaj de cîntece: „Tu, doar tu”, „În calea norilor”, „Arc peste timp”, „Voi fi din nou al tău”, „Alerg”. Se anunță o primăvară cu cîntec.

● Ce mai fac monștrii sacri ai rockului? Iată citeva ciudățenii ale cavalerilor ordinului „heavy-metal”: David Lee Roth a parcurs pe jos 42 km în timpul turneului de la New York, străbătînd în fugă, cu chitara „în bandulieră” cartierele Manhattan, Chinatown, Harlem, Bronx. În spatele său venea trupa cu 90 de tone de echipament. Gary Moore, după fiecare concert se aruncă imbrăcat în baia cu spumă sorbind cu mare poftă o sticlă de vin alb. Iar Ritchie Blackmore (Deep Purple) care va implini 20 de ani de activitate, continuă să spargă cite o chitară la fiecare concert.

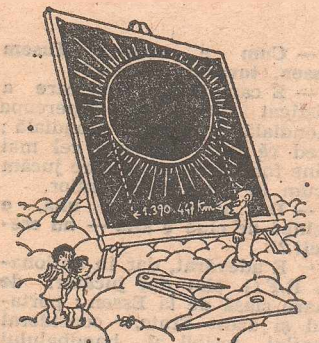
MIRCEA ZANE

Un fotoliu în Academia Mondială a Umorului Desenat

În copilărie am văzut un film de animație de lung metraj, pe care mi-l reamintesc secvență cu secvență. E unul din acele filme care a marcat memoria și sensibilitatea multor tineri și, foarte probabil, și a multor maturi. Filmul se chema „Făcerea lumii” și era semnat de Jean Effel. De atunci, am vrut să știu mai multe lucruri despre desenatorul-cineast și, pe măsură ce am știut, toate aceste lucruri mi-au părut semnificative, emblematice aș putea spune, pentru o profesie și anume pentru profesia de caricaturist. Jean Effel (născut în 1903) e unul din artiștii care au creat, prin caricatură, o operă și — fapt și mai important — au dat unei indeletniciri, privite cu superioritate și chiar cu suficiență de-a lungul timpului, un statut. Pe nume său adevărat François Lejeune, desenatorul, care avea să-și scrie numele de artist în formă de floare, a început să publice din 1932. Rubricile din „Marianne”, „Le Canard Enchaîné” și „Le Monde” l-au făcut foarte popular, întrucît caricaturile sale acut politice și „de stînga” — în majoritate — reprezentau, de fapt, punctul de vedere al marelui public, al opiniei publice asupra chestiunii abordate. Timp de aproape cincizeci de ani Jean Effel a făcut cu penița desenatorului satiric politica zilei și a omului de rînd. Dar ceea ce i-a adus celebritatea mondială au fost cărțile „Făcerea lumii”, tipărite în douăzeci de țări și în peste trei milioane de exemplare.

A murit în 1982, în vreme ce-și lega volumele destinate Bibliotecii Naționale. Unde, firește, acestea aveau un loc de cinste și nelegate, adică, în edițiile ieftine — cu care și-au croit drum în conștiința artistică a lumii. (O. Tudor).

Racul

Păsări

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											

ORIZONTAL : 1) Cea mai mică pasăre din lume, cu talia variînd de la cea a unui lăstun mic pînă la a unui bondar, supranumită „pasăre-muscă” — Simbolul tematic al... trufiei. 2) Cele ale condorului de Anzi depășesc trei metri — Pasăre de vară care cuibărește mai ales în mirifica noastră Delta. 3) Fricose — Pasăre migratoare mai mare decît vrabia, cu pene negre-verzui, stropite cu alb. 4) A se ivi pe neașteptate — Pasăre mare răspîdită în Australia și Noua Guinee, asemănătoare cu struțul african — Nuni. 5) Pe față — Inimă de stăncuță! — Cu desăvîrșire. 6) Numele științific al raței — Păsărele cîntătoare. 7) Cap de rîndunică! — Păsări cu cioc enorm, diferit colorat, răspîdite în pădurile neotropicalice, din Mexic pînă în Argentina — Milimetru (abr.). 8) Spalma puilor de găină (pl.) — Anul Geofizic Internațional (abr.). 9) Literă chirilică — O pasăre care visează... mlaia. 10) Galben-auriu la așel, roșu la ciocănițoare, albastru-verzui la grigorie etc. — Alintare pentru ciocirile — Simbolul nichelului. 11) Pasăre din sud-estul Asiei, care poate produce pagube semănăturilor — Cea mai mică pasăre de la noi. 12) Cea

mai mare pasăre din lume, atîngînd greutatea de 150 kg — Prințătoare de vrăbii și de porumbel.

VERTICAL : 1) Cea mai frumoasă pasăre din neamul rațelor — Eliminat. 2) Pasăre de curte — Articol (presc.). 3) Pasăre de baltă, cu pene negre și o pată albă în frunte — Punct de orientare. 4) Specie de tecoma (bot.) — Ager la minte — Zamfir Udrescu. 5) Cap de biblică! — Emil Sirbu — Inzestrat cu aparatură. 6) George Micu — A ști (inv.) — Simbolul iridiului. 7) Pasăre puțin mai mare decît o cioară, vînată pentru carne — Victor Ene. 8) Vorba gîstei — Pasăre cîntătoare din colivie — Posezi. 9) Arbore fructifer — Pasăre cu penajul negru, cu reflexe ruginii și verzi, cu ciocul lung și curbat în jos. 10) Aerisit — Pasăre asemănătoare cu țigănușul, venerată de vechii egipteni (pl.). 11) Ulpiu Tutovan — Pasăre răpitoare de zi, ageră și puternică, odinioară dresată și folosită la vînatore — Eugen Chivescu. 12) Pasăre cu un moț de pene lungi pe cap, care trăiește pe lângă bălți — Pasăre cîntătoare de pădure, cu cioc galben și pene negre.

ION PASCAL

Dezlegarea careului din numărul precedent

COMPARATIE; AMIABILE; L; TINTA; BILE; ADDENDA; EV; LAR; ORTACI; O; INSURAT; GRIU; MO; OM; DO; MAESTRI; RIPA; TIRAN; ETERNI; ITA.

Tusem Essen — Steaua București

RADU VOINA:

„Familia handbalului nostru era un fapt de civilizație”

— Cum e această Tusem Essen, tovarășe Voina?

— E campioana țării care a câștigat recent și Supercupa mondială și Cupa Mondială; cred că asta definește cel mai bine forța echipei cu care jucăm acum în Cupa campionilor.

— Dar naționala e una, echipa de club e alta — nu credeți?

— E adevărat, dar în naționala R.F.G. sunt doi jucători de mare clasă de la Essen: portarul și acest Fratz, considerat copilul teribil al handbalului vest-german. Lor li se adaugă islandezul Gijsslasson, un jucător, de asemenea, cu valoare excelentă. Dar, dincolo de alcătuirea formației, trebuie să luăm în calcul și valoarea handbalului pe care-l reprezintă și care este poate cel mai bun din lume la ora actuală.

— Să înțeleg că aveți motive de îngrijorare?

— În preajma unui astfel de meci n-ai cum să fii altfel. Mai ales că Stingă și Berbecu au fost accidentați și au început mai tirziu pregătirea, iar Ghi-meș are o fractură de deget. Mai avem și neșansa de a fi în urmă față de ei ca număr de jocuri, în R.F.G. campionatul fiind în plină desfășurare.

— Sinteți în al șaselea an ca antrenor principal la Steaua. Cind ați început această muncă, n-ați avut momente de ezitare sau îndoială?

— Am fost numit antrenor la Steaua cind aveam 32 de ani. Aș mai fi rămas în teren, dar o accidentare rebelă m-a obligat să abandonez activitatea competițională. Or, nu e deloc simplu să-ți asumi răspunderea unei echipe ca Steaua. Meseria e foarte frumoasă, o fac cu mare pasiune și plăcere, dar abia după aceea am realizat cât de dificil este să conduci un colectiv sportiv foarte valoros, care are obiective din ce în ce mai îndrăznețe.

— Ce credeți că ați „pus” la această echipă în acest răstimp, care este valoarea adăugată de dvs. la firma handbalului stelelist?

— E o întrebare la care, poate, ar fi trebuit să răspundă altcineva, pentru că din exterior se văd mai bine munca și rezultatele unui antrenor. În orice caz, dacă se poate vorbi de o valoare adăugată de mine la această echipă, am făcut asta cu tot sufletul și cu o mare pasiune pentru handbal. Este lucrul fundamental pe care mi-l recunosc în munca mea din acest răstimp.

— Îmi place răspunsul, deși ați cam driblat întrebarea. Cum vi se par elevii dvs. de azi față de cechipierii ce-i aveți din urmă?

— Generația de acum este mult mai înzestrată decât alte generații de jucători, are calități superioare — și e normal să fie așa, pentru că altele sînt și condițiile în care crește și se formează. Dar parcă cei vechi puneau mai multă pasiune în tot ceea ce făceau.

— Cum apreciați acțiunea de întinerire a lotului național?

— E o acțiune pe care am salutat-o cu toată căldura. Însă aș vrea să subliniez că totul trebuie subordonat obiectivului de a ne califica în grupa valorică A. Pentru asta, trebuie să aducem în teren jucătorii cei mai buni la ora aceea, indiferent de vîrsta lor. Întinerirea e o acțiune care cere răbdare și liniște, dar care poate fi compromisă sau criticată dacă nu vom reuși acea revenire în grupa A.

— Începeți returul de pe locul

intii. Cum se vede campionatul nostru din virful piramidei?

— Dacă vrem să gîndim la progresul handbalului, trebuie, într-adevăr, să plecăm de la nivelul campionatului nostru, care cred că nu corespunde cerințelor de performanță pe care le are acest sport. Carențele se manifestă sub mai multe aspecte și fără o intervenție sistematică pentru eliminarea lor nici la națională nu vor fi reușitele pe care le așteptăm.

— O carență ar fi și aceea că antrenorii, tehnicienii handbalului nostru nu mai sînt așa de uniți, nu prea mai colaborează?

— E un simbul de adevăr în ceea ce spuneți. Interesele locale sau de club au devenit așa de mari încît nu mai contează mijloacele pentru realizarea lor, totul fiind în detrimentul handbalului la nivel național. Indiferent de culorile clubului pe care-l slujim, e necesară, mai mult ca oricînd, o stringere a rîndurilor, pentru că familia handbalului masculin din vremea marilor performanțe era ea însăși o performanță și un fapt de civilizație.

— Să revenim la meciul de la Essen. Cu ce gînduri plecați acolo?

— E un meci foarte greu, dar asta nu ne înfricoșează — dimpotrivă, ne înfrîiește mai ales avînd în vedere situația lotului nostru. De regulă băieții se mobilizează mai mult în situațiile mai dificile, și sper că așa vor face și acum. Se înțelege că și satisfacția reușitei va fi cu atît mai mare.

— Unde se va decide calificarea?

— În handbal contează fiecare gol înscris sau primit, indiferent de mîna care se joacă. Faptul că jucăm primul meci în deplasare ne creează posibilitatea de a ști cum să pregătim returul, care va fi săptămîna cealaltă, la București. La acest nivel al competiției, cînd au rămas în cursă cele mai bune opt echipe din Europa, orice pronostic este la fel de posibil și de hazardat. Calificarea, cum s-a dovedit de-atîtea ori, va depinde de un șut, de o bară sau de o inspirație cit o fracțiune de secundă. Important e că sîntem pregătiți pentru orice.

— Vă doresc succes.

Hellerup Copenhaga — Minaur Baia Mare

LASCĂR PANĂ:

„Minaur rămîne o echipă fanion”

— Ce-nseamnă în handbal o diferență de 10 goluri, tovarășe Pană?

— V-ați inspirat de la meciul nostru cu Drott Halmstad?

— Să zicem.

— Înseamnă totul sau nimic. Suedezii se credeau calificați, după acei 29-19 la care ne învinseseră în tur. Pînă la urmă, acest avantaj n-a mai însemnat nimic pentru ei, nevenindu-le să creadă că o calificare se poate pierde și după ce ai 10 goluri avans în prima mînsă.

— În retur ați prins o zi de excepție?

— N-aș zice. Atîta doar că jocul a fost foarte bine gîndit din punct de vedere tactic, avînd în vedere handicapul de la care porneam. De fapt, în ianuarie, pe cînd ne aflam în turneul din R.F.G., a venit acolo și echipa Drott, dorînd să-și la revanșa. I-am întîlnit la Flensburg și i-am învins iar.

— De Hellerup Copenhaga ce știți?

— Că este o reprezentanță de frunte a handbalului danez, cu un stil de joc specific țărilor nordice. Alte detalii, din păcate, nu prea cunosc. Important este faptul că ne-am pregătit foarte bine în această pauză competițională.

— Vă referiți la turneul din R.F.G.?

— În primul rînd la acel turneu, în care am obținut 18 victorii din 20 de jocuri, aducînd acasă și trei cupe pentru vitrina cu trofee a clubului.

— De cînd lucrați la Bala Mare, ce s-a adunat în această vitrină?

— Am fost de 11 ori pe podium, dar niciodată campioni. Am cîștigat de trei ori Cupa României — prima dată, în urma unui meci de neuitat cu Steaua, la București. Din 1978 sîntem neîpșiți din cupele europene, de trei ori am fost semifinaliști în Cupa cupelor iar o dată — acum doi ani — am cîștigat Cupa I.H.F. pentru care ne luptăm și-n această ediție.

— Ce firmă avea echipa cînd ați venit la conducerea ei?

— Cînd am venit la Bala Mare, acum 18 ani, handbalul era în divizia B. „Firma” era mică, dar dorința de performanță și pasiunea pentru handbal a localnicilor erau și sînt foarte mari. De aceea, cu sprijinul organelor locale am și putut începe o muncă de pionierat, de construcție a unei echipe. După doi ani eram în divizia A,

iar de-atunci niciodată nu ne-am clasat mai jos de locul patru. Am lucrat cu mai multe generații de jucători care au răspuns la cerințele de instruire și disciplină totală, așa încît au început să apară și performanțele; spre bucuria multora, dar și spre tristețea altora, care vedeau cum se consolidează un adversar neașteptat, și unde? tocmai la Baia Mare.

— Ați fost în două rînduri antrenorul echipei naționale. N-aveți nostalgia acelor ani?

— Acei ani au fost cei mai grei din întreaga mea activitate. N-am reușit să mă fac înțeles de jucători și conducători, trebuia să nu supăr unele cluburi, am vrut să intronez o disciplină severă, dar care s-a întors ca un bumerang împotriva mea. În orice caz, orice eșec al echipei naționale trebuie să fie dureros pentru fiecare din noi, indiferent de postura în care ne aflăm, pentru că duce handbalul și mai jos. Fără o asemenea atitudine, de sprijin și loialitate față de echipa națională, de renunțare la micimea disputelor interne, nu vom putea urca spre performanțele de odinioară.

— Se spune despre dumneavoastră că sînteți un antrenor dur. Este adevărat?

— Mă consider un adept al disciplinei, sub toate fațetele ei, inclusiv disciplina tactică, dar nu prin duritate ci prin asumarea conștientă a rigorilor respective. Cei care mai socotesc un „dur” nu înțeleg că se poate face și disciplină liber conștientă, care să fie asumată și de jucători și de antrenor.

— Încotro credeți că evoluează handbalul mondial?

— Spre o continuă tacticizare. În handbal, cuvîntul de ordine e tactică. De aceea procesul de instruire este mai dificil, antrenamentele sînt mai minuțioase, mai statice, mai laborioase — fapt care pe jucători îi enervează și-i obosește,

iar pe antrenori îi plictisește. Dar n-avem altă cale.

Din '61 încoace, echipa noastră națională a „pivotat” în jurul cite unui jucător de excepție, de care se legau toate speranțele și cărui l se subordona întreaga echipă. Cînd n-am mai avut jucători de asemenea excepție, obiceiul a rămas și-a trebuit să-i „inventăm” furîndu-ne singuri căciula. Și asta în timp ce, pe plan mondial, devenea tot mai evident că jucătorul de excepție este tocmai acela care știe să se subordoneze în totalitate echipei — și nu invers. O explicație a regresului echipei naționale stă și în acest conservatorism al nostru, de a nu fi sesizat rolul tot mai mare pe care-l capătă nu un anume jucător, ci echipa în ansamblul ei, în articulațiile ei tactice.

— Ce sperați de la Cornel Oțelea?

— Oțelea încearcă un lucru de mare curaj. Dacă va reuși să-i angreneze pe cei tineri în rigorile handbalului mondial, să-i înhame la instruire, să-l determine să-și sacrifice plăceri dintre cele mai elementare, atunci cred că va redobîndi performanțele pe care le așteptăm.

— I-ați dat vreun sfat?

— Să renunțe la jucătorii care nu vor să se instruiască. Handbalul nostru nu mai poate conta pe cei care intră în teren doar cu numele. Dar nu depinde de antrenorul Oțelea ce va fi în handbalul nostru, ci de cei cu care lucrează antrenorul Oțelea. În acest context, cel mai important lucru este ca toți antrenorii de handbal să-l ajute pe Oțelea — nu pe el ca persoană ci pe cel care este instituția antrenorului de echipă națională.

— Vom mai discuta despre problemele de fond ale handbalului și ale echipei naționale. Spuneți-mi cum se pregătește Baia Mare pentru jocul de duminică de la Copenhaga?

— Pregătirile pentru acest joc din sferturile de finală ale Cupei I.H.F. le-am început, practic, din decembrie. Echipa noastră este într-o perioadă de reconstrucție. Treptat am renunțat la Boros, Mironiuc, Voina Nicolae, dar comportarea celorlalți îmi dă speranță că Minaur poate să fie în continuare aceeași echipă-fanion a Maramureșului.

— Și, în situația dată, chiar a țării.

— Dumneavoastră ați spus-o.

— În concluzie: ce veți face la Copenhaga?

— Credeam că v-am răspuns. În orice caz, sper să nu mai avem surprizele și emoțiile din mînsă anterioară, pentru că a reface un handicap de 10 goluri nu e de dorit pentru nimeni, nici chiar pentru cei mai înfo-cați „partizani” ai infringerilor noastre.

Publicarea concomitentă a acestor interviuri (pentru care „etapa europeană” de duminică a fost doar un pretext) conține și un simbol: al ideii că redresarea handbalului nostru masculin depinde hotărîtor de măsura în care antrenorii echipelor noastre fruntașe, indiferent de vechimea și palmaresul fiecăruia, vor ști să fie alături, la propriu și figurat.

Tot duminică, și tot în deplasare, o altă echipă românească, feminină, de data aceasta, va juca în sferturile de finală ale Cupei I.H.F.: la Vilnius, EGLE („bradul”) VILNIUS — RULMENTUL BRAȘOV.

Acestor trei reprezentante ale handbalului nostru rămase în „cursa de primăvară” a cupelor europene le urăm deplin succes.

Civilizația sportului

Temă de dezbatere

Sperăm că, totuși, plenara Federației Române de Fotbal va avea loc înainte de reluarea activității competiționale. Importantul for sportiv se reunește anual pentru a pune în discuție problemele de fond ale fotbalului românesc. Nu este, probabil, cazul să le mai reamintim. Sînt bine cunoscute. Este totuși de datoria noastră, a celor care credem în onestitate, loialitate, întrecere sportivă și educație sportivă, să amintim că așteptăm ca pe ordinea de zi să se afle și „MORALITATEA ÎN FOTBAL”.

Să argumentăm. De ani de zile, unele „personaje” din perimetrul fotbalului românesc pun umărul la „demolarea” lui, a educației sportivilor și a publicului, aducînd grave prejudicii ridicării nivelului calitativ al fotbalului. Din cauza unor așa-zisi „specialiști” în obținerea victoriilor cu orice preț, deseori preocuparea pentru educația civică este coborîtă în unele cazuri la gradul de tîlcioac comercial de prost gust.

Unde s-ar ajunge dacă astfel de persoane ar fi lăsate să submineze nestingerite fundamentul moral pe care trebuie sprijinită, fără excepție, lupta pentru înțietatea sportivă? Nu-i greu de bănuî. Copii care îndrăgesc jocul cu balonul rotund, în loc să se formeze ca sportivi adevărați, riscă să ajungă niște jucători deficițari la capitolul morală. Trebuie să-i învățăm pe

tineri să respecte adevărul, să-i ocrotim de „molestările” psihice ale vicierii rezultatelor. Mecurile aranjate nu servesc fotbalului. Poate goanei după încușire a unor oameni care nu au nimic comun cu spiritul sportului și care sînt porniți să acapareze cit mai mult, mai mult, mai mult. Fotbalul nu trebuie să devină un refugiu al interesului. Să-i oprim orice deplasare, cit de mică, pe această pantă, a trecerii de la competiția loială la aranjamentul care face breșe cu consecințe grave în climatul moral al sportului. Să nu ne ferim de exemplele negative, să arătăm pericolele lor.

Mit și mit de oameni ai muncii vin în tribunele stadioanelor noastre pentru a se destinde, pentru a vedea fotbalul curat, întreceri cinstitute, nu „spectacole” regizate din culise ale căror consecințe, pe planul rezultatelor, le simțim apoi în confruntările cu echipe de peste hotare. Un confrate afirma pe bună dreptate, nu demult, că „între ceea ce se joacă în campionatul nostru și ceea ce se cere să faci, pentru a avea șanse de cîștig în arena internațională, este un decalaj alarmant de mare”.

Moralitatea în fotbal este o temă pentru o dezbatere de durată. Nu se poate spune totul într-o plenară și nu se poate atinge idealul. Totuși, ceva trebuie făcut pentru apărarea regulamentelor, a cinstei și corectitudinii.

Chiar dacă unii ne vor considera „Don Quijoti”, vom continua, cei ce dorim cu adevărat binele fotbalului românesc, să ne batem capetele și să ne stoarcem creierii, ce și cum să mai facem pentru a contribui la extirparea răului care mai apare pe ici, pe colo și în „organismul” celui mai tubit sport din țara noastră.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

— Ce-nseamnă acest 6,96 al lui Vali, tovarășe Zaharia?

— Înseamnă un nou record național de sală și titlul de campioană.

— Mulțumesc frumos, asta știam. Mă interesa dacă va rămâne o săritură izolată sau prefigurează un sezon bun, inclusiv la europenele de peste două săptămâni.

— A fost al doilea concurs al lui Vali în acest an și tot a doua oară când i se anulează o săritură în jur de 7.15. Dar cu pragurile astea știți dumneavoastră cum e...

— Să înțeleg că va avea un an bun?

— Precis.

— Pe ce vă bazați?

— Pe semnele pe care le am, pe acumulările pe care le are, pe pregătirea pe care a făcut-o și, nu în ultimul rând, pe faptul că s-a căsătorit, fiind acum mult mai relaxată din punctul ăsta de vedere. Știți că Vali are numai 27 de ani, iar Viorica Viscoșeanu a fost campioană olimpică la 29.

Antrenorul emerit Mihai Zaharia:

„Vali recucerește înălțimea rezultatelor“

— Știu, dar nu știu de cînd sinteți antrenorul lui Vali?

— Din 1979, am văzut-o într-un concurs pe Tineretului, sărea 5,20.

— Și de-atunci a fost recordmenă mondială, campioană europeană și vicecampioană olimpică. Am reținut bine?

— Corect. În '82, la 1 august a bătut recordul mondial sărind 7,20 și-n același an a fost și campioană europeană, la Atena.

— O întrebare delicată: anul trecut Vali a câștigat proba de lungime a circuitului „Grand Prix“, dar la mondialele de la Roma n-a reușit mare lucru. De ce?

— Pentru că a fost accidentată la tendon. Speram să nu-mi mai aduceți aminte, mai ales că am tras destul pentru asta.

— În ce sens?

— N-are rost să mai povestim. O perioadă n-am mai fost în lotul național, ne-am antrenat și noi pe un loc am putut. Important este că nu ne-am dat bătăuși și rezultatele se văd.

— Așa zic și eu, mai ales că acest 6,96 cred că v-a readus deja în lotul național. Celelalte eleve ale dumneavoastră vor avea și ele un sezon bun?

— Cred că da. Iolanda Oantă e o sportivă foarte valoroasă,

are 21 de ani și 1,87 înălțime. La Bacău, deși a concurat bolnavă de o viroză pulmonară, a câștigat trei titluri, la 200 m, 400 m și cu ștafeta de 4x200 m. Mihaela Pogăceanu a devenit și ea triplă campioană națională: 60 m (cu un nou record național), 60 m plat (deși a concurat în premieră) și cu ștafeta de 4x200 m. Amîndouă, ca și Vali, de altfel, sint plecate deja la niște concursuri internaționale, în avanpremiera europeanelor de la Budapesta. Eu am rămas acasă pentru că aștept să-mi vină lemnele...

— De cînd sinteți la Rapid, tovarășe Zaharia?

— În 1958 am intrat pe ușa clubului Rapid, sperînd să mă vadă cineva de la atletism și de-atunci, aici am rămas. Antrenor sint din '74, iar antrenor emerit — din '82.

— Ați fost și campion național, dacă nu mă-nșel?

— În 1969, am fost primul care a sărit la noi 8,01, adică peste granița psihologică a celor 8 metri.

— Vă face așa de mult săritura în lungime?

— Da, dar numai căutînd înălțimea rezultatelor.

S. OCTAVIAN

Un proiect sub semnul perfecționării

Fotbalul într-o nouă haină competițională

A revenit în actualitate ideea modificării sistemului competițional la fotbal. Proiectul — pe care l-am mai publicat și anul trecut, cam pe vremea asta — a fost între timp definitivat pe baza opiniilor unui colectiv mai larg de tehnicieni și conducători de club, consultați cu atenție și insistență de către conducerea Federației Române de Fotbal. Fără a mai lungi vorba, iată ce se preconizează începînd cu anul competițional 1989—1990:

— înființarea unei divizii naționale de 16 echipe, din care ultimele două clasate vor retrograda în eșalonul imediat inferior;

— o divizie A cu 20 de echipe, din care primele două clasate vor promova în divizia națională, iar ultimele patru (locurile 17—20), vor retrograda în divizia B;

— divizia B va fi alcătuită din patru serii a câte 20 de echipe, cele clasate pe locurile întâi în fiecare serie, promovînd în divizia A iar ultimele patru clasate (locurile 17—20), de asemenea din fiecare serie, retrogradînd în eșalonul inferior;

— noutatea cea mai frapantă se referă la divizia C, care va cuprinde 42 de serii (cîte una în fiecare județ și două în municipiul București) a câte 12 echipe; ultimele două clasate în fiecare serie vor retrograda în campionatul județean respectiv, locul lor fiind luat de primele două clasate în aceste campionate județene. Promovarea din C în B este prevăzută să se decidă astfel: câștigătoarele celor 42 de serii vor fi împărțite, după criteriul geografic, în 7 grupe de cîte 6 echipe, care vor juca sistem turneu, cu jocuri acasă și în deplasare; primele două clasate în aceste grupe (decîi 14 echipe) vor promova în divizia B; pentru celelalte două locuri de B, se va organiza un baraj între 4 din echipele clasate pe locul trei în grupe și care vor fi alese după numărul de puncte; se va juca un fel de „semifinală“, prin tragere la sorți. Învingătoarele promovînd în divizia B.

În cazul unor egalități de puncte, departajarea echipelor se va face în ordinea următoarelor criterii: golaverajul prin scădere; numărul de victorii; numărul de cartonașe roșii; numărul de cartonașe galbene; media de vîrstă a echipelor, considerînd numai jucătorii folosiți.

În vederea trecerii de la actualul sistem competițional la cel descris mai sus, începînd

din toamna acestui an (decîi pentru sezonul 1988—1989) ar urma să se realizeze următoarele:

— divizia națională formată din 18 echipe (primele 15 din actuala divizie A, plus câștigătoarele celor trei serii actuale de B) își va derula întrecerile în două faze: în prima fază (toamna acestui an), echipele vor fi împărțite în două serii de cîte 9, în care se va juca sistem turneu, tur-retur; în a doua fază (primăvara lui '89), echipele clasate pe primele patru locuri în ambele serii vor alcătui o grupă de 8 în care se va juca tur-retur pentru stabilirea locurilor 1—8 în clasamentul final; similar, se va alcătui o altă grupă de 10 echipe (din cele clasate pe locurile 5—9 în serii) în care se va juca tur-retur pentru desemnarea locurilor 9—18 în clasamentul final; echipele de pe locurile 16, 17 și 18 ale acestui clasament vor retrograda;

— divizia A va fi alcătuită din 18 echipe: ultimele trei clasate în actualul campionat plus cele de pe locurile 2—6 din cele trei serii ale actualii divizii B; echipa clasată pe locul întâi va promova (pentru 1989—1990) în divizia națională care va ajunge astfel la 16 echipe, iar ultimele patru clasate vor retrograda;

— divizia B va fi formată din patru serii a câte 20 de echipe: cele clasate pe locurile 7—18 în actualele serii ale diviziei B (decîi 36 de echipe), plus primele trei clasate în actualele serii de C, (alte 36 de echipe plus 8 din cele 12 echipe clasate pe locurile 4 în actualele serii de C (care vor fi alese în ordinea punctajului); câștigătoarele celor patru serii vor promova în divizia A, completînd la 20 numărul de echipe al acesteia, iar cele clasate pe locurile 17—20 vor retrograda în divizia C, ediția 1989—90.

— divizia C ar urma să se reorganizeze în 42 de serii a câte 12 echipe chiar din această toamnă, cuprînzînd: 18 echipe din actualul campionat de tîneret, 148 echipe din actuala divizie C și 338 de echipe din campionatele județene și ale municipiului București, pînă la comple-

tarca numărului de 12 echipe în fiecare județ, respectiv — 24 în București. Echipele câștigătoare ale celor 42 de serii vor continua întrecerea după sistemul descris pentru a se decide cele 16 care vor promova în divizia B (cîte patru în fiecare serie). O mențiune importantă: echipele de tîneret ale secțiilor din divizia națională vor avea drept de promovare din divizia C în eșaloanele superioare, în regulamentul competiției urmînd să fie stipulat foarte exact ce jucători pot fi folosiți la tîneret pentru a se evita utilizarea jucătorilor de la divizia națională în eșaloanele inferioare.

Sperînd că această prezentare (pe care am simplificat-o la maximum) a proiectului noului sistem competițional a fost și suficient de explicită, reluăm, în sinteză, cîteva din mutațiile pe care le vizează acest proiect: micșorarea numărului de echipe în primul eșalon, pentru a asigura perioadele necesare de pregătire și participare în competițiile oficiale ale echipelor reprezentative și cluburilor înscrise în competițiile europene; trecerea echipelor de tîneret de la nivel național la nivelul diviziei C; limpezirea climatului sportiv în această divizie C prin „consumarea“ rivalităților în perimetrul aceluiași județ; cuprinderea în activitatea viitoare divizii A a unor centre cu tradiție fotbalistică aflate acum în „amalgamul“ diviziei B; lărgirea considerabilă a eșaloanelor divizionare, a bazei piramidei, este coroborată cu o mai corectă structurare pe verticală a activității fotbalistice de performanță.

Fiînd solidari cu intenția conducerii F.R.F. de a croi pentru fotbalul nostru o nouă „haină“ competițională, vă invităm, stimatii cititori, să anticipați dumneavoastră înșivă implicațiile pe care adoptarea acestui sistem competițional le-ar avea asupra fotbalului din țara noastră. O decizie în legătură cu acest proiect va fi luată la (din nou) apropiata plenară a federației de fotbal.

OCTAVIAN ȘTIREANU

Toată lumea face sport

● Astăzi, pe lângă obișnuitul dicționar, vom consacra rubrica unei mari competiții, în plină desfășurare — Jocurile Olimpice de iarnă de la Calgary, privite dintr-un anume unghi, cel al premierelor înregistrate la această a 15-a ediție a „Olimpiadei albe“. Mai întâi, deși, dicționarul: **Event** provine din terminologia curselor de cai. La event parioul are de indicat doi cai câștigători în cadrul a ceeași reuniuni. Pentru a rămîne în domeniu, cel mai important pariu este austriacul, cu „ghicirea“ tuturor câștigătorilor unei zile, un fel de 13 rezultate exacte la Pronosport. Cu vremea, termenul a fost extins și la alte discipline, la fotbal în special, însemnînd o dublă victorie, în campionat și cupă. Nu mai tirziu decît anul trecut, Steaua a realizat „eventul“, în ultimii ani aceeași performanță în fotbalul românesc fiind înscrisă în dreptul formațiilor Dinamo și Universitatea Craiova. ● Jocurile Olimpice de la Calgary, urmînd calca Olimpiadei de vară, adică ceea ce s-a numit, cu o nuanță critică adesea, gigantism, vor dura 16 zile, față de cele 12 ale edițiilor trecute, fiind, totodată, primele Jocuri găzduite de un oraș canadian. ● Tot pentru prima dată, întrecerile au două mascote, doi urși polari, Hidy și Howdy, un mascul și o femelă (încă o premieră!). ● Concursul de patinaj viteză va fi găzduit — pentru întia oară, față ultima precizare de acest fel, ca să evităm repetițiile — de o pistă acoperită, cu 4000 de locuri. La nivelul gheții se păstrează o temperatură constantă de minus 1 grad, în timp ce temperatura mediului ambiant va depăși 15 grade. ● Traseul flăcărilor olimpice a fost cel mai lung din istoria competiției — peste 18000 km, străbătuți în 88 de zile. Modelul — lucrativ — al J.O. de vară de la Los Angeles a fost preluat

cu succes! ● Palatul de gheață, pe numele său „Saddledome“, are o capacitate de 19000 locuri fiind cea mai mare arenă de întreceri din istoria Olimpiadelor albe. Aici se desfășoară concursurile de patinaj artistic și meciurile turneele de hochei pe gheață. Bineînțeles, acest patinoar are și cel mai mare acoperiș suspendat... ● În premieră, vor avea loc concursuri demonstrative de patinaj viteză pe pistă redusă, așa-numitul „short-track“, care constituie viitorul acestei discipline, după multe opinii, datorită spectaculozității sale și, nu în ultimul rînd, a posibilităților de practicare (patinoare obișnuite), mai răspîndite decît clasică pistă de 400 m. ● Vor fi demonstrații de schi artistic, o propunere respinsă în cele din urmă fiind aceea a disputării unui concurs, neoficial, de sărituri peste butoaie, disciplină pitorească, mai răspîndită decît, să zicem, bobul, după cum argumentează vajnicii săi practicanți (peste 10000 în întreaga lume). ● Dacă „Saddledome“ este cea mai mare arenă acoperită, „Mc Mahon Stadium“, cu cele 60000 de locuri, a asigurat prezența, la 13 februarie, a celor mai mulți spectatori la o festivitate de deschidere. ● Eticheta „cel mai“ se poate aplica și Festivalului artelor, care însoțește, în bună tradiție, de sorginte antică, întrecerile sportive. Din 23 ianuarie pînă în ziua închiderii competiției, la 28 februarie, 2200 de artiști, evoluînd în 18 domenii ale artei, au prezentat și vor prezenta 600 de spectacole și expoziții, între care și interesante manifestări ale folclorului canadian, inclusiv întreceri de rodeo! ● Revenînd la premiere, să spunem că starturile în întrecerile de bob și, respectiv, sanie vor fi date din locuri diferite.

LUCIAN OPREA

În virtutea controverselor care au loc pe plan mondial, potrivit cărora omul nu ar proveni din maimuță, teoria darwinistă a rămas — deocamdată — singura teorie plauzibilă referitoare la evoluția omului. Dezvoltarea vorbirii, descoperirea focului, organizarea sa în mici comunități în care fiecare a început să aibă un anumit rol social, a transformat omul printr-alte altele în... biped.

Pe măsura trecerii sale de-a lungul timpului prin diferitele orindui sociale, omul și-a continuat evoluția tînzînd chiar, să se depășească pe sine însuși. Cu toate transformările sale de natură fizică, psihică, socială, omul a continuat și continuă să meargă... pe jos. Dacă la început putea să meargă pe oriunde, civilizația l-a obligat să meargă numai prin anumite zone destinate în exclusivitate acestui scop... Și asta numai pentru prevenirea unor accidente care i-ar putea modifica — uneori — cursul firesc al vieții.

Modificarea și intensificarea traficului circulației au impus respectarea regulilor de circulație menite să reglementeze și să delimiteze obligațiile și drepturile conducătorilor auto dar și pe cele ale pietonilor.

Pietonul, acest mic stăpîn al trotuarului, de cele mai multe ori foarte grăbit „uită“ uneori de ce trebuie să respecte culorile semaforului, trecerile de pietoni, riscîndu-și viața în mod inutil. Un moment de neatenție și... poate urma o tragedie care să-i facă pe cei dragi să sufere. În contact cu conducătorul auto, psihologia pietonului se modifică în mod vizibil așa cum transformarea pietonului în conducător auto îl face „să uite“

ce înseamnă să fii pieton. Ca pietoni nu vi s-a întîmplat să vă gîndiți cu reproș la cei care circula cu autovehicule și nu vă acordă prioritate pe trecerea de pietoni: „Ce-i pasă lui dacă e în mașină!“

„Dar ca automobilisti nu v-ați spus niciodată: „La uite ce încet traversează strada...“

Respectarea regulilor de circulație nu trebuie privită unilateral; aceste reguli înseamnă în primul rînd, încadrarea în normele pe care le impune nu numai civilizația străzii, ci

Cronica șoselei

Pietoni și șoferi

chiar civilizația propriu-zisă. De multe ori la neatenția noastră se mai adaugă și condițiile vitrege ale timpului probabil: ploaia, ceața, ninsoarea, lapovița...

„Cu tot spiritul de prevedere al șoferului Oltecitului bleumetalizat în fața sa a țîșnit o femeie cu un copil mic în brațe. Ploaia făcuse șoseaua foarte alunecoasă. Șoferul a apăsat prompt pe frînă... Cei doi au fost salvați dar Oltecitul a intrat în Dacia care venea din sens opus. Bilanțul a fost tragic: ambii șoferi au decedat în drum spre spital.

„Fetița brunetă cu ochii de culoarea cerului stătea pe trotuar urmărind schimbarea culorii roșii a semaforului. Aten-

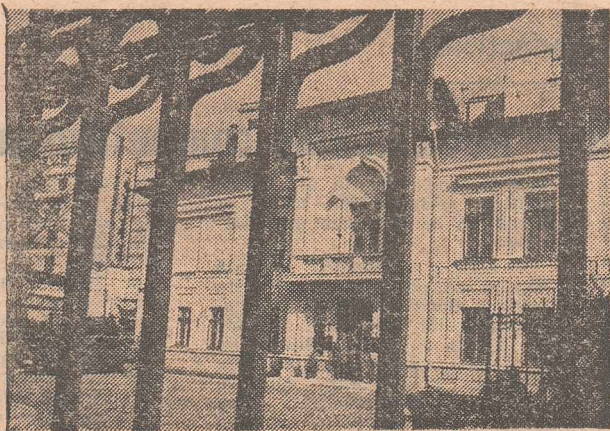
ția i-a fost distrasă la un moment dat de doi puști care se certau în spatele ei; între timp apăruse culoarea verde. Cînd a observat că poate să traverseze, verdele a început să clipească, ea a luat-o la fugă și nu piardă culoarea de trecere, s-a împiedicat și a căzut în fața Skodei care tocmai pornise. Vigilența șoferului a salvat-o pe mica școlăriță.

„Ceața se lăsase ca o cortină umedă și străină peste tot orașul. Clădirile apăreau ca niște siluete fantastice. Din cînd în cînd liniștea străzii era tulburată de cîte un claxon răzleț. Toate mijloacele de transport circula cu farurile aprinse, numai Volkswagenul cu număr de înmatriculare de Timiș avea instalația electrică defectă... Părea un miracol că nu se întîmplase deocamdată nimic... Dar pentru că nu există minuni basculanta care venea de la balastieră nu l-a observat, l-a luat din plin. Șoferul Volkswagenului a scăpat cu viață însă mașina căpătase forma unei nave spațiale venite în contact cu un meteorit-gigant.

„Atracția magnetică“ dintre pieton și conducătorul auto poate avea consecințe imprevizibile pentru amîndoi. Iată de ce trebuie să manifestăm nu numai prudență ci și înțelegere față de partenerii noștri la trafic, indiferent dacă sintem pietoni sau automobilisti. Civilizația actuală impune să manifestăm în primul rînd respect unii față de alții și să încercăm să prevenim pe cît posibil traumele pe care neatenția noastră le-ar putea provoca semenilor noștri...

VICTOR BEDA

0
nouă
adresă

Se numește „Casa Lido”. Clădirea, situată în strada C.A. Rosetti nr. 13, este cea mai „nouă” adresă a turismului bucureștean. Monument de arhitectură, ea a fost restaurată după planurile arhitectului Șerban Manolescu, lucrările propriu zise fiind făcute de T.A.G.C. „Carpați”. Reintră astfel în circuitul C.H.R. un nou restaurant în plin centru al Ca-

pitalei. Cele 206 locuri sînt împărțite în 9 saloane dotate excepțional cu mobilă stil, cu lucrări decorative absolut impresionante: lambriuri, sculpturi, lustre, geamuri „galé”, unicat, executate manual, aparținând unui veritabil muzeu sui-generis. Starea de confort, realizată prin ambianța fără cusur a unei arhitecturi din secolul trecut,

este pe deplin întregită de cei 42 de lucrători ai Casei Lido, pregătiți anume pentru un serviciu excepțional. Gheorghe Stoica, șeful unității, ne spune: „ne-am gândit, mai întâi, la Cartea de bucate. Oferim preparate din bucătăria clasică românească, alese numai pentru noi, explicind în scris conținutul lor. Oferim invitațiilor mîncăruri unice, abso-

lut la dorința și pe gustul fiecăruia. Pentru un serviciu deosebit, mi-am ales cu grijă personalul. Deocamdată am doi mari specialiști: Florin Stativă, șef de sală și Ioniță Dumitru, maestru în arta culinară”.

Se numește „Casa Lido”. Ca o firmă mare... Se vrea și va fi!

PAUL AGARICI

Povestea cîntecului

— Hai, stimate Ion Lăceanu, să nu începem cu o întrebare!
— Cum altfel ar putea debuta un dialog?

— Vorbim, de pildă, despre întreprinderea cea mai recentă a orchestrei „RAPSDIA CARPATILOR”, pe care o conduceți.

— Ne-am întors, de zece zile, dintr-un turneu în Italia, și R.F. Germania. A durat aproape două luni. Jumătate din timp l-am petrecut în Italia, la Triest, unde s-a înființat, grație Asociației de prietenie România — Italia, Casa de cultură Decebal. Am dus acolo cu noi, ca emblemă a acestei noi instituții culturale, chipul vi-teazului Decebal. Am cîntat în Italia o lună, apoi încă aproape o lună în R.F. Germana, am susținut concerte de muzică populară românească în orașele München, Frankfurt și Offenbach.

— De cînd flințează „RAPSDIA CARPATILOR”?

— Sîntem împreună de 12 ani; acești cinci oameni, instrumentiști, pe care îi vedeți: la acordeon, vioară, țambal, contrabas și eu, la cîteva instrumente.

— Bieiții bine, știu, fluierul, cavatul, ocarina, tîlincă și țineți la subsuoară, gata să plesnească, cimpoiul. Am uitat, cumva, vreun instrument la care mai cîntați?

— Toba, frunza, palul de ovăz și solzul de pește.

— Păi din frunză și trestie (tifoale) cînt și eu. Sînteți înseamnă, născut prin preajma Dunării?

— În Teleorman, și uite că se nimeri: într-un sat de lingă

(Continuare în pag. a 15-a)

N. GRIGORE

Un nou reper pe harta comerțului bucureștean. Complexul Agroindustrial Aviației, de unde cumpărătorii pleacă cu sacșele pline.

Din actualitatea județeană

Miercuri seara, colegi de la mai multe redacții din țară ne-au comunicat telefonic unele fapte semnificative din actualitatea județelor. Ne grăbim să le facem cunoscute.

Argumente pentru chemare

În spiritul obiectivelor cuprinse în chemarea la întrecerea pornită din acest județ, în comuna Șag putem consemna primele inițiative și acțiuni concrete privind dezvoltarea sectorului micilor industrii.

Astfel, ca răspuns la solicitările populației, recent înființată secție de tipărire se adaugă altora de tradiție precum cărămăria și împletiturile din răchită. Sub același semn al bunei gospodăririi se remarcă înnoirile realizate prin efort propriu, cele cîteva alei betonate și un nou loc de joacă pentru copii, care și-au câștigat deja entuziasma apreciere a micilor beneficiari.

(George Boeriu, Drapelul roșu, Timișoara)

Acuarelele inginerului

De mai mulți ani, tinărul (încă, în pictură) inginer Nour Crișan obișnuiește să deschidă o expoziție de acuarelă toamna și una primăvara. Găzduită la galeriile filialei Bibliotecii Academiei R.S.R., noua expoziție dovedește, prin cele cîteva naturi statice și prin numeroasele peisaje montane (de vară și mai ales, autumnale) că Nour Crișan își urmează cu consecvență drumul spre stăpînirea superioară a tehnicii acuarelă pentru a izbucni să-și exprime cu fidelitate stările lui.

(Ilie Călian, Făclia, Cluj-Napoca)

Cursă spre succes

Sportul ca sursă de inspirație literară a atras mai mult cinematografia decît celelalte genuri artistice în primul rînd din motivul că fiind el însuși o activitate competitivă își are propriii lauri și o specificitate suficient de spectaculoasă ca să mai aibă nevoie de pandantivele artei. Dacă cinematograful a realizat ecranizări mai frecvente pe teme sportive a făcut-o din nevoia sa mai accentuată de succes inclusiv financiar. Iată însă că premiera recentă realizată pe scena Teatrului municipal din Suceava cu piesa *Ultima cursă* de Horia Lovinescu vine să spulbere prejudecățile pe această temă realizind o deschidere benefică în teatrul nostru atît prin sugestia că intertextualitatea artă-sport e posibilă prin miza pe care ambele domenii de activitate le pun pe performanța umană (piesa însăși e inspirată din biografia unui performer olimpic ajuns în pragul ultimelor bariere fizice și morale) cit și prin noutatea pe care o aduce în prospectarea unor zone ale psihicului mai puțin frecventate de literatura dramatică. Regizată de Dan Stoica și interpretată de actorii Adrian Păduraru, Răzvan Popa, Mioara Ifrim, Constantin Florea, Liviu Manoliu și Georgeta Burdujan, *Ultima cursă* de Horia Lovinescu (a 12-a premieră a Teatrului municipal sucevean aflat la 4 ani de la înființare) se anunță a fi o montare de succes.

(Dumitru Brădășan, Zori noi — Suceava)

VREMEA

cum a fost
cum va fi

Retrospectiva stărilor de vreme ce au caracterizat de-a lungul anilor intervalul 18-24 februarie poate aduce în fața cititorului situații meteorologice dintr-o gamă mai bogată decît în orice altă perioadă a anului.

Spre ilustrare, vom spiciu din „Buletinul lunar al observațiilor meteorologice” o relatare despre caracteristicile acestei perioade în anul 1954: „Regiunile sudice și estice ale țării au fost bîntuite de viscole deosebit de intense. Acțiunea violentă de spulberare, transport și depunere a provocat troienirea localităților, perdelelor forestiere și a tuturor zonelor adăpostite. În sectoarele estice ale comunelor de cîmpie, casele scunde au fost întinse pînă la acoperișuri. În curți

lor coborînd într-o serie de localități din Moldova pînă la valori ce au rămas consemnate ca minime absolute. Spre exemplificare menționăm valorile de -31,0°C la Suceava, -32,5°C la Bacău și -33,2°C la Roman.

La polul opus, s-a situat anul 1977, în intervalul corespunzător multe localități din țară atingind valori ale temperaturilor maxime diurne de 20°C, pe data de 23 februarie, în Moldova fiind aproape o zi de vară. Mercurul termometrelor a urcat la Odobesti pînă la 24,2°C, temperatură ce reprezintă maxima absolută a lunii februarie pentru întregul teritoriu al României. În aceeași zi în nordul țării au căzut ploi cu caracter de aversă însoțite de descărcări electrice.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 18-24 februarie

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMperaturii ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUITA DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxima diurnă	Minima nocturnă		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	2÷7	-6÷-2	8÷11	21,0	Craiova 1903	-29,0	Cărei 1940
Deal și podiu	1÷6	-7÷-3	7÷13	24,2	Odobesti 1977	-32,0	Vaslui 1911
Depresiuni	0÷4	-11÷-5	6÷7	17,5	Petroșani 1966	-32,0	Mo. Ciuc 1985
Vi. Omu	-8÷-6	-14÷-13	3,9	6,0	Vf. Omu 1950	-35,5	Vf. Omu 1985
Litoral	4÷5	-2÷-1	5÷7	22,6	Constanța 1903	-16,7	Constanța 1985

stratul de zăpadă a depășit în multe locuri înălțimea ferestrelor, locuitorii fiind obligați să sapa tranșee de ieșire și să ardă lumina chiar ziua. În perdele, plantații, în livezi și păduri, ieșurii de cîmp au ros ramurile direct din coronament. Circulația pe șosele și calea ferată a rămas întreruptă pînă la sfîrșitul lunii, iar numeroase vehicule și trenuri au fost îngropate total sub dunele de zăpadă”. În acest interval o înseninare trecătoare pe data de 20 februarie a favorizat o puternică răcire nocturnă, mercurul termometre-

Privind tabloul sintetic al datelor climatice de referință pentru interval găsim la Constanța cea mai rece noapte a perioadei, pe 19.11.1985 la exact 30 de ani după ce s-a consemnat cea mai caldă noapte de februarie a Tomisului în care minima nu a coborît sub -10,5°C.

Amplitudinile termice maxime ale lunii februarie ce depășesc aproape de 3 ori pe cele ale lunilor de vară se explică parțial prin variabilitatea caracteristicilor suprafeței solului, acesta fiind fie acoperit cu un strat strălucitor de zăpadă albă, fie

aproape negru lipsind vegetația și fiind ușor umezit.

Cu toate că în săptămîna care a trecut temperaturile au înregistrat o ușoară scădere vegetația a început să se trezească la viață. În București pe strada Cîmpina a înflorit un alun, iar agrometeorologii ne-au informat că la Cluj-Napoca înflorirea alunului s-a produs deja de o săptămînă. Devansul față de data obișnuită a înfloririi este de peste 2 săptămîni.

În intervalul 18-24 II, după un debut cu temperaturi relativ ridicate vremea se va răci treptat, de simbătă urmînd ca deasupra teritoriului țării să pătrundă mase de aer polare și chiar arctice.

Ca urmare a acestei răciri accentuate în primele zile ale săptămînii viitoare temperaturile vor rămîne negative chiar și în cursul zilei iar noaptea vor coborî frecvent sub -10°, -15° nu numai în depresiuni.

În zona alpină, stratul de zăpadă mai așteptat se va îngroșa în acest interval, iar condițiile de practicare a sporturilor de iarnă sau turismul de agrement vor fi favorizate. În zonele de creastă vîntul va sufla susținut din nord și nord-vest cu viteze depășind 100 km/h.

Căldura neobișnuită din această iarnă care a văduvit de zăpadă munții Europei, a fost explicată în numărul precedent al revistei prin procesul numit „Oscilația Nord-Atlantică”. Un fenomen similar s-a produs în acest sezon și în Pacificul de Nord afectînd continentul nord-american. În primele două zile de desfășurare a „Olimpiadei albe” temperatura aerului măsurată la Calgary (altitudine 1084 m) după-amiaza 4°C (Temperatura medie multianuală a lunii februarie fiind de -3,3°C).

Privitor la Oscilația Nord-Atlantică, diferența de temperatură dintre Groenlanda și Scandinavia ce reprezintă un index pentru acest proces indică stingera lui.

Flacăra. Redacția: București, Piața Științei 1, casuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10; 17 50 20, interioare: Actualitatea politică: 25 60; Publiciști-comentatori: 25 60; Reportaj economie: 17 00; Știință: 21 28; Cultură-invățămînt: 14 57; Probleme moral-cetățenești: 14 53; Sport: 17 00; Scriitori-audiențe: 25 42; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.